

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky

na obdobie rokov 2020 - 2024

Vláda Slovenskej republiky týmto podľa článku 113 Ústavy Slovenskej republiky predkladá svoj program a predstupuje pred Národnú radu Slovenskej republiky a občanov Slovenskej republiky so žiadosťou o vyslovenie dôvery.

Vo voľbách konaných dňa 29. februára 2020 občania Slovenskej republiky vyjadrili výraznú túžbu po zmene. Masívne odmietli politikov, ktorí dlhé roky zneužívali poslanie spravovať vecí verejné na osobné obohacovanie a zneužívali orgány činné v trestnom konaní na prenasledovanie nepohodlných ľudí. To viedlo až k strate viery občanov v kľúčové inštitúcie štátu. Strany a hnutia tvoriace vládnu koalíciu získali dôveru na základe prísľubu zmeniť Slovensko na skutočne právny štát, kde si budeme všetci pred zákonom rovni a schopní pomáhať tým, ktorí našu pomoc potrebujú. Na taký štát, kde budeme radi pracovať, podnikat' a žiť.

Predkladáme svoj program v mimoriadne zložitej dobe pre Slovensko. Pandémia Covid-19 doslova paralyzovala svet, Európu, ako aj našu krajinu. Vláda preto od prvého dňa sústreďuje mimoriadne úsilie na minimalizáciu zdravotných rizík a ochranu života ľudí. Zároveň prijíma opatrenia na ochranu pracovných miest, pomoc živnostníkom a postihnutým zamestnávateľom.

Napriek ťaživej situácii si uvedomujeme, že očista Slovenska a sľúbené zmeny pred voľbami nemôžu čakať do konca súčasnej krízy. Predkladáme preto toto programové vyhlásenie, ktoré je najambicióznym plánom na zmenu fungovania Slovenska k lepšiemu v jeho histórii.

Počas nášho vládnutia sa zaväzujeme vždy hovoriť pravdu a čestne konať. K verejným financiám a štátnemu majetku budeme pristupovať ako dobrí hospodári a nebudeme tolerovať žiadnu korupciu. Zabezpečíme dôslednú rovnosť pred zákonom a budeme konať tak, aby sme výrazne zvýšili dôveru ľudí v štát a ľudí, ktorí ho reprezentujú. Včasná a kvalitná zdravotná starostlivosť bude základ a výborné vzdelanie cieľ. Vytvoríme atraktívne podnikateľské prostredie s cieľom, aby zamestnanci mali dobrú prácu za férovú mzdu. Chceme Slovensko vnútorne súdržné, silné a sociálne spravodlivé. Osobitnú pozornosť budeme venovať chudobným, chorým a slabším. Výrazne zvýšime potravinovú sebestačnosť Slovenska a nastavíme spravodlivý systém podpory poľnohospodárov. Rovnosť príležitostí bude základným kritériom akejkoľvek súťaže či výberového konania. Zmysluplnou informatizáciou premeníme Slovensko na inteligentnú, inovatívnu a transparentnú krajinu. Efektívnym využívaním fondov EÚ znížime regionálne rozdiely a zvýšime ochranu životného prostredia. Budeme pôsobiť ako spoľahlivý a zodpovedný partner v európskych a medzinárodných vzťahoch.

Držme si všetci palce.

OBSAH

BOJ PROTI KORUPCII, ABY SLOVENSKO BOLO FÉROVÁ A TRANSPARENTNÁ KRAJINA	3
OBNOVA DÔVERY V PRÁVNY ŠTÁT A ZABEZPEČENIE, ABY ZÁKON A SPRAVODLIVOSŤ PLATILI PRE KAŽDÉHO ROVNAKO	8
ZAIŠTENIE BEZPEČNOSTI OBYVATEĽSTVA	20
OBRANNÁ POLITIKA A OZBROJENÉ SILY	30
ZLEPŠENIE STAROSTLIVOSTI O ZDRAVIE OBYVATEĽSTVA.....	33
OCHRANA PRACOVNÝCH MIEST A ZABEZPEČENIE SOCIÁLNYCH ISTÔT.....	43
ZVÝŠENIE KONKURENCIESCHOPNOSTI - ZLEPŠENIE PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA - ZVÝŠENIE ŽIVOTNEJ ÚROVNE OBČANOV	49
STABILIZÁCIA VEREJNÝCH FINANCIÍ ZASIAHNUTÝCH PREBIEHAJÚCOU KRÍZOU A ZVÝŠENIE EFEKTIVITY VYNAKLADANIA VEREJNÝCH PROSTRIEDKOV.....	55
EFEKTÍVNE A TRANSPARENTNÉ VYUŽÍVANIE FONDŮV EÚ S DÔRAZOM NA ZNIŽOVANIE REGIONÁLNYCH ROZDIELOV A ROZVOJ KRAJINY	63
ZMYSLUPLNOU INFORMATIZÁCIU PREMENÍŤ SLOVENSKO NA INTELIGENTNÚ, INOVATÍVNU A TRANSPARENTNÚ KRAJINU	68
VZDELÁVANIE AKO ZÁKLADNÝ PILIER BUDÚCEJ PROSPERITY SLOVENSKA.....	71
TVORBA STRATEGICKEJ VÍZIE	77
DOPRAVA, KTORÁ PODPORUJE TRVALO UDRŽATEĽNÝ HOSPODÁRSKY RAST S OHEADOM NA EKOLÓGIU.....	80
ZODPOVEDNÁ OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	92
ZVÝŠENIE POTRAVINOVEJ SEBESTAČNOSTI OBYVATEĽOV S DÔRAZOM NA ZODPOVEDNÉ HOSPODÁRENIE S PÔDOU A S LESMI	99
SPOĽAHLIVÝ A ZODPOVEDNÝ PARTNER V EURÓPSKYCH A MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOCH	106
ŽIVOTASCHOPNÁ A SEBAVEDOMÁ KULTÚRA, KTORÁ NAPOMÁHA ROZVOJU KREATÍVNEHO A EKONOMICKÉHO POTENCIÁLU SLOVENSKA.....	112

BOJ PROTI KORUPCII, ABY SLOVENSKO BOLO FÉROVÁ A TRANSPARENTNÁ KRAJINA

Korupcia ničí spoločnosť, znižuje sebadôveru národa a potláča talent a kreativitu jednotlivcov. Korupcia kradne peniaze tam, kde sú najpotrebnejšie – rodinám, dôchodcom, čestným podnikateľom. Korupcia predražuje verejné služby, znásobuje cenu stavby diaľnic, lekárskeho prístrojov či informačných systémov. Korupcia nás núti vynakladať čoraz viac peňazí na kontrolné systémy, aby sme vedeli odhaliť podvodníkov. Pre korupciu rastie byrokracia, ktorá komplikuje život bežným ľuďom aj podnikateľom. Korupcia je u nás podľa Svetového ekonomického fóra bezkonkurenčne najväčšou prekážkou podnikania. Menej korupcie znamená aj štíhlejší štát bez zbytočnej byrokracie, zjednodušenie podnikania, lepšiu prácu úradov a fungujúce služby. Základným predpokladom fungujúceho štátu je, aby zákon a spravodlivosť platili pre každého rovnako. Odstránenie klientelizmu a rodinkárstva posilní dôveru ľudí, že rozhoduje ich talent a poctivá práca. Profesionálne, včasné a fungujúce služby štátu, či už v zdravotníctve alebo na úradoch, musí občan dostať preto, lebo má na ne nárok, nie preto, lebo má známosti a peniaze. Základným predpokladom fungujúcej demokratickej krajiny je nulová tolerancia ku korupčnému správaniu.

Merateľným výsledkom deklarovaných protikorupčných opatrení je dosiahnuť v rebríčku vnímania korupcie Transparency International zlepšenie o 20 miest oproti aktuálnemu umiestneniu.

NOVÁ KONCEPCIA PREUKAZOVANIA PÔVODU MAJETKU

Posledné roky vnímame na Slovensku obrovskú nespravodlivosť, keď si štát nevie efektívne poradiť s ľuďmi, ktorí sa obohacujú na štáte a nadobudli rozsiahly majetok nelegálnym spôsobom. Počet odsúdených ľudí na základe súčasného platného zákona o preukazovaní pôvodu majetku je nula. Vláda SR prijme novú koncepciu zákona o preukazovaní pôvodu majetku, ktorá odstráni ústavné rozpory súčasného nefunkčného zákona a zavedie efektívny nástroj na postihovanie nelegálnych príjmov.

MAJETOK POLITIKOV POD DOHĽADOM ĽUDÍ

Kľúčovým opatrením v boji proti korupcii je osobitný dôraz na etiku verejných funkcionárov a vrcholových nevolených administrátorov zastávajúcich politické posty. Vláda SR prijme hĺbkové a systémové zlepšenia pravidiel, ako aj odpolitizovanie procesu kontroly majetku verejných funkcionárov.

Vláda SR navrhne komplexnú zmenu zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov.

Vláda SR zavedie povinnosť deklarovať zmeny v majetku a uvedenie prírastku majetku verejného funkcionára v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

Vláda SR zavedie štátny register verejných funkcionárov a ich majetkových priznaní, aby verejnosť mala možnosť kontroly majetkových prírastkov verejných funkcionárov. Register bude prepojený s inými štátnymi registrami s cieľom porovnania deklarovaných a skutočných údajov.

Podľa odporúčania medzinárodných inštitúcií a skúseností z iných krajín vláda SR zriadi nezávislú inštitúciu, ktorá bude mať na starosti etiku verejných funkcionárov, konflikt záujmov a kontrolu majetkových priznaní. Táto inštitúcia bude pôsobiť ako kontrolný, analytický a metodický útvar, bude poskytovať záväzné metodické usmernenia, analýzy, organizovať vzdelávanie o etike verejných funkcionárov, prezentovať príklady dobrej praxe a predkladať výročnú správu o stave etiky verejných funkcionárov, ktorá bude povinne prerokovaná v NR SR s prípadnými odporúčaniami.

HMOTNÁ ZODPOVEDNOSŤ

Vláda SR zavedie funkčný mechanizmus hmotnej zodpovednosti a trestania pochybení verejných funkcionárov pri nakladaní s verejnými prostriedkami.

KONTROLA LOBISTOV

Slovensko je zároveň – napriek vysokej miere korupcie a nedôvery verejnosti v štát a jeho inštitúcie – jednou z mála krajín EÚ, ktorá nemá legislatívu vyvažujúcu legitímne záujmy rôznych skupín a verejný záujem.

Vláda SR prijme funkčný zákon o lobingu, ktorý bude kombináciou zákonnej regulácie, povinného registra lobistov a kódexu. Vláda SR takisto zavedie osobitný register pre lobistov s údajmi o tom, v ktorých veciach plánujú vykonávať lobing, aj s informáciami o ich klientoch, nákladoch a odmene za činnosť lobistu. Vláda SR prijme opatrenia na riešenie konfliktu záujmov a tzv. *revolving door* praktík, ktoré predstavujú riziko pre spravodlivosť a nestrannosť pri rozhodovaní.

NEZÁVISLÉ A SILNÉ KONTROLNÉ INŠTITÚCIE

Jedným zo základných predpokladov v boji proti korupcii sú silné, odborne pripravené a nezávislé kontrolné inštitúcie, ktoré dokážu odhaliť podvody a systémové chyby.

Vláda SR posilní výkonnostné kontroly NKÚ zamerané na efektivitu opatrení, ktoré slúžia na posúdenie účinnosti, hospodárnosti a efektívnosti vynaložených verejných prostriedkov.

Vláda SR zvýši transparentnosť a kvalifikačné a osobnostné predpoklady na obsadenie vedúcich postov na NKÚ. Vláda SR posilní kompetencie NKÚ a zváži možnosť ukladania sankcií v prípade, že kontrolný subjekt neodstráni nedostatky zistené kontrolou.

PROFESIONÁLNA A TRANSPARENTNÁ ŠTÁTNA SPRÁVA

Slovensko urgentne potrebuje posilniť schopnosti štátnej služby a sústrediť sa na budovanie profesionálnej, vzdelanej a stabilnej pracovnej sily prostredníctvom spravodlivých, transparentných a na pravidlách založených postupoch riadenia. Zásadným prvkom profesionálnej a nezávislej štátnej správy je transparentnosť a etika.

Vláda SR zvýši transparentnosť výberových konaní a zavedie jednotný výberový proces. Vláda SR zavedie jasné pravidlá týkajúce sa integrity a etiky a funkčný mechanizmus na kontrolu a riadenie konfliktu záujmov.

Vláda SR prijme nastavenie dlhodobého strategického plánu ľudských zdrojov v štátnej službe. Zavedie dlhodobé plánovanie výberových konaní a uverejňovanie plánu výberových konaní s niekoľkomesačným predstihom. Na riadenie personálnych procesov by sa mal zriadiť centrálny orgán ľudských zdrojov, ktorý by mal prehľad o štruktúre zamestnancov, krátkodobých aj dlhodobých potrebách v štátnej správe.

Vláda SR zriadi na Úrade vlády SR štátnu personálnu agentúru za účelom stransparentnenia a profesionalizácie výberových konaní.

ODBORNÍCI NAMIESTO „NAŠICH ĽUDÍ“ DO ŠTÁTNYCH PODNIKOV

Súčasťou dobre spravovaného a transparentného štátu je riadenie štátnych podnikov a transparentný výber zástupcov štátu v nich. Nekvalifikované rozhodnutia niektorých zástupcov štátu v týchto spoločnostiach spôsobovali štátu vysoké finančné straty. Zároveň títo v minulosti poberali za výkon funkcie vysoké odmeny a pri odchode aj neprimerané odstupné.

Vláda SR zavedie transparentný výberový proces tak, aby boli do funkcií zástupcov štátu vyberaní ľudia napĺňajúci tie najlepšie odborné a osobnostné predpoklady.

Vláda SR zavedie do výberového procesu prvky verejnej kontroly – zverejnenie výzvy na prihlásenie sa do výberu, prihlášky a dokladov kandidáta, verejné vypočutie prihlásených kandidátov, zverejnenie konečného návrhu na voľbu.

Vláda SR obmedzí možnosť nároku na odstupné, predídeme tak tzv. zlatým padákom.

Vláda SR stanoví zákonný mechanizmus určenia odmien pre zástupcov štátu a upraví aj zodpovednosť týchto osôb pri výkone ich funkcie za škodu spôsobenú štátu pri nakladaní s majetkom spoločnosti s majetkovou účasťou štátu.

OBSTARÁVANIE – TRANSPARENTNE, JEDNODUCHO, BEZ KRADNUTIA

Verejné obstarávanie je symbolom netransparentnosti, korupcie a administratívnej náročnosti. Problémom je najmä slabá implementácia pravidiel a procesov aj vzdelávanie obstarávateľov.

Vláda SR pomôže regiónom, aby samostatne zvládli efektívne obstarávať s cieľom vytvoriť centrá zdieľaných podporných služieb pre obstarávanie v regiónoch.

Vláda SR prijme opatrenia na zlepšenie kontroly verejného obstarávania posilnením postavenia a nezávislosti Úradu pre verejné obstarávanie.

OTVORENÉ A TRANSPARENTNÉ VLÁDNUTIE

Základným princípom otvoreného vládnutia je transparentnosť a prehľadnosť fungovania verejnej správy. Ciele pre otvorené vládnutie sú transparentná, fungujúca a otvorená verejná správa na všetkých úrovniach.

Jedným z kľúčových prvkov lepšej dostupnosti informácií a otvoreného vládnutia je funkčný a efektívny zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Vláda SR v súlade s princípmi otvoreného vládnutia presadí novelu zákona o slobodnom prístupe k informáciám, ktorou rozšíri okruh povinne zverejňovaných informácií a zvýši vymožitelnosť práva na informácie, pričom sa zaväzuje neznižovať existujúci štandard prístupu k informáciám a nezavádzať nové výnimky obmedzujúce prístup k informáciám. Z aplikačnej praxe vyplýva, že treba opraviť nedostatky súčasného zákona a zásadne rozšíriť povinnosti a prístup k informáciám vo viacerých oblastiach v zmysle zásady „všetko, čo nie je tajné, je verejné“.

Vláda SR zavedie povinné zverejňovanie príloh a dodatkov k povinne zverejňovaným zmluvám.

Vláda SR zavedie zverejňovanie štúdií a analytických materiálov vyhotovených za verejné zdroje v maximálne možnej miere s prihliadnutím na oprávnené záujmy štátu a iných verejných subjektov.

Vláda SR vypustí výnimku zo zverejňovania zmlúv Národnou diaľničnou spoločnosťou (NDS). Praktické skúsenosti a pochybné obchody s pozemkami (napríklad pod bratislavským obchvatom) ukázali, že je verejným záujmom, aby NDS zverejňovala zmluvy týkajúce sa vysporiadania vlastníctva nehnuteľností.

Vláda SR zavedie povinné zverejňovanie informácií o osobách, ktoré sa uchádzajú o verejnú funkciu, aj o úspešných kandidátoch na verejnú funkciu bezprostredne po ich nástupe do funkcie. Cieľom je včas odhaliť hroziaci konflikt záujmov alebo kompetenčnú nevhodnosť daného kandidáta.

Vláda SR navrhne rozšírenie povinností vyplývajúcich zo zákona o slobodnom prístupe k informáciám aj na štátne firmy a dcérske spoločnosti štátnych firiem v druhom a treťom rade, keďže na tieto právnické osoby sa infozákon nevzťahuje, hoci hospodária s verejnými zdrojmi.

Vláda SR sa hlási k dôslednému aplikovaniu princípov otvoreného vládnutia na všetkých úrovniach a vo všetkých orgánoch verejnej moci.

Vláda SR zabezpečí pravidelné informovanie občanov SR prostredníctvom doručovania bezplatných informačných novín do domácností, ktoré budú obsahovať odpočet činnosti jednotlivých ministerstiev.

OTVORENÁ SAMOSPRÁVA S ÚČASŤOU ĽUDÍ

Súčasná miera otvorenosti samosprávy ako celku je nedostatočná. Nástrojom na zvýšenie verejnej kontroly a miery vedomostí o samospráve je zverejňovanie dát, najmä ekonomických a legislatívnych, s ktorými úrady pracujú.

Vláda SR zavedie povinné zverejňovanie podkladových materiálov na rozhodovanie samospráv.

Vláda SR zavedie povinnosť zverejňovať majetkové priznania starostov a primátorov aj predsedov samosprávnych krajov.

Vláda SR zjednoduší pravidlá konania miestneho referenda a verejného zhromaždenia obyvateľov obce a uľahčí využitie petičného práva v samospráve.

Vláda SR zakotví právo účasti verejnosti na zasadnutí poradných orgánov samosprávy, ktoré sa podieľajú na legislatívnom procese (komisie, rady). Vláda SR zavedie elektronickú úradnú tabuľu s archívom – je dôležité mať možnosť sledovať jednotlivé správne konania aj do minulosti.

OBNOVA DÔVERY V PRÁVNÝ ŠTÁT A ZABEZPEČENIE TOHO, ABY ZÁKON A SPRAVODLIVOSŤ PLATILI PRE KAŽDÉHO ROVNAKO

Vláda SR v záujme obnovy dôvery v právny štát a s cieľom očisty justície presadí ústavný zákon v oblasti justície, reformu súdnej mapy, efektívny zákon o zaisťovaní majetku a trestný čin prikrmovania.

Ústavný zákon v oblasti justície bude zahŕňať:

- reformu zloženia Súdnej rady SR v podobe zavedenia regionálneho princípu pri voľbe jej členov sudcami tak, aby sa zvýšila jej reprezentatívnosť,
- v záujme vyváženosti zloženia Súdnej rady SR zavedenie pravidla, že zákonodarná a výkonná moc budú nominovať vždy len osoby, ktoré nie sú sudcami, a zákonodarná moc až po ich riadnom vypočutí v príslušnom výbore,
- vysporiadanie sa s rozhodnutiami Ústavného súdu SR vo veciach odvolávania členov Súdnej rady SR,
- zavedenie povinnosti pre Súdnu radu SR vykonať v novom zložení previerky majetkových pomerov všetkých sudcov, vrátane majetkových prírastkov ich rodinných príslušníkov a vrátane vykonania previerok všeobecnej spoľahlivosti u tých sudcov, ktorých majetkové preverenie zanechalo u členov súdnej rady dôvodné pochybnosti o legálnom nadobudnutí sledovaného majetku, Súdna rada musí dostať okrem nástrojov na preverenie majetku aj nástroje na preverenie spoľahlivosti, resp. na vyhodnotenie previerok spoľahlivosti, pričom budú využívané všetky dostupné informácie,
- reformu zloženia Ústavného súdu SR s brzdami proti pasivite parlamentu pri nezvolení kandidátov na ústavných sudcov, ako aj s brzdou proti koncentrácii moci v rukách jednej politickej reprezentácie, aby nebola väčšina ústavných sudcov volená jednou politickou garnitúrou, pričom reforma bude zahŕňať verejnú voľbu ústavných sudcov a požiadavku na ich vysoký morálny a odborný kredit,
- zrušenie súhlasu Ústavného súdu ako podmienky na vzatie sudcu a generálneho prokurátora do väzby, zruší sa rozhodovacia imunita sudcov,
- prirodzenú obmenu sudcov zavedením vekového cenzu pre sudcov všeobecných súdov (65 rokov) a Ústavného súdu (70 rokov),
- zriadenie Najvyššieho správneho súdu SR, ktorý bude plniť aj funkciu disciplinárneho súdu pre sudcov, prokurátorov, exekútorov, notárov, správcov, prípadne aj pre iné právnické profesie, a v súvislosti s jeho zriadením možné odbremenenie Ústavného súdu SR.

Reforma súdnej mapy bude jedným z nástrojov na dosiahnutie efektívnej justície a pretrhnutie korupčných väzieb v justícii, ako aj na špecializáciu sudcov na hlavné agendy na úrovni okresných aj krajských súdov, na vytvorenie nových súdnych obvodov, vrátane krajských súdov, pri súčasnom znížení počtu súdov, s možnosťou nanovo spustiť výberové konania na predsedov súdov pre nové súdne obvody.

Zákomom o zaisťovaní majetku v súlade s medzinárodnými štandardmi vyplývajúcimi zo záväzkov Slovenskej republiky v tejto oblasti, vláda SR zabezpečí efektívne vyhľadávanie, zaisťovanie a odnímanie výnosov z trestnej činnosti a zavedenie jasných a účelných pravidiel pre správu zaisteného majetku a nakladanie s ním. Osobitný dôraz sa venuje zamedzeniu účelových prevodov nelegálne získaného majetku vykonávaných s cieľom mariť výkon majetkových trestov uložených v trestnom konaní.

Trestný čin prikrmovania podľa vzoru rakúskej úpravy postihne také korupčné správanie, pri ktorom nie je zrejma a preukázateľná súvislosť medzi prijatím (poskytnutím) úplatku a konaním v rozpore s povinnosťami, ktoré však môže byť motivované konať v rozpore s povinnosťami. Vláda v tejto súvislosti zväži aj zavedenie trestného činu ohýbania práva podľa vzoru nemeckej úpravy.

SÚDNICTVO

Vláda SR zavedie adekvátne platové ohodnotenie zamestnancov súdov a vytvorí im možnosti kariérneho rastu.

Vláda SR vyrieši odmeňovanie členov Súdnej rady SR, ktorí nie sú sudcami. Vláda ďalej zavedie nástroje na podporu uchádzačov o funkciu sudcu z mimojustičného prostredia cez osobitný inštitút prípravy, ktorý bude otvorený všetkým záujemcom a podmienený nielen odborným, ale aj psychologickým posúdením záujemcu, ktoré musí mať vyššiu váhu ako doteraz. Vláda posilní transparentnosť a verejnú kontrolu výberu uchádzačov o právnické povolanie (prokurátori, exekútori, notári, správcovia) podľa vzoru výberu sudcov a prehodnotí úpravu pravidiel kariérneho postupu sudcov.

Vláda SR vytvorí možnosti na účasť verejnosti vo výberových komisiách. Vláda ďalej zväži zavedenie adresnej úpravy výhrad Ústavnoprávneho výboru Národnej rady SR v prípade uchádzačov o funkciu predsedu súdu podľa vzoru existujúcej úpravy výhrad verejnosti.

Vláda SR zavedie právo sudcu verejne odôvodniť svoje rozhodnutie, ktoré nie je právoplatné.

Vláda SR bude podporovať zavádzanie nástrojov na správne riešenie etických dilem v právnických profesiách, vrátane etických komisií.

Vláda SR presadí celoplošné zavedenie časových rámcov na rozhodovanie v jednotlivých veciach (dokedy má byť aká vec ukončená), priebežné sledovanie po súdoch, agendách, sudcoch, pričom tieto údaje budú zverejnené. Prioritne musia byť vybavované reštančné veci a veci, v ktorých sú prietahy na okresných a krajských súdoch, pričom aj krajský súd musí zohľadniť, kedy vec prvýkrát prišla na okresný súd – nie, kedy prišla na jeho súd; tento aspekt je potrebné zohľadňovať v každej fáze konania.

Vláda SR podporuje dôsledné a férové vyvodzovanie subjektívnej zodpovednosti za prietahy v konaní, podporuje nástroje na obmedzenie dôvodov na objektívne prietahy v konaní.

Vláda SR podporuje zavedenie špecializácie sudcov na hlavné agendy, s čím súvisí efektívna reorganizácia súdnej mapy na úrovni okresných aj krajských súdov. Podobne, krajské sudy musia prejsť reorganizáciou, ktorej cieľom je špecializácia sudcov na hlavné agendy. Tomu sa prispôsobí aj organizácia špecializovaných senátov Najvyššieho súdu a zväži sa zavedenie pravidiel pre rotáciu členov senátov. Podporia sa inštitucionálne a procesné pravidlá pre zjednocovanie judikatúry Najvyšším súdom SR.

Vláda SR bude podporovať profesijné vzdelávanie sudcov a iných justičných zamestnancov prostredníctvom Justičnej akadémie Slovenskej republiky, s dôrazom na etické požiadavky výkonu funkcie sudcu a mäkké

zručnosti pri využití interaktívnych foriem vzdelávania. Rovnako bude podporované priblíženie profesijných vzdelávacích a etických štandardov naprieč jednotlivými právnickými profesiami (sudcovia, prokurátori, notári, advokáti, správcovia): ako podklad pre rozhodovanie o ich disciplinárnej zodpovednosti, ale aj z dôvodu väčšej otvorenosti týchto právnických profesií.

Vláda SR v súčinnosti s parlamentom preskúma možnosť rozšírenia právomocí Ústavného súdu SR pri posudzovaní súladu zákonov s ústavou v súvislosti s konaním o ústavnej sťažnosti pre porušenie základných práv a slobôd (individuálna kontrola ústavnosti), možnosť zavedenia *ex ante* kontroly ústavnosti zákonov (t.j. ešte pred nadobudnutím ich platnosti), ako aj možnosť zrušenia rozhodovacej imunity sudcov.

Vláda SR vyhodnotí efektivitu novej právnej úpravy konania pred Ústavným súdom SR.

EFEKTÍVNA SPRÁVA SÚDOV

Vláda SR bude presadzovať zefektívnenie správy súdov založené na princípe „hodnota za peniaze“. Distribúcia ľudských a finančných zdrojov na sudy musí odzrkadľovať skutočné potreby súdov, ktoré sa musia zakladať na podrobných analytických vstupoch a dôslednom audite súčasného nevyhovujúceho stavu, berúc do úvahy odporúčania Európskej komisie pre efektívnu justíciu (CEPEJ).

Vláda SR sa zasaďuje za maximálne odbremenenie predsedov súdov od záťaže spojenej so správou súdov tak, aby sa plnohodnotne venovali riadeniu súdnictva, v rámci ktorého je dôležité uplatňovanie manažérskych prístupov. Na tento účel vláda bude centralizovať tie činnosti, ktoré je efektívnejšie vykonávať centralizovane.

MODERNIZÁCIA JUSTÍCIE

Vláda SR bude podporovať rozširovanie používania informačných technológií na súdech stranami sporu, účastníkmi konania a ich právnymi zástupcami, najmä využívaním plnohodnotných elektronických interaktívnych formulárov a ich zdokonalením v oblasti návrhov účastníkov aj rozhodnutí súdov, využívaním online informácií o stave konania a o obsahu spisu, využívaním elektronického doručovania, ktoré sa bude týkať aj trestného konania, a využívaním mobilných aplikácií. Zabezpečí systém prehľadného sprístupňovania judikatúry a rozhodnutí všetkých súdov a dôsledné uplatňovanie zásady „jedenkrát a dost“. Vláda SR v tejto súvislosti vyhodnotí možnosti zrušenia anonymizácie súdnych rozhodnutí. Vláda SR presadí vznik centrálného registra súdnych rozhodnutí a doložiek právoplatnosti a vykonateľnosti tak, aby sa znížila administratívna záťaž veriteľov. Vláda SR zavedie externých registrátorov v agende obchodného registra.

TRESTNÁ POLITIKA ŠTÁTU A VÄZENSTVO

Vláda SR sa zaväzuje ku komplexnému vyhodnoteniu Trestného zákona a Trestného poriadku a podľa potreby navrhne aj konkrétne návrhy na ich zmeny.

Vláda SR presadí takú zmenu trestných procesných predpisov, ktorá sa dôsledne vysporiada s obštrukciami obžalovaných v trestnom konaní, zavedie povinné elektronické doručovanie v trestnom konaní, obmedzí

opakované vypočúvanie tých istých osôb pri zmene procesného postavenia a umožní, aby legálne získaný informačno-technický prostriedok (ITP) bol automaticky použiteľný aj v inej trestnej veci.

Vláda SR vyhodnotí doterajšiu úpravu pomoci obetiam trestných činov so zameraním sa na reálnu a včasnú dostupnosť právnej a psychologickéj pomoci. Vláda posilní postavenie detských obetí v trestnom konaní v záujme ich ochrany a zabezpečenia ich najlepšieho záujmu, s dôrazom na minimalizáciu sekundárnej viktimizácie dieťaťa spôsobenej vykonávaním procesných úkonov, a vytvorí podmienky na koordinovanú multidisciplinárnu spoluprácu participujúcich subjektov v prípadoch násilia páchaného na deťoch.

Vláda SR vyhodnotí a sfunkční laický prvok (tzv. prísediaci) pri rozhodovaní v trestných veciach a zároveň vyhodnotí rozhodovanie samosudcami s ohľadom na hornú hranicu trestnej sadzby pri ukladaní trestov.

Vláda SR zväží zavedenie inštitútu obžaloby vo verejnom záujme v prípadoch domáceho násilia tak, aby vec mohol prerokovať súd aj bez ingerencie orgánov činných v trestnom konaní. Vláda SR následne v súčinnosti s parlamentom zväží zavedenie inštitútu súkromnej obžaloby v trestnom konaní aj bez ingerencie orgánov činných v trestnom konaní, v ktorom budú posudzované vybrané trestné činy týkajúce sa sféry poškodeného podľa vzoru nemeckej právnej úpravy. Vláda SR zároveň podľa vzoru americkej právnej úpravy zväží v súčinnosti s parlamentom zavedenie obžaloby vo verejnom záujme (*qui tam – actio popularis*) v situáciách, keď je prokuratúra nečinná a štátu vznikla škoda, najmä v dôsledku korupcie alebo klientelizmu, vrátane odmenenia osôb, ktoré takúto žalobu podajú, ak bude úspešná.

Vláda SR prehodnotí doterajšiu úpravu odškodňovania obetí násilných trestných činov.

Vláda SR podnikne všetky potrebné kroky k vybudovaniu a fungovaniu detenčného ústavu.

Vláda SR podporuje probačnú službu pri presadzovaní alternatívnych trestov v rámci filozofie restoratívnej justície s osobitným zameraním na odsúdených mladistvých, reálne zabezpečenie intervenčných programov, programov pre páchatel'ov domáceho násilia, výchovných programov, osobitne v oblasti boja proti extrémizmu a radikalizácii, ale v ostatných oblastiach (napr. drogová trestná činnosť, násilné správanie). Vláda bude kľásť dôraz na účinnú implementáciu elektronického monitoringu osôb (ESMO).

Vláda SR v súlade s medzinárodnými štandardmi zavedie zo strany verejného ochrancu práv pravidelný monitoring dodržiavania práv odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody a na iných miestach, kde je obmedzená osobná sloboda (napr. prevzatie a držanie osoby v zdravotníckom zariadení s informovaným súhlasom alebo bez neho). Zároveň vláda posilní postavenie verejného ochrancu práv v takých prípadoch, keď existuje podozrenie z excesívneho použitia sily ozbrojenými zložkami štátu.

Vláda SR bude pokračovať v humanizácii a zmierňovaní obmedzení osôb vo výkone väzby a vo výkone trestu v kontexte odporúčaní vnútroštátnych a medzinárodných inštitúcií, s osobitným dôrazom na vzdelávanie a posilňovanie pozitívnych sociálnych väzieb prostredníctvom zvyšovania dostupnosti foriem kontaktu väznených osôb s rodinou, najmä kontaktu medzi dieťaťom a jeho odsúdeným rodičom.

Vláda SR preskúma zvýšenie ochrany záujmov Slovenskej republiky prostredníctvom noriem trestného práva pred rizikom hybridných hrozieb, týkajúcich sa najmä šírenia propagandy a dezinformácií, podpory extrémistických zoskupení a kybernetických útokov.

PROKURATÚRA

Vláda SR presadí transparentný a širšiemu okruhu kandidátov otvorený model navrhovania a voľby kandidátov na funkciu generálneho prokurátora a špeciálneho prokurátora podľa štandardov pre kandidátov na funkciu ústavného sudcu. Vláda navrhne, aby každé miesto prokurátora bolo obsadzované na základe transparentného výberového konania.

Vláda SR zároveň presadí otvorenie Rady prokurátorov aj osobám, ktoré nie sú prokurátormi a ktoré spĺňajú najvyššie morálne a odborné kritériá, pričom úroveň otvorenosti a transparentnosti jej rokovaní nastaví podľa vzoru Súdnej rady.

Vláda SR zavedie nástroje transparentnosti do výberového konania na právnych čakatel'ov prokuratúry a asistentov prokuratúry podľa vzoru výberu vyšších súdnych úradníkov.

Vláda SR ďalej zavedie ročné štatistické výkazy prokurátorov, vrátane ich zverejňovania a náhodného pridel'ovania vecí prokurátorom podľa vzoru sudcov.

Vláda SR sa aj legislatívne zasadí za proaktívny charakter prokuratúry, najmä vo veciach preskúmania zákonnosti vo vzťahu k otázkam ochrany verejného záujmu a samosprávy.

Vláda SR bude dôsledne trvať na dodržiavaní zákazu negatívnych pokynov a okrem iného v tejto súvislosti preskúma zúženie právnej úpravy § 363 Trestného poriadku tak, aby zodpovedala jej pôvodnému zmyslu.

OCHRANA ZRANITEĽNÝCH OSÔB

Vláda SR vyhodnotí doterajšiu účinnosť reformy osobných bankrotov s cieľom dať priestor poctivým dlžníkom a obmedziť priestor podvodníkom. V tejto súvislosti sa zameria aj na dohľad nad súdmi a Centrom právnej pomoci, analýzu zlyhaných pôžičiek zo strany štátu, ako aj prepojenie osobných bankrotov s účinnými sociálnymi, preventívnymi a osvetovými nástrojmi v prospech dlžníkov.

Vláda SR presadí, aby sa dlhy fyzických osôb voči verejnoprávnym inštitúciám vymáhané v exekúcii stali nevymáhateľnými, ak dlžník zaplatí ich určenú časť (exekučná amnestia). Vláda SR vytvorí podmienky na zapojenie sa súkromných veriteľ'ov do exekučnej amnestie.

Vláda SR presadí reformu opatrovníckeho práva zameranú na osoby s hendikepom z dôvodu fyzického alebo mentálneho poškodenia zdravia a ochranu ich postavenia v právnych vzťahoch, vrátane ochrany ich majetku.

Vláda SR bude s najvyššou prioritou pokračovať v budovaní systémových riešení na ochranu a podporu obetí domáceho násillia, sexuálneho násillia a násillia páchaného na ženách, a to v úzkej spolupráci s občianskou spoločnosťou.

Vláda SR vykoná revíziu právnej úpravy Centra právnej pomoci, vrátane vyhodnotenia spolupráce s advokátmi, aby bola v porovnaní so súčasným stavom pokrytá početnejšia skupina ľudí s nízkym príjmom, ktorá si nevie zabezpečiť prístup k spravodlivosti inak, a vyhodnotí potrebu zvýšenia počtu pobočiek Centra právnej pomoci.

RODINNÉ SÚDY

Vláda SR bude presadzovať prísnu špecializáciu v rodinnoprávnej agende, interdisciplinárny prístup pri rozhodovaní o dieťati za účasti psychológov, kolíznych opatrovníkov, sociálnych pracovníkov, mediátorov či znalcov, širšie využívanie mimosúdneho riešenia, pravidlo osobného vypočutia dieťaťa sudcom vo vhodne upravených priestoroch súdu s podporou pre náležitú metodológiu vypočutia dieťaťa, vrátane pravidla „do mesiaca prvé stretnutie s účastníkmi konania“.

REKODIFIKÁCIA SÚKROMNÉHO PRÁVA

Vláda SR sa zaväzuje vypracovať nový Občiansky zákonník a zákon o obchodných spoločnostiach, a to po dôslednej participatívnej diskusii o jeho základných právnych inštitútoch a na základe spoločenskej zhody, berúc do úvahy praktické skúsenosti spojené s uvádzaním novej českej úpravy do praxe.

Vláda SR vykoná analýzu rekodifikácie občianskeho procesného práva a podľa potreby navrhne zmeny právnej úpravy, ktoré budú odrážať skúsenosti s jeho takmer päťročnou aplikáciou, ako aj požiadavky vyplývajúce z tohto programového vyhlásenia, vrátane prehodnotenia právnej úpravy súdnych poplatkov.

SPRAVODLIVOSŤ A PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE

Vláda SR si je vedomá toho, že všetky opatrenia týkajúce sa súdnictva sa dotýkajú nielen občanov, ale aj podnikateľov. Zlepšením prístupu k spravodlivosti sa vláda preto osobitne zameria na zlepšenie podnikateľského prostredia, a to zavedením nového obchodného registra, zlepšením vymáhateľnosti najmä nesporných pohľadávok exekúciou alebo dobrovoľnou dražbou, podporovaním zrýchlených foriem súdneho konania či rozhodcovského konania a v neposlednom rade vyhodnotením uplatňovania protischránkového zákona pri zachovaní jeho zmyslu a podstaty, pričom cieľom musí byť dosiahnutie stavu, keď súdy a iné relevantné orgány budú jednoznačne postupovať tak, aby sa čestné podnikanie stalo výhodnejším ako podnikanie nečestné.

Vláda SR sprísni požiadavky na odbornosť a kvalifikáciu dražobníkov a dražobných spoločností a zavedie elektronické dražby.

V prospech podnikateľov vláda zavedie preventívne nástroje včasného varovania hroziaceho úpadku a pripraví revíziu insolvenčného konania tak, aby sa znížili náklady pre poctivých dlžníkov či veriteľov a skrátil sa čas

potrebný na uspokojenie pohľadávok. Úpravami v registri úpadcov vláda posilní transparentnosť verejných úpadkových konaní.

LEGISLATÍVNY PROCES NA VLÁDNEJ ÚROVNI

Právny poriadok Slovenskej republiky doposiaľ nemožno považovať za dostatočne stabilný a predvídateľný. Nedostatok stability a predvídateľnosti právneho poriadku narúša jeden zo základných prvkov právneho štátu, a to právnu istotu, čím negatívne pôsobí na všetkých adresátov práva, vrátane občanov a podnikateľského prostredia. Bez kvalitného právneho poriadku zároveň nie je možné ani dobré fungovanie justície a dosiahnutie spravodlivosti pre všetkých. Samotný proces tvorby práva nemôže byť dielom náhody alebo vplyvu finančných oligarchov. Vláda SR sa preto zasadí za posilnenie stability a predvídateľnosti právneho poriadku, najmä v záujme zlepšenia postavenia občanov a kvality podnikateľského prostredia, ako aj za odstraňovanie prekážok strategického plánovania, trvalého rozvoja a udržateľnosti.

Vláda SR zásadným spôsobom posilní princíp právnej istoty, a to prípravou vládnych návrhov zákonov a nastavením pravidiel legislatívneho procesu tak, aby stabilita a predvídateľnosť boli imanentnými pre výsledky legislatívneho procesu. Na tento účel vláda SR prostredníctvom podpredsedu vlády SR, ktorý bude koordinovať legislatívu, najmä:

- posilní plánovanie legislatívnych prác prípravou plánu legislatívnych úloh na návrh podpredsedu vlády SR, ktorý bude koordinovať legislatívu a zasadí sa za jeho dôsledné dodržiavanie,
- zabezpečí, že návrh zákona mimo plánu legislatívnych úloh bude môcť byť predložený do legislatívneho procesu na úrovni vlády SR len po prerokovaní s podpredsedom vlády SR, ktorý bude koordinovať legislatívu,
- bude komplexne a participatívne hodnotiť vplyvy návrhov právnych predpisov, vrátane vplyvov na strategické plánovanie, a len návrhy predpisov, ktorých vplyvy budú dôsledne zhodnotené, bude predkladať do legislatívneho procesu,
- zabezpečí, aby nedochádzalo k prijímaniu všeobecne záväzných právnych predpisov bez ich náležitého prerokovania, osobitne s dotknutými subjektmi a verejnosťou, a to najmä tým, že sa zasadí o to, aby sa neodôvodňovane neobchádzalo medzirezortné pripomienkové konanie,
- zabezpečí dodržiavanie zákazu nepriamych novelizácií právnych predpisov a obsahovo nesúvisiacich novelizácií právnych predpisov (tzv. prílepkov),
- bude rozvíjať využívanie elektronických nástrojov pri tvorbe a publikovaní legislatívy, vrátane Zbierky zákonov Slovenskej republiky, čím prispeje aj k posilneniu transparentnosti legislatívneho procesu,
- v súčinnosti s parlamentom schváli účinný zákon o lobingu, ktorý z hľadiska udeľovania sankcií za jeho porušenie previaže s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu,
- v súčinnosti s parlamentom preskúma možnosti vylepšenia zákona o vydávaní aproximačných nariadení vlády SR a v nadväznosti na audit systému transpozície európskej legislatívy do slovenského právneho poriadku spracovaný podpredsedom vlády SR, ktorý koordinuje legislatívu, preskúma možnosť zavedenia ďalších legislatívnych nástrojov a mechanizmov na tieto účely,
- v spolupráci s podpredsedom vlády SR a ministrom hospodárstva bude dôsledne predchádzať *goldplatingu*, t. j. nadpráci pri preberaní legislatívy EÚ; vláda bude dôsledne dbať na to, aby pri transponovaní a aplikovaní sekundárnych právnych aktov EÚ nedochádzalo, okrem odôvodnených

prípadoch, k zavádzaniu povinností nad rámec ustanoveného rozsahu EÚ; pri takýchto zmenách regulácií bude vyznačené, čo je nevyhnutná povinnosť a čo je vlastná úprava, resp. rozšírenie; v nadväznosti na realizovaný audit *goldplatingu* bude vláda pokračovať v odstraňovaní neopodstatneného presahu slovenskej legislatívy nad rámec legislatívy EÚ,

- zavedie verejné vypočutia v rámci legislatívneho procesu návrhov zákonov kódexového charakteru, vybraných návrhov zákonov týkajúcich sa veľkého množstva adresátov a návrhov zákonov v osobitne dôležitých oblastiach verejného záujmu,

Verejné vypočutie návrhov zákonov vláda zavedie ako povinné vždy, keď podpredseda vlády SR, ktorý bude koordinovať legislatívu, bude identifikovať splnenie vyššie uvedených kritérií. Verejné vypočutie sa bude konať pod vedením podpredsedu vlády SR, ktorý bude koordinovať legislatívu, za účasti vecne príslušného člena vlády SR a bude slúžiť nielen na informovanie širokej verejnosti o pripravovanom návrhu zákona, ale bude aj ďalšou transparentnou platformou na prediskutovanie návrhu s kľúčovými zástupcami adresátov návrhu zákona a dotknutých záujmových skupín.

Vláda SR posilní mandát Legislatívnej rady vlády SR, ktorej bude predsedáť podpredseda vlády SR, ktorý má na starosti legislatívu, tak, aby bez jej súhlasného stanoviska nedochádzalo k prerokúvaniu návrhov zákonov vládou SR. Legislatívna rada vlády SR nebude hodnotiť vecnú stránku návrhu zákona, ale iba legislatívno-technickú.

Vláda SR presadí zásadu, aby pri návrhoch zákonov bola dodržaná dostatočná legisvakantná doba a aby návrhy zákonov s vplyvom na podnikateľské prostredie nadobúdali účinnosť vždy k 1. januáru príslušného kalendárneho roka.

V záujme zjednotenia legislatívnej techniky bude vláda SR v súčinnosti s parlamentom pracovať na zjednotení časti legislatívnych pravidiel vlády SR a Národnej rady SR, vrátane prijatia spoločných legislatívno-technických pokynov vlády SR a Národnej rady SR.

V záujme vytvorenia silného aparátu štátu pre legislatívnu činnosť vláda SR podporí vzdelávanie v oblasti tvorby legislatívy na právnických fakultách nad rámec súčasných mechanizmov a v záujme odovzdávania skúseností medzi generáciami legislatívncov využije aj potenciál tzv. emeritných legislatívncov.

V záujme dostupnosti právnych predpisov vláda SR navrhne zrušenie opatrenia ako formy právneho predpisu, ktoré sa ako jediné *ex lege* nevyhlasuje v Zbierke zákonov Slovenskej republiky v úplnom znení, a zabezpečí, aby všetky opatrenia boli spätne publikované v elektronickej Zbierke zákonov Slovenskej republiky, nielen v informatívnom znení.

INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE

V záujme podpory uvedených cieľov vláda SR vytvorí silný mandát pre podpredsedu vlády SR, ktorý bude koordinovať legislatívu prostredníctvom priamo riadeného centralizovaného útvaru na Úrade vlády SR. Tento útvar bude plniť všetky legislatívne činnosti aj pre ostatné ústredné orgány štátnej správy, ktoré sú podriadené vláde SR, a bude plniť legislatívne činnosti pre ministerstvá pri návrhoch právnych predpisov zásadného významu a pri návrhoch právnych predpisov vyžadujúci si koordináciu medzi viacerými ústrednými orgánmi štátnej správy. Vytvorením centralizovaného útvaru sa budú koncentrovať legislatívne kapacity, ktoré následne budú môcť byť využité na dosiahnutie vyššej kvality návrhov právnych predpisov, a zároveň sa dosiahne zníženie nákladov s tým spojených. Okrem toho bude tento útvar plniť aj úlohy spojené s odborným a organizačným zabezpečením činnosti vlády SR.

LEGISLATÍVNY PROCES NA PARLAMENTNEJ ÚROVNI

Vláda SR podporí snahu parlamentu zlepšiť ochranu verejného záujmu a kvalitu tvorby práva, a to z rovnakých dôvodov, aké sú uvedené v časti o legislatívnom procese na vládnej úrovni, najmä:

- novelizáciu ústavného zákona o ochrane verejného záujmu s cieľom zlepšiť a vyjasniť v súčasnosti nastavené pravidlá,
- zabezpečenie účasti verejnosti na legislatívnom procese v parlamente.

ÚČASŤ VEREJNOSTI NA LEGISLATÍVNOM PROCESE

Demokracia je vláda ľudu, a ak chceme poznať jeho názor, treba sa ho naň opýtať. Mnohí politici to robia neradi, musia však cítiť, že občiansky hlas je silný a dôsledný. Nie je nevyhnutné s každým názorom súhlasiť, ale treba urobiť všetko preto, aby ho mohli občania vyjadriť. Ústava SR uvádza, že štátna moc pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú priamo alebo prostredníctvom volených zástupcov.

V tomto duchu vláda SR v súčinnosti s Národnou radou SR zväží zavedenie možnosti legislatívnej iniciatívy občanov na základe kvalifikovaného návrhu a pri stanovení náležitých podmienok.

EUDSKÉ PRÁVA A OBČIANSKA SPOLOČNOSŤ

Vláda SR zefektívni a skvalitní systém podpory a ochrany ľudských práv v Slovenskej republike, vrátane nezávislých mechanizmov a mimovládnych organizácií.

Vláda SR posilní systémové financovanie mimovládnych organizácií, tak ako ich definuje zákon o registri mimovládnych organizácií, a vyhodnotí možnosti rozšírenia asignácie podielu dane z príjmu. Osobitne bude vláda podporovať organizácie, ktoré sa venujú ochrane a podpore ľudských práv, budovaniu demokratického občianstva, odstraňovaniu všetkých foriem diskriminácie, odhaľovaniu korupcie; organizácie zamerané na kontrolu efektivity verejných financií a verejných obstarávaní, prácu so znevýhodnenými a slabšími sociálnymi skupinami, ako aj s obeťami trestných činov domáceho a sexuálneho násillia a násillia páchaného na ženách, boj

proti konšpiráciám a prevenciu extrémizmu; ako aj organizácie, ktoré sa venujú ochrane pred závislosťami a ich prevencii.

V oblasti ľudských práv bude vláda SR podporovať ochranu práv detí vo všetkých politikách štátu.

Vláda SR bude podporovať aktívne občianstvo a zjednoduší postupy participácie verejnosti na správe vecí verejných, vrátane participácie na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politik, vrátane právnych predpisov. V tejto súvislosti bude vláda prijímať regulácie a verejné politiky týkajúce sa mimovládneho sektora v úzkom dialógu s ním. Vláda bude podporovať zvyšovanie povedomia o totalitných obdobiach slovenskej histórie, uctenie si pamiatky rovnako obetí fašistického aj komunistického režimu na Slovensku, rozšíri úlohy a zlepši postavenie Ústavu pamäti národa, bude sa usilovať o začlenenie jeho činnosti do vzdelávania na stredných a vysokých školách. Vláda SR podporuje výstavbu múzea zločinov totalitných režimov. Vláda SR zároveň podporí všetky formy vzdelávania v prospech posilnenia občianskeho povedomia o význame demokracie a jej kľúčových pilierov a nástrojov.

Vláda SR bude realizovať politiky zamerané na znižovanie nerovností medzi mužmi a ženami a odstraňovanie diskriminácie žien. Vláda SR zlepši legislatívu v oblasti majetkových práv, týkajúcu sa osôb žijúcich v spoločnej domácnosti.

Vláda SR vníma občiansku spoločnosť ako jeden z dôležitých pilierov demokracie v Slovenskej republike a má záujem o spoluprácu s občianskym sektorom na princípoch partnerstva, rovnocennosti, transparentnosti a efektívnosti pri poskytovaní služieb vo verejnom záujme.

Vláda SR sa hlási k politike podpory dobrovoľníctva a participácie verejnosti na tvorbe verejných politik a legislatívy. Špeciálna pozornosť bude v týchto oblastiach venovaná odstraňovaniu „formalizmu“ a byrokratických prekážok.

Vláda SR bude pokračovať v aktivitách Iniciatívy pre otvorené vládnutie, zachová Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, ako aj svoje existujúce stále poradné orgány.

Vláda SR podporuje zachovanie systému asignácie 2 % z dane a bude vytvárať podmienky na vysoko transparentnú a efektívnu podporu mimovládnych neziskových organizácií z verejných a európskych zdrojov. Pozornosť bude venovaná aj ďalšej podpore filantropie, individuálneho darčovstva a moderných spôsobov realizácie verejných zbierok.

NÁRODNOSTNÉ MENŠINY

Vláda SR považuje ochranu a podporu národnostných menšín za svoje prirodzené poslanie. Nebude podnikat kroky, ktoré by smerovali k rušeniu či obmedzovaniu už nadobudnutých práv národnostných menšín, a bude naďalej poskytovať účinnú ochranu ich príslušníkom, pri súčasnom rešpektovaní štátnej zvrchovanosti a územnej celistvosti Slovenskej republiky.

Príslušníkom národnostných menšín bude vláda vytvárať možnosti na zachovávanie ich kultúrnych zvyklostí, jazyka, tradícií a nebude prijímať také opatrenia, ktoré by smerovali k asimilácii väčšinovým obyvateľstvom alebo takú asimiláciu podporovali.

Na základe toho vláda SR:

- prijme zákon o postavení národnostných menšín, ako jeden z prostriedkov spomalenia asimilácie príslušníkov národnostných menšín a záruku uplatňovania menšinových práv vyplývajúcich z Ústavy SR. Zákon bude upravovať postavenie národnostných menšín a dôsledne aplikovať a precizovať ich práva garantované Ústavou SR.
- za účelom využitia ústavného práva zúčastňovať sa na riešení vecí verejných zväži možnosť zriadenia Úradu pre národnostné menšiny.

Do jeho pôsobnosti by malo patriť najmä presadzovanie a dodržiavanie vnútroštátnych a medzinárodných záväzkov SR v oblasti postavenia a práv príslušníkov národnostných menšín, príprava strednodobých a dlhodobých opatrení v oblasti zachovania, rozvoja a podpory práv príslušníkov národnostných menšín, príprava súhrnných správ o situácii národnostných menšín na území SR a pod. Do pôsobnosti úradu by patrilo aj monitorovanie postavenia a potrieb početne najvýznamnejších neautochtónnych národností na území SR. Zriadenie tohto úradu by viedlo k zrušeniu Úradu splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny, ako aj Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť.

Zväži možnosť rozšíriť pôsobnosť zákona o používaní jazykov národnostných menšín na vyššie územné celky. Napríklad vo vzťahu k maďarskej národnostnej menšine by sa toto opatrenie týkalo dvoch VÚC (Trnavského a Nitrianskeho).

ZLEPŠENIE POSTAVENIA A SITUÁCIE RÓMOV

Vláda SR sa bude zaoberať za zlepšenie sociálneho, ekonomického a občianskeho postavenia Rómov v spoločnosti. Vynaloží všetko úsilie na to, aby konkrétne opatrenia viedli k hmatateľným zmenám, predovšetkým u tej časti Rómov, ktorí v 21. storočí na Slovensku žijú bez prístupu k pitnej vode a základnej infraštruktúre. Veľký dôraz bude klásť na efektívne využívanie verejných zdrojov, vrátane eurofondov, na zmenu kvality života, najmä bývania, za priamej účasti samotných Rómov.

Situáciu skupiny najzraniteľnejších občanov, ktorí tvoria jednu tretinu z celkovej populácie Rómov žijúcich na Slovensku, nemožno ďalej prehliadať, a to nielen preto, lebo Slovensko nevyužitím ich potenciálu ekonomicky stráca, ale i v súvislosti s prevenciou pandemických ochorení, ako je COVID 19, a ochranou zdravia a životov všetkých občanov.

Vláda SR vyhodnotí stav následkov COVID 19 a prijme účinné opatrenia na predchádzanie podobným pandémiami.

Vláda SR sa bude usilovať o znižovanie chudoby, predovšetkým v segregovaných oblastiach v menej rozvinutých regiónoch Slovenska. Osobitný dôraz bude klásť na zlepšenie štandardov bývania, prístupu k pitnej vode a základnej infraštruktúre, ako i zdravotnej starostlivosti. V tejto súvislosti vláda SR bude aktívne podporovať férové vysporiadanie právnych vzťahov k pozemkom v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít.

Vláda SR bude presadzovať politiky, ktoré budú napomáhať zvýšenie zamestnanosti Rómov, s dôrazom na mladých. V tejto súvislosti vzdelávanie zohráva kľúčovú úlohu. Vláda SR preto vynaloží maximálne úsilie na zastavenie neoprávneného zaradovania rómskych detí do špeciálnych základných škôl a zabezpečenie ich prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu, a to na všetkých úrovniach.

Vláda SR s cieľom zlepšiť zaškolenosť a pripravenosť bude iniciovať opatrenia, aby sa s predškolským vzdelávaním zraniteľných rómskych detí zo sociálne znevýhodneného prostredia začalo čo najskôr, najlepšie od troch rokov veku. Vláda SR bude taktiež podporovať opatrenia, ktoré zamedzia predčasnému ukončeniu školskej dochádzky či opakovaniu ročníkov a následnému opustenie školského systému bez vzdelania a potrebnej kvalifikácie, čoho sme svedkami v súčasnosti. Vláda SR bude podporovať zosúladenie prechodu rómskych detí zo základného školstva na vyššie formy vzdelávania za účelom získania potrebnej kvalifikácie, vrátane digitálnych a podnikateľských zručností, potrebných na účinnú inklúziu do spoločnosti a do pracovného trhu.

Popri pomoci najzraniteľnejším skupinám z radov Rómov sa vláda SR bude zasaďovať za zlepšovanie celospoločenského vnímania Rómov v spoločnosti a budovanie vzájomnej občianskej spolupatričnosti. Vláda SR bude taktiež posilňovať rómsku kultúrnu identitu a rómsky jazyk.

Vláda SR zväzi posilnenie štatútu Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity voči relevantným ministerstvám, do ktorých kompetencie spadá zodpovednosť za implementáciu vytýčených cieľov v jednotlivých oblastiach.

Na podporu sebestačnosti a integrácie obyvateľov marginalizovaných skupín sa vláda SR zaväzuje:

- Podporovať vznik a fungovanie sociálnych podnikov v obciach a regiónoch s cieľom zvyšovať zamestnanosť a pracovné návyky občanov z marginalizovaných skupín.
- Zvážiť zavedenie vyplácania sociálnych dávok v týždňových intervaloch na účet v banke, namiesto vyplácania v hotovosti.
- Zaviest' vyplácanie príspevku pri narodení dieťaťa neplnoletým matkám na účet v banke, ktorý bude viazaný na výdavky spojené so starostlivosťou o dieťa.
- Zaviest' automatické inkaso platieb za bývanie z bankového účtu prijímateľa sociálnych dávok.

ZAISTENIE BEZPEČNOSTI OBYVATEĽSTVA

VNÚTORNÝ PORIADOK A BEZPEČNOSŤ

Zákonnosť, poriadok a bezpečnosť občanov sú kľúčovými a trvalými predpokladmi zdravého vývoja každej slobodnej a demokratickej spoločnosti. Zásadným opatrením na systémové budovanie bezpečnosti občanov, poriadku a zákonnosti v štáte je prijatie Bezpečnostnej stratégie SR, ktorá jasne pomenuje bezpečnostné záujmy štátu, bezpečnostné riziká, charakterizuje bezpečnostné prostredie a prostredníctvom bezpečnostnej politiky stanoví spôsob presadzovania bezpečnostných záujmov štátu.

Kľúčovými inštitúciami pre bezpečnosť občanov, poriadok a zákonnosť sú preventívne a represívne zložky štátu, ich efektívna koordinácia a vzájomná spolupráca na úrovni štátnych orgánov, orgánov územnej samosprávy, mimovládnych organizácií, právnických osôb a fyzických osôb a spolupráca s partnermi v medzinárodnom prostredí.

KRÍZOVÉ RIADENIE A CIVILNÁ OCHRANA

Vláda SR prehodnotí aktuálny stav legislatívy, štruktúry krízového riadenia, materiálno–technického vybavenia a personálneho zabezpečenia. Vláda SR sa zasadí o novú Koncepciu bezpečnostného systému SR, v ktorej budú zapracované poznatky z riešenia krízovej situácie vyvolanej ochorením COVID 19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2 na úrovni jednotlivých orgánov krízového riadenia. V súvislosti s tým vláda SR prehodnotí postavenie a úlohy Ústredného krízového štábu. Zároveň vláda SR prehodnotí postavenie Bezpečnostnej rady SR úpravou jej kompetencií tak, aby dokázala zabezpečiť efektívnejšiu koordináciu reakcií na všetky bezpečnostné hrozby a výzvy.

Pri riešení krízových situácií bude vláda SR podporovať aktívne využívanie rozhodovacích procesov na základe dostupných a potrebných dát.

Vláda SR sa zaväzuje zmodernizovať systém kritickej infraštruktúry, ktorý bude odrážať aktuálne bezpečnostné výzvy a reflektovať moderné trendy v tejto oblasti.

Vláda SR zabezpečí komplexný rozvoj záchranných zložiek integrovaného záchranného systému, technologický rozvoj ich koordinačných a operačných stredísk a ich vzájomnú interoperabilitu na dosiahnutie adekvátnej pripravenosti a umožnenie reakcie záchranných zložiek na mimoriadne udalosti a krízové situácie. Vláda SR podporí rozvoj dobrovoľníctva ako dôležitého piliera civilnej ochrany.

POLICAJNÝ ZBOR

Vláda SR zabezpečí prehodnotenie aktuálneho stavu legislatívy, štruktúry, materiálno–technického vybavenia a personálneho zabezpečenia Policajného zboru (PZ) a vytvorí podmienky na vypracovanie Stratégie rozvoja PZ s výhľadom do roku 2024, a to tak, aby boli zabezpečené najdôležitejšie oblasti jeho činnosti. Jej cieľom bude vyvážené ukotvenie PZ v systéme orgánov ochrany práva v SR, tak aby bol zabezpečený efektívny a

koordinovaný postup, stanovené kompetencie a súčinnostné vzťahy so všetkými subjektami presadzujúcimi právo v SR na všetkých úrovniach, vrátane medzinárodnej úrovne, v súlade s medzinárodnými záväzkami.

Zásady budovania efektívneho PZ budú koncipované prioritne na vybudovaní dôvery v tento zbor. PZ sa bude budovať ako organizácia tvorená osobami nielen na vysokej odbornej úrovni, ale zároveň s vysokou integritou a morálnou úrovňou, ktoré svoje osobné záujmy podriaďujú verejnému záujmu, resp. službe verejnosti.

Zákonom sa zabezpečí uplatňovanie motivačných nástrojov v systéme odmeňovania policajtov, ktoré bude v súlade so zásadami kariérneho postupu a bude odrážať výkonnosť a kvalitu ich práce ako služby občanom. Zachovaná bude stabilizácia sociálneho systému policajtov, ako aj zvyšovanie atraktivity a spoločenskej prestíže policajného povolania.

Vláda SR si uvedomuje, že prestíž PZ je okrem iného priamo závislá od osoby prezidenta PZ, ako aj od osôb v najvyšších riadiacich funkciách. Preto vláda SR prehodnotí súčasnú právnu úpravu vymenúvania a odvolávania prezidenta PZ tak, aby sa jeho novou voľbou posilnila ingerencia ministra vnútra.

Prezident PZ a ďalší vrcholoví predstavitelia PZ a inšpekcie MV SR budú pri prijímaní na vysoké riadiace funkcie podrobení skríningovému vyšetreniu, tzv. detektoru lži. Následne takéto vyšetrenie budú absolvovať minimálne jedenkrát ročne. S výsledkami skríningu pri výbere prezidenta PZ sa následne oboznámi Výbor NR SR pre obranu a bezpečnosť. Taktiež budú musieť zdokladovať svoj majetok a majetok osôb, ktoré s nimi žijú v jednej domácnosti, pričom sa budú zohľadňovať aj ich pôžičky a ostatné pasíva.

Vláda SR prijme potrebné opatrenia na zavedenie efektívneho a účinného finančného vyšetřovania, vrátane organizačného, personálneho a materiálneho dobudovania orgánov ochrany práva, s cieľom odčerpať výnosy pochádzajúce z trestnej činnosti, následne používané na páchanie najzávažnejšej trestnej činnosti, vrátane trestnej činnosti s medzinárodným prvkom.

Vláda SR prijme opatrenia na dôslednú a efektívnu aplikáciu trestnej zodpovednosti právnických osôb, vrátane dobudovania potrebných špecializovaných kapacít orgánov ochrany práva. Vláda SR bude viesť nekompromisný a systematický boj proti najzávažnejším formám trestnej činnosti a jej elimináciu na najnižšiu možnú mieru, a to aj skvalitnením trestného konania.

Vláda SR považuje za jednu zo svojich priorít predchádzanie legalizácii príjmov z trestnej činnosti, jej odhaľovanie, predchádzanie financovaniu terorizmu a odhaľovanie týchto javov. Legalizácia je spájaná s organizovanou trestnou činnosťou, ktorej hlavným cieľom je zakryť pôvod príjmov z trestnej činnosti, v dôsledku čoho môže byť narušená integrita a stabilita finančného systému, ohrozený vnútorný trh EÚ, ako aj medzinárodný rozvoj. Vláda SR v oblasti boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti vytvorí legislatívny rámec upravujúci problematiku kryptomien.

V nadväznosti na prebiehajúcu záverečnú fázu piateho kola hodnotenia SR Výborom expertov Rady Európy pre hodnotenie opatrení proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu MONEYVAL bude vláda SR

postupovať v súlade s jeho odporúčaniami uvedenými v návrhu záverečnej správy a prijme všetky potrebné systémové, inštitucionálne a legislatívne opatrenia na zabezpečenie realizácie odporúčaní.

V záujme účinného boja proti organizovanému zločinu a závažnej ekonomickej kriminalite sa vláda SR zasadí za zefektívnenie uplatňovania mechanizmu odhaľovania a odnímania výnosov z trestnej činnosti, ako aj majetkov nadobudnutých z nelegálnych príjmov, a to úpravou legislatívy o preukazovaní pôvodu majetku. Vláda SR zároveň presadí zjednodušenie zaisťovania majetku a jeho rozšírenie na viaceré trestné činy korupčného a ekonomického charakteru.

Vláda SR bude osobitnú pozornosť venovať oblasti boja proti korupcii, predovšetkým odhaľovaniu, objasňovaniu a vyšetrovaniu korupcie a s ňou priamo súvisiacej trestnej činnosti, s dôrazom na zneužívanie právomoci verejných činiteľov, ktoré často atakuje prostriedky rozpočtu verejnej správy. Zároveň sa stransparentnia procesy zavedením hmotnej zodpovednosti politikov a verejných funkcionárov. Ak tajné služby zistia korupčné správanie verejných funkcionárov, budú povinné takéto zistenia odstúpiť orgánom činným v trestnom konaní.

Vláda SR sa zasadí o to, aby podnikateľské subjekty a iné inštitúcie boli povinné uhrádzať faktúry podľa poradia, v akom boli zavedené do účtovníctva. Zasadí sa o to, aby svojvoľné nezaplatenie faktúry bolo trestným činom. Vláda SR presadí, aby zahrnutie faktúry do kontrolného výkazu DPH, resp. do účtovníctva, sa považovalo za uznanie záväzku a pri neuhradení sa mohlo použiť ako exekučný titul.

V oblasti ekonomickej kriminality sa vláda SR sústreďí aj na nehospodárne nakladanie s majetkom vo vlastníctve štátu a samosprávy – na odhaľovanie činností poškodzujúcich ekonomické záujmy SR, najmä v podnikoch s majetkovou účasťou štátu, nevýhodný odpredaj štátneho majetku, ako aj odhaľovanie neoprávnených nadmerných odpočtov DPH. V spolupráci s bankovým sektorom budú vytvorené účinné analytické nástroje na boj proti finančnej kriminalite, ktorá je páchaná sofistikovanou formou.

Každý výsledok operatívneho preverovania alebo operatívneho rozpracovania podozrenia z trestnej činnosti bude možné ukončiť len po preskúmaní prokurátorom. V týchto prípadoch bude mať prokurátor právo nariadiť vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie.

Vláda SR podporí princíp tzv. „silného úradníka“ tým, že rozšíri inštitút zastavenia trestného stíhania v prípade podplácajúcich páchatel'ov, ktorí sa ku skutku priznali a skutok oľutovali, ale až v štádiu, keď súd právoplatne rozhodne o vine páchatel'a, ktorý úplatky alebo iné nenáležité výhody prijímal. Zároveň presadí tresty pre páchatel'ov nepriamej korupcie na úrovni priamej korupcie.

Vláda SR zavedie pravidlo, že ak priamy aktér usvedčí toho, kto dáva alebo berie úplatok, súčasťou rozhodnutia súdu bude finančná kompenzácia pre nahlasovateľ'a (vo výške 50 % z výšky úplatku), ktorú zaplatí iniciátor korupcie. Obdobný princíp bude vláda SR aplikovať pri boji s daňovými podvodmi.

Rozšíri sa okruh trestných činov, na ktoré bude možné použiť agenta. Zjednotí sa použitie a využiteľnosť informačno-technických prostriedkov na všetky trestné činy, o ktorých sa v rámci ich použitia oprávnené orgány

dozvedia; to sa týka aj nasadenia a použiteľnosti informačno-technických prostriedkov podľa osobitného zákona.

Vláda SR vytvorí a sfunkční Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

V súvislosti s páchaním daňovej kriminality sa presadia účinné opatrenia, aby sa do obchodných spoločností nemohli dosadiť tzv. „biele kone“, ich solventnosť sa bude hodnotiť podľa výšky imania firmy a predchádzajúceho pôsobenia v insolventných firmách, ktoré naakumulovali dlh voči štátu; prepis firmy sa umožní až po kompletnom odovzdaní účtovníctva v elektronickej forme na príslušný daňový úrad a posúdení príslušným orgánom, aby bolo možné aj spätne vyvodiť trestnú zodpovednosť.

Zabezpečí sa modernizácia procesu odborného vzdelávania policajtov tak, aby boli schopní využívať prostriedky najnovších informačných technológií v praxi.

Vláda SR bude klásť osobitný dôraz na to, aby pri tvorbe stratégie rozvoja PZ bola podporená jeho spôsobilosť efektívne odhaľovať a vyšetrovať okrem klasických foriem trestnej činnosti aj nové, špecifické formy trestnej činnosti, ktoré sú v celosvetovom meradle považované za najnebezpečnejšie.

Ako jedna z najnebezpečnejších celospoločenských hrozieb sa javí kybernetická kriminalita, ktorá svojimi špecifickými formami je spôsobilá priamo znefunkčniť ekonomiku celého štátu, vrátane jeho kritickej infraštruktúry. Pri potláčaní kybernetickej kriminality ako celospoločenskej hrozby je nevyhnutné, aby špecializovaný policajný útvar spolupracoval s dotknutými štátnymi orgánmi, najmä s Národným bezpečnostným úradom, so Slovenskou informačnou službou a s Vojenským spravodajstvom.

Tak ako pre potreby boja s počítačovou kriminalitou, aj na boj s ostatnými formami závažnej organizovanej trestnej činnosti bude nevyhnutné vytvoriť špecializované policajné útvary, ktoré budú spôsobilé vykonávať odhaľovanie a vyšetrovanie na základe najnovších a najmodernejších prostriedkov a informačných technológií.

Efektivita špecializovaných policajných útvarov bude zabezpečovaná podpornými aktivitami všetkých útvarov PZ, ktorých systemizácia, personálne aj materiálno-technické zabezpečenie budú striktne založené na analýze bezpečnostnej situácie, individuálne a špecificky v oblastiach ich pôsobenia.

Vláda SR bude klásť dôraz aj na to, aby bol PZ schopný účinne zasahovať, odhaľovať a vyšetrovať aj v prípadoch klasickej, spoločensky menej závažnejšej kriminality, ktorá bezprostredne ohrozuje občanov.

Je samozrejmé, že vláda SR bude klásť dôraz aj na protispoločenské prejavy, akými sú narušovanie verejného poriadku, extrémistické, rasistické alebo obdobné fundamentalistické prejavy. Za tým účelom budú útvary poriadkovej polície, dopravnej polície, železničnej polície a hraničnej a cudzineckej polície zabezpečené patričným materiálno-technickým vybavením a kompetenciami.

S cieľom predchádzať radikalizácii spoločnosti bude vláda SR razantne postupovať v boji proti akýmkoľvek prejavom diváckeho násillia na verejných športových podujatiach. Zabezpečí dôslednú implementáciu

medzinárodných záväzkov a európskeho práva v oblasti boja proti diváckemu násiliu na verejných športových podujatiach. Bude vytvorená komisia, ktorá preskúma a zhodnotí skúsenosti zahraničných partnerov s abonentným kupovaním miesteniek v prípade klubov s rizikovými fanúšikmi. Zabezpečí prehĺbenie vzdelávania a kontinuálnej odbornej prípravy policajtov, so zameraním na odhaľovanie, objasňovanie a vyšetrovanie trestných činov súvisiacich s páchaním diváckeho násilia na verejných športových podujatiach.

Osobitnú pozornosť bude vláda SR venovať obzvlášť zraniteľným obetiam trestných činov s cieľom minimalizovať opakovanú a druhotnú viktimizáciu obetí, zintenzívni identifikáciu sexuálneho zneužívania detských obetí a efektívnejšiu identifikáciu ich páchatel'ov.

Zabezpečí sa efektívna a účinná spolupráca všetkých orgánov presadzujúcich právo v oblasti životného prostredia, s cieľom zrýchliť a zefektívniť stíhanie páchatel'ov tohto druhu protiprávnej činnosti a v čo najväčšej miere minimalizovať náklady štátu na odstraňovanie následkov tejto protiprávnej činnosti a uvádzanie životného prostredia do pôvodného stavu.

Vláda SR bude podporovať medzinárodnú spoluprácu v oblasti boja s environmentálnou trestnou činnosťou, najmä v oblasti protiprávnych aktivít na poli odpadov, nelegálneho obchodu s ohrozenými druhmi rastlín a živočíchov, nelegálneho obchodu s drevom a ďalších foriem tejto trestnej činnosti, ktoré sú páchané v medzinárodnom meradle a spôsobujú vážne environmentálne a ekonomické škody medzinárodnému spoločenstvu.

Medzi priority vlády SR bude patriť zabezpečenie dôslednej implementácie medzinárodných záväzkov SR v oblasti boja proti hrozbám z neoprávneného nakladania s chemickými, biologickými, rádioaktívnymi a jadrovými (CBRN) materiálmi, vrátane účinnej kontroly nakladania s materiálmi dvojakého použitia. Vláda SR, s ohľadom na aktuálne bezpečnostné hrozby v tejto oblasti, posilní a rozšíri spoluprácu bezpečnostných zložiek tak, aby zefektívnila systém prevencie, detekcie a reakcie na incidenty tohto druhu. Zároveň zabezpečí permanentné a odborné vzdelávanie a výcvik bezpečnostných zložiek, ich materiálno-technické vybavenie a vybavenie ochrannými prostriedkami na riešenie incidentov s výskytom CBRN materiálov.

Vláda SR si uvedomuje vážnu hrozbu pre bezpečnosť SR, ktorá vznikla používaním a prevádzkovaním bezpilotných lietadiel vo vzdušnom priestore SR, prijme právne, inštitucionálne, organizačné a finančné opatrenia na zabezpečenie účinnej ochrany pred útokmi bezpilotnými prostriedkami a vybuduje funkčný systém opatrení.

Vláda SR prehodnotí postavenie a činnosť Úradu inšpekčnej služby a na základe výsledkov analýzy legislatívnymi opatreniami zabezpečí jej väčšiu nezávislosť a efektivitu. Ak z výsledkov analýz zistí, že najefektívnejšie by zločinnosti príslušníkov bezpečnostných a ozbrojených zborov dokázala čeliť tzv. Generálna inšpekcia bezpečnostných zborov, navrhne legislatívne zmeny vedúce k jej vzniku. Jej súčasťou by boli aj operatívne zložky v jednotlivých rezortoch.

V štruktúre zabezpečenia verejného poriadku vláda SR prehodnotí postavenie, kompetencie, sociálne zabezpečenie a finančné ohodnotenie obecných a mestských polícií na skvalitnenie ich práce. Následne pripraví

také zmeny, aby obecné a mestské polície mohli zabezpečiť kvalitnejší výkon kontroly verejného poriadku a užšiu spoluprácu s jednotlivými bezpečnostnými zložkami Policajného zboru SR.

HASIČSKÝ A ZÁCHRANNÝ ZBOR

Vláda SR podporí technickú modernizáciu a vybavenie Hasičského a záchranného zboru (HaZZ) potrebnou požiarnou technikou a osobných ochranných prostriedkov jeho príslušníkov v súlade so štandardmi iných krajín EÚ, vrátane rekonštrukcie hasičských staníc. Zo strany štátu budú podporované aj dobrovoľné hasičské zbory. V tejto oblasti vláda SR rozšíri akcieschopnosť HaZZ v záujme efektívnejšej a účinnejšej reakcie na nežiaduce udalosti súvisiace so zmenou klímy a výskytom možných nových globálnych a biologických hrozieb.

Vláda SR v záujme zvýšenia odbornosti a profesionality príslušníkov HaZZ podporí vybudovanie národného vzdelávacieho, výcvikového a tréningového centra, čím vytvorí vhodné podmienky na zvyšovanie úrovne vnútornej bezpečnosti SR. Dobudovaním národného centra sa vytvoria aj možnosti na vzdelávanie a výcvik príslušníkov dobrovoľných hasičských zborov.

Vláda SR vytvorí podmienky na modernizáciu akreditovanej skúšobne na skúšanie horľavosti materiálov a výrobkov na úroveň špičkových požiarnych laboratórií EÚ, aby jej prístrojové a odborné vybavenie využíval nielen HaZZ, ale aj vedeckovýskumné a podnikateľské subjekty.

HORSKÁ A ZÁCHRANNÁ SLUŽBA

Vláda SR sa zasadí o zmeny na zlepšenie podmienok pri plnení úloh príslušníkov Horskej záchranej služby (HZS) a na skvalitnenie činností HZS. Posilní ich oprávnenia a potrebné materiálno-technické vybavenie a zároveň podporí systémové opatrenia týkajúce sa činnosti a postavenia dobrovoľných horských záchranárov, podieľajúcich sa na záchrane ľudských životov v spolupráci s HZS. Vláda SR v oblasti záchranej a preventívnej činnosti na horách bude i naďalej pokračovať v modernizácii HZS.

MIGRAČNÁ POLITIKA

Migrácia je prirodzenou súčasťou existencie ľudstva. Migračná kríza v roku 2015 odhalila mnohé riziká spojené s neriadenými migračnými tokmi a nekoordinovaným prístupom EÚ.

Vláda SR bude zameriavať svoje úsilie na to, aby sa pri formulovaní novej európskej migračnej a azylovej politiky brali do úvahy oprávnené záujmy SR. Vláda SR posúdi možnosti centralizovať tieto agendy na jednom mieste a pripraví a schválí novú Migračnú politiku SR na obdobie rokov 2021 – 2025.

GARANCIA SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA

Vláda SR bude garantovať rozsah, kvalitu, efektívnosť a dostupnosť poskytovanej zdravotnej starostlivosti a špecifickej zdravotnej starostlivosti policajtom, príslušníkom HaZZ a príslušníkom HZS a stabilizáciu existujúceho osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov, profesionálnych vojakov a príslušníkov

ostatných ozbrojených a bezpečnostných zložiek tak, aby bol dlhodobo pevnou oporou, s cieľom posilniť spoločenskú prestíž tohto povolania.

Vláda SR bude presadzovať zefektívnenie systému podávania majetkových priznaní policajtov, príslušníkov HaZZ a príslušníkov HZS, vrátane účinnej kontroly prírastkov majetku a príjmov.

ENVIRONMENTÁLNA KRIMINALITA

S ohľadom na nepriaznivý vývoj situácie v oblasti ochrany klímy a ostatných zložiek životného prostredia bude vláda SR presadzovať zefektívnenie činnosti orgánov zabezpečujúcich právo v tejto oblasti. Za týmto účelom je nevyhnutné prehodnotiť súčasný systém ochrany životného prostredia a vytvoriť podmienky na zvýšenie vymožitelnosti práva v oblasti ochrany životného prostredia, s cieľom dosiahnuť priaznivý stav v tejto oblasti.

Vláda SR sa zasadí o dôsledné uplatňovanie existujúcej legislatívy v boji s environmentálnou kriminalitou. Vláda SR sa bude usilovať, aby základným trestom pre toho, kto vytvorí nelegálnu skládku odpadov, bolo vrátenie postihnutého miesta do pôvodného stavu na vlastné náklady v určenej lehote.

Vláda SR bude podporovať a rozširovať opatrenia na predchádzanie a účinné postihovanie environmentálnej trestnej činnosti. Zameria sa na posilnenie kapacít, kvality a výkonnosti orgánov činných v trestnom konaní v tejto oblasti na všetkých stupňoch riadenia, pričom prioritou bude najmä boj s organizovanými formami environmentálnej trestnej činnosti, finančné vyšetovanie a podpora preventívnych aktivít, s cieľom predchádzať škodám na životnom prostredí a na ekonomike. Vláda SR bude presadzovať špecializáciu orgánov činných v trestnom konaní tak, aby ich činnosť v boji proti environmentálnej trestnej činnosti bola na vysokej odbornej úrovni a vytvorila podmienky na elimináciu tohto druhu bezpečnostnej hrozby.

EFEKTÍVNA VEREJNÁ SPRÁVA

Jednou z priorít vlády SR je zoptimalizovanie procesov vo verejnej správe tak, aby úrady nerobili zbytočné a duplicitné činnosti a proces rozhodovania vo vzťahu k občanovi bol čo najjednoduchší, založený na efektívnej komunikácii medzi úradmi. Vláda SR vytvorí komisiu na analýzu možností úpravy miestneho a regionálneho usporiadania samosprávy, ktorá bude subkomisiou Komisie na štrukturálnu reformu verejnej správy pod gesciou podpredsedu vlády SR pre legislatívu a strategické plánovanie.

Vláda SR navrhne zaviesť dátové prepojenie verejných orgánov štátnych dát ako jeden z predpokladov na odhaľovanie potenciálnych korupčných transakcií.

Vláda SR rozšíri okruh osôb povinných poskytovať informácie o podniky s väčšinovou účasťou obce. V rámci elektronizácie a zefektívnenia práce v samospráve vláda SR prijme opatrenia na sprístupnenie všetkých štátnych registrov potrebných na výkon samosprávnych kompetencií orgánom samosprávy. Ďalej zabezpečí, aby na webovom sídle orgánu samosprávy boli zverejňované materiály zo zasadnutí zastupiteľstiev, komisií a rád, zmluvy samospráv vrátane cenníkov, výsledky hospodárenia podnikov s väčšinovou účasťou obce, informácie

o verejnom obstarávaní, informácie o výsledkoch verejných obchodných súťaží a rozhodnutia o pridelení dotácie alebo grantu.

Vláda SR presadí verejné vypočutia a ich zverejnenie na webovom sídle orgánu samosprávy pre kandidátov na riaditeľov škôl, sociálnych zariadení, nemocníc, správy ciest a kultúrnych zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti orgánov samosprávy, štatutárnych orgánov, rozpočtových organizácií, príspevkových organizácií a právnických osôb s väčšinovým podielom orgánu samosprávy.

Vláda SR bude v oblasti poskytovania služieb občanom a podnikateľom uprednostňovať budovanie používateľsky prívetivých elektronických služieb prostredníctvom zrozumiteľnej a jednoduchej navigácie. Naďalej sa bude približovať občanom prostredníctvom siete klientskych centier. Cieľom je zabezpečiť dostupnosť služieb verejnej správy pomocou všetkých komunikačných kanálov rovnocenným spôsobom (napr. umožniť kombináciu elektronického a fyzického vybavenia služby), podľa potreby občana a podnikateľa. Vláda SR bude podporovať rozhodovanie na základe dôkazov prostredníctvom budovania odborných analytických kapacít a ich podpory.

Vláda SR podporí začatie odbornej diskusie, ktorej cieľom bude analýza úpravy volebného systému a zmeny volebných obvodov vo voľbách do NR SR.

Vláda SR po zvážení bezpečnostných rizík zavedie popri klasickom hlasovaní aj elektronické hlasovanie vo voľbách, aby tak mohli slobodne hlasovať všetci občania SR bez ohľadu na to, kde v zahraničí sa v deň volieb nachádzajú.

Vláda SR sa s cieľom podpory záujmu občanov o veci verejné zasadí o zvýšenie účasti občanov na hlasovaní v parlamentných voľbách vo forme stimulu – zľavy vo výške 10 % zo všetkých poplatkov štátu pre každého občana, ktorý sa zúčastnil na posledných parlamentných voľbách.

Vláda SR v oblasti archívneho dedičstva pripraví koncepciu rozvoja štátnych archívov a stratégiu ochrany archívnych dokumentov uložených v štátnych archívoch.

Vláda SR sa hlási k princípom otvoreného vládnutia a k medzinárodnej iniciatíve pre otvorené vládnutie. Bude pokračovať v aktívnej podpore, presadzovaní a uplatňovaní transparentnosti, zúčtovateľnosti a participácie ako princípov správy vecí verejných. Vláda SR bude podporovať rozvoj občianskej spoločnosti, vrátane podpory mimovládnych neziskových organizácií a aktívnych občanov.

BOJ S BYROKRACIOU

Vláda SR bude prijímať opatrenia týkajúce sa činnosti orgánov miestnej štátnej správy, s cieľom znižovať neprimeranú byrokratickú záťaž a komplikovanosť pracovných postupov v úradoch. Dôvera občanov v štát sa zvýši otvoreným prístupom kvalitných úradníkov a lepším nastavením úradov.

Vláda SR sa zasadí o znižovanie byrokratickej záťaže zavádzaním fungujúcich informačných systémov a odbúraním duplicitných a nepotrebných administratívnych úkonov, a to aj využívaním dostupných informácií verejnou správou a získavaním relevantných informácií z informačných systémov verejnej správy.

V oblasti rozvoja služieb štátu bude vláda SR špeciálne prihliadať na ekonomicky menej rozvinuté regióny, za účelom zefektívňovania poskytovaných služieb.

Vláda SR dobuduje register mimovládnych neziskových organizácií ako spoľahlivý, aktuálny, jednotný a transparentný zdrojový register vyhovujúci súčasným požiadavkám na informačné systémy verejnej správy, ktorý bude obsahovať dátovo konzistentné údaje.

V oblasti podnikateľského prostredia bude vláda SR pokračovať v znižovaní administratívneho zaťaženia a rozširovať služby elektronického jednotného kontaktného miesta aj fyzických jednotných kontaktných miest pre podnikateľov poskytujúcich služby podľa živnostenského zákona a osobitných predpisov.

E-GOVERNMENT A INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Na základe vybudovanej architektúry vláda SR presadí pre vybrané agendy plnú elektronizáciu a automatizáciu. Vláda SR zefektívni výdavky na informačné a komunikačné technológie v gescii Ministerstva vnútra SR.

Vláda SR bude pokračovať v napĺňaní cieľov e-governmentu v zmysle Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy.

SPRAVODAJSKÁ OCHRANA SR, NBÚ A OCHRANA UTAJOVANÝCH SKUTOČNOSTÍ

Z nových bezpečnostných hrozieb vláda SR považuje za najzávažnejšie kybernetické útoky na kritickú infraštruktúru štátu, ako aj pokusy zahraničných zložiek ovplyvňovať verejnú mienku a politické procesy v SR. Z tohto dôvodu považuje investície do kybernetickej bezpečnosti štátu v nasledujúcom období za vysokú prioritu.

Vláda SR prehodnotí právne predpisy upravujúce pôsobnosť SIS, aby v rámci svojich kompetencií dokázala efektívnejšie získavať a vyhodnocovať spravodajské informácie a adekvátne reagovať na aktuálne bezpečnostné hrozby. Vláda SR zároveň bude presadzovať aktualizáciu strategického zamerania činnosti civilného spravodajstva, s cieľom zabezpečiť vyššiu kompatibilitu výkonu spravodajskej činnosti so strategickými záujmami SR v oblasti vnútornej i vonkajšej bezpečnosti, jej zahraničnopolitickými a hospodárskymi záujmami.

Vláda SR posilní inštitucionálnu spoluprácu SIS ako všeobecnej bezpečnostnej a spravodajskej služby s PZ SR a ostatným zložkami bezpečnostného systému SR, vrátane technických a informačných podmienok vzájomnej spolupráce. SIS zároveň zabezpečí skvalitnenie využívania nástrojov spolupráce s partnerskými spravodajskými službami EÚ a NATO.

Vláda SR bude presadzovať väčšiu otvorenosť spravodajskej služby smerom k verejnosti, vrátane efektívnej parlamentnej kontroly jej činnosti, pri plnom rešpektovaní legitímnych záujmov SR na úseku ochrany utajovaných skutočností.

V tejto oblasti vláda SR podporí posilnenie kompetencií NBÚ, jej finančného zabezpečenia a zodpovednosti za ochranu všetkých sektorov kybernetického priestoru SR. Vláda SR vybuduje účinný systém detekcie a ochrany kybernetického priestoru SR, skvalitní a zrýchli schopnosť reakcie na incidenty, vytvorí moderné a efektívne formy spolupráce štátu s bezpečnostným i súkromným sektorom v oblasti kybernetickej bezpečnosti, najmä pri riešení bezpečnostných incidentov, výmene skúseností a vzdelávaní. Za dôležité považuje vláda SR aj zjednotenie rôznych existujúcich regulácií v oblasti kybernetickej bezpečnosti pod spoločnú reguláciu, s cieľom znížiť komplexnosť legislatívy a zvýšiť kvalitu podnikateľského prostredia a verejného sektora.

Vláda SR si kladie za cieľ modernizovať systém ochrany utajovaných skutočností, postupy a procesy prispôbiť v najvyššej možnej miere predpisom EÚ a NATO, zvyšovať kvalitu a efektivitu realizácie bezpečnostných previerok odstránením zákonných prekážok pri poskytovaní informácií potrebných pri výkone bezpečnostných previerok a prehodnotiť existujúce bezpečnostné riziká. Vláda SR bude presadzovať aktualizáciu právnych predpisov, s cieľom vytvoriť nové možnosti NBÚ na výkon bezpečnostných previerok, vrátane prehodnotenia kategórií oprávnených osôb s osobitným postavením, a inštitúcií, ktoré ich vykonávajú. Zároveň považuje vláda SR za dôležité posilniť opatrenia smerujúce k dôslednej ochrane informácií, ktorými NBÚ disponuje v procese výkonu bezpečnostných previerok.

ŠTÁTNE OBČIANSTVO

Vláda SR umožní občanom SR dlhodobo žijúcim na území iného štátu nadobudnúť občianstvo toho štátu bez straty občianstva SR. Vláda SR bude tiež riešiť situáciu osôb, ktoré na základe platného zákona prišli o štátne občianstvo SR, tak, aby im bolo vrátené na základe štandardných európskych princípov nadobúdania občianstva, a zjednoduší podmienky nadobúdania štátneho občianstva pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

OBRANNÁ POLITIKA A OZBROJENÉ SILY

Vláda SR bude zodpovedne pristupovať k zvyšovaniu obranyschopnosti SR ako súčasťou celkovej pripravenosti štátu čeliť bezpečnostným hrozbám a výzvam a odolnosti voči nim.

Slovenská republika je súčasťou euroatlantického priestoru. Prioritou vlády SR je preto zodpovedné členstvo v Európskej únii a Organizácii Severoatlantickej zmluvy, ako najlepšia alternatíva ďalšieho rozvoja, bezpečnosti a stability štátu. Vláda SR sa zameria na zvýšenie kvality príspevku SR k rastu spôsobilosti oboch organizácií a na plnenie medzinárodných záväzkov. Jednoznačným konaním v oblasti obrany štátu v súlade s euroatlantickým ukotvením SR zvýši jej dôveryhodnosť u spojencov a partnerov a zlepši renomé SR v medzinárodnom prostredí.

Kľúčovou zásadou vlády SR v oblasti obrany štátu bude uplatňovanie zákonnosti, transparentnosti a otvorenosti v záujme predchádzania nezodpovednému a neefektívnemu konaniu pri správe štátu a eliminácie korupcie pri využívaní zdrojov. Vo verejnom obstarávaní vláda SR položí dôraz na využívanie princípu hodnoty za peniaze a verejných súťaží a na zverejňovanie zmlúv. Zabezpečí aj efektívne využitie medzinárodnej spolupráce a zahraničnej pomoci.

Vláda SR bude reagovať na problémy pri zvládaní krízy spôsobenej pandémiou koronavírusu a zefektívni procesy krízového manažmentu v prospech bezpečnosti štátu. Zabezpečí nepretržitú pripravenosť ozbrojených síl, vrátane vojenského zdravotníctva, aj na plnenie úloh pri ohrození života a zdravia osôb a pri ochrane ich majetku pri mimoriadnych udalostiach a nevojenských krízových situáciách na území SR. Zvýši zásoby materiálu na obranu štátu a zabezpečí previazanie ich uchovávaní ozbrojenými silami s tvorbou štátnych hmotných rezerv a s dodávkami v rámci hospodárskej mobilizácie. Zlepši stav v oblasti osobných výstrojných náležitostí vojakov.

Vláda SR bude viesť aktívny dialóg s Národnou radou SR o cieľoch, rozvojových zámeroch, stave a potrebách zabezpečenia obrany štátu. Vyvinie úsilie na dosiahnutie dohody politických strán o smerovaní obrany štátu a jej financovaní. Zvýši otvorenosť komunikácie voči verejnosti a zameria sa na aktívny prístup k spolupráci s mimovládny sektorom, akademickou obcou a médiami. Prehĺbi spoluprácu so záujmovými organizáciami bývalých vojakov.

Vláda SR na vytvorenie adekvátneho strategického rámca zabezpečovania obrany štátu predloží na schválenie Národnej rade SR návrh Obrannej stratégie SR. V záujme kontinuity dlhodobého smerovania rezortu ministerstva obrany pripraví víziu jeho rozvoja s výhľadom do roku 2030. Zároveň pripraví zdrojovo realistický strednodobý plán rozvoja rezortu ministerstva obrany s výhľadom priorit ďalšej výstavby ozbrojených síl.

Vláda SR udrží stabilitu a predvídateľnosť obranných výdavkov s ambíciou dosiahnuť ich 2 % podiel na HDP v roku 2024. V rámci obranných výdavkov bude vyčleňovať minimálne 20 % na hlavnú výzbroj a techniku a súvisiaci výskum podľa kritérií NATO a EÚ, pričom postupne zvýši podiel výdavkov na obranný výskum na úroveň 1 % obranného rozpočtu.

Vláda SR bude aktívne prispievať k posilňovaniu kolektívnej obrany v rámci NATO, vrátane účasti ozbrojených síl na predsunutej vojenskej prítomnosti a zvýšenia príspevkov na vojenské cvičenia mimo územia SR. V rámci prehlbovania obrannej spolupráce v EÚ zabezpečí účasť SR najmä v projektoch, ktoré majú reálny prínos pre rozvoj spôsobilostí OS SR a pre spôsobilosti, ktoré si nie je schopná zabezpečiť individuálne ani v rámci NATO. Podporí účelnú regionálnu a bilaterálnu spoluprácu v oblasti obrany, pričom Spojené štáty americké považuje za kľúčového spojenca vzhľadom na ich jedinečné spôsobilosti nevyhnutné pre kolektívnu obranu, ktorými európski spojenci nedisponujú. Zabezpečí účasť ozbrojených síl vo vojenských operáciách a misiách pod vedením medzinárodných organizácií v súlade s medzinárodným právom a bezpečnostnými záujmami SR a pri zohľadnení jej prínosu pre rozvoj spôsobilostí OS SR.

Vláda SR zabezpečí funkčné prepojenie plánovania, realizácie, kontroly a hodnotenia dlhodobých, strednodobých a krátkodobých cieľov, čo podporí aj zavedením pravidelnosti strategického hodnotenia obrany štátu a každoročným verejným komplexným hodnotením obrany SR. Skvalitní činnosť ministerstva obrany v manažmente zdrojov, s dôrazom na implementáciu stanovených cieľov pri súčasnom znížení byrokratickej záťaže, optimalizácii organizačnej štruktúry a interných procesov, vrátane zvýšenia miery digitalizácie činností.

V rozvoji spôsobilostí rezortu ministerstva obrany bude zohľadňované meniace sa bezpečnostné prostredie v kontexte kybernetických a hybridných hrozieb, dezinformácií, klimatickej zmeny a výziev vyplývajúcich z technologického rozvoja vrátane umelej inteligencie.

Vláda SR zabezpečí vyvážený rozvoj ozbrojených síl a podmienok na zvyšovanie ich pripravenosti na plnenie ich hlavnej úlohy pri obrane štátu. Prioritou bude budovanie spôsobilostí, ku ktorým sa SR prihlásila v rámci NATO, vrátane realizácie súvisiacich modernizačných projektov a zintenzívnenia výcviku. Zabezpečí realizáciu prebiehajúcich modernizačných projektov vzdušných síl a rozvoj síl pre špeciálne operácie.

Vláda SR bude klásť dôraz na stabilizáciu vojenského aj civilného personálu rezortu ministerstva obrany a zvyšovanie jeho kvality. Rozšíri možnosti a zvýši kvalitu vzdelávania, vytvorí predpoklady aj na rozvoj celoživotného vzdelávania profesionálnych vojakov a zamestnancov. Zabezpečí objektivizáciu kariérneho postupu a hodnotenia profesionálnych vojakov, zavedie nefinančné benefity vrátane systému programov sociálnej starostlivosti o profesionálneho vojaka a jeho rodinu. V záujme lepšej ochrany profesionálnych vojakov vytvorí inštitút vojenského ombudsmana. Na skvalitnenie dopĺňovania vojenského personálu zmodernizuje regrutačný systém ozbrojených síl. Prehodnotí systém tvorby a prípravy záloh ozbrojených síl na zvýšenie ich pripravenosti a použiteľnosti.

Vláda SR implementuje komplexný systém prípravy obyvateľstva na obranu štátu, ktorý zahŕnie informovanie obyvateľstva zamerané na vysvetľovanie problematiky obrany štátu a zvyšovanie jeho odolnosti voči dezinformačným vplyvom, opatrenia vo výchovno-vzdelávacom procese, dobrovoľnú vojenskú prípravu občanov a prípravu občanov zaradených do aktívnych záloh ozbrojených síl. Vytvorí tak aj podmienky na uspokojenie záujmu občanov o vojenskú problematiku a posilní úsilie o boj s extrémizmom a dezinformáciami.

Za jednu zo svojich priorít vláda SR považuje investovanie do infraštruktúry v užívaní ozbrojených síl. Zvýši výdavky na jej údržbu, no investuje najmä do jej rozvoja, s cieľom vytvoriť podmienky na novú výzbroj a

techniku, výcvik a zvyšovanie energetickej efektívnosti. Zabezpečí prípravu, udržiavanie a rozvoj aj ostatnej obrannej infraštruktúry v prospech zlepšenia vojenskej mobility a podpory hostiteľskou krajinou. Zároveň zabezpečí posilnenie ochrany prírodného bohatstva, lesov a vôd na území vojenských obvodov.

Vláda SR zlepší podmienky na využitie výrobných, výskumných a vývojových, ako aj vzdelávacích kapacít slovenského obranného priemyslu v prospech obrany štátu, najmä modernizácie ozbrojených síl a servisu a opráv existujúcej techniky, s dôrazom na bezpečnosť dodávok v krízovej situácii. Posilní stabilitu plánov vyzbrojovania, vzájomnú komunikáciu a informovanosť, podporí účasť slovenského obranného priemyslu na zabezpečovaní výzbroje a techniky ozbrojených síl pri dodávkach zo zahraničia a na inej medzinárodnej spolupráci.

Vláda SR prijme opatrenia na rozvoj Vojenského spravodajstva v súlade spotrebami obrany štátu a podporí posilnenie kontroly jeho činnosti.

Vláda SR zváži zlúčenie leteckých útvarov Ministerstva obrany SR a Ministerstva vnútra SR na základe spracovanej analýzy.

ZLEPŠENIE STAROSTLIVOSTI O ZDRAVIE OBYVATEĽSTVA

Hlavným cieľom zdravotného systému je dosiahnuť čo najlepšie zdravie všetkých občanov. Aj napriek prioritnej potrebe zvládnutia krízy vyvolanej koronavírusom SARS-CoV-2 spôsobujúcim chorobu COVID-19 a následnej potrebe zvyšovania pripravenosti Slovenskej republiky na budúce krízy ohrozujúce zdravie občanov sa bude vláda dôkladne venovať dlhodobým, štrukturálnym problémom zdravotného systému. Bude sa usilovať nastaviť funkčný zdravotný systém do roku 2030. V rámci zvládania súčasnej krízy spôsobenej koronavírusom vláda zabezpečí včasnú diagnostiku, liečbu, vhodnú infraštruktúru a logistiku zdravotníckych kapacít.

Vláda SR deklaruje, že kľúčovými hodnotami v systéme zdravotníctva sú spravodlivosť, solidarita, kvalita a rovnosť prístupu k zdravotnej starostlivosti pre každého občana. Zdravie občana je totiž predpokladom pre zdravie rodiny, komunity a krajiny. Integrovanou súčasťou zdravotnej politiky štátu bude transparentnosť, nulová tolerancia voči korupcii, prístup k informáciám, rozhodovanie na základe kvalitných dát, efektívne vynakladanie zdrojov či inklúzia laickej a odbornej verejnosti. Pravidlá budú platiť pre všetky subjekty systému rovnako, bez ohľadu na vlastníctvo.

Poskytovanie kvalitnej a dostupnej zdravotnej starostlivosti je spoločnou výzvou všetkých zdravotných systémov s univerzálnym zdravotným poistením. Tak ako aj iné krajiny, Slovensko čelí všeobecným výzvam, ktoré sú spojené s prílivom nových technológií, limitovaným rozpočtom či zvyšujúcimi sa požiadavkami na zdravotnú starostlivosť. Štát prinavrátí do centra svojej pozornosti ako svoj primárny záujem zdravie občanov, ktorý nebude ustupovať silným záujmovým a finančným skupinám v pozadí. Okrem silnej regulačnej úlohy musí byť štát garantom dostupnosti zdravotnej starostlivosti pre svojich občanov aj svojou vlastníckou prítomnosťou. Okrem vlastníckych garancií v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti sa bude vláda SR usilovať aj o výraznejšie posilnenie svojej pozície v oblasti zdravotného poistenia.

Zdravotná starostlivosť je len jedným z faktorov, ktoré ovplyvňujú naše zdravie. Sociálne determinanty zdravia, životný štýl či životné prostredie sú faktory, ktoré naše zdravie ovplyvňujú zásadným spôsobom. Z toho dôvodu bude vláda presadzovať prierezový pohľad na zdravie občanov. Vláda bude posilňovať dôraz na prevenciu vo všetkých verejných politikách, ale aj v samotnej zdravotnej starostlivosti. Populácia starne, ľudia žijú dlhšie, ale zároveň čoraz viac trpia chronickými chorobami, pri zvládaní ktorých je nevyhnutné podporovať zdravý životný štýl.

Vláda SR bude preto klásť dôraz na naplnenie nasledujúcich programových bodov, ktoré sú zorganizované do kategórií pacient, zdravotnícky pracovník a systém.

PACIENT

Vláda SR si uvedomuje, že súčasťou problémov v systéme zdravotnej starostlivosti je nesprávny manažment pacienta a z toho vyplývajúca nedostupnosť zdravotnej starostlivosti. Vláda sa preto sústreďí na zlepšenie prechodu pacienta celým systémom od prevencie, cez kvalitu poskytovanej starostlivosti, až po doliečovanie, rehabilitáciu, dlhodobú starostlivosť a paliatívnu starostlivosť.

Keďže cesta k zdraviu sa začína ešte pred vstupom do ambulancie, vláda zavedie mechanizmy na podporu starostlivosti o zdravie a prevenciu na strane poskytovateľov, ale aj samotných poistencov. Vláda bude okrem vytvárania motivácií k zdravému životnému štýlu podporovať aj vzdelávanie a celkovú informovanosť občanov o zdraví. Za týmto účelom vytvorí dostupné, jednoduché a prehľadné nástroje informovanosti občanov o zdraví a zdravotnej starostlivosti a posilní postavenie verejných zdravotníkov. Vláda sa zaväzuje aktívne bojovať proti šíreniu nepravdivých informácií vo vzťahu k zdraviu.

Vláda SR pripraví ambulantný, ale aj nemocničný sektor na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v súlade s najmodernejšími štandardmi. Pripraví riešenia podporujúce inovatívne spôsoby poskytovania zdravotnej starostlivosti pomocou moderných technológií, vrátane rozvoja e-zdravia. Vláda zabezpečí, aby zdravotné poisťovne umožnili ľuďom pohodlne a bezplatne sa objednať k svojmu lekárovi na jednotnom telefónnom čísle či webe.

Vláda SR zdefinuje štandardnú zdravotnú starostlivosť: základný balík garantovanej bezplatnej starostlivosti s ohľadom na časovú a geografickú dostupnosť a protokoly pre diagnostiku a liečbu. V prípade, že poisťovňa nebude mať v danom regióne dostatočné kapacity, pacientovi bude musieť uhradiť liečbu aj u nezmluvného lekára.

Vláda SR vykoná kroky podporujúce spoluprácu poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na podporu manažmentu pacienta, aby si bol pacient vždy vedomý svojho ďalšieho kroku namiesto blúdenia systémom.

Vláda SR presadí, aby zdravotné poisťovne museli pacientom s podozrením na nádorové ochorenie zabezpečiť operáciu do 14 dní od indikácie klinickým onkológom. Inak budú poisťovne povinné uhradiť operáciu v ľubovoľnej krajine EÚ.

Zároveň sa vláda SR sa zameria na reformu starostlivosti o duševné zdravie. Bude presadzovať rozvoj komunitnej starostlivosti o duševné zdravie a bude hľadiť na špecifiká starostlivosti o rôzne skupiny.

Vláda SR si uvedomuje sťažený prístup a špecifiká poskytovania starostlivosti v rôznych ohrozených skupinách.

Vláda SR bude preto klásť špeciálny dôraz na zvyšovanie dostupnosti prevencie, zdravotnej starostlivosti, starostlivosti o duševné zdravie, dlhodobej starostlivosti pre zdravotne ťažko postihnuté osoby, marginalizované komunity, dôchodcov a ostatné ohrozené skupiny.

Vláda SR podporí vznik komunitnej starostlivosti na podporu nielen psychologickú starostlivosti, ale aj sociálnej starostlivosti a podporu aktívneho životného štýlu seniorov.

Vláda SR zapojí marginalizované komunity do skríningových iniciatív terénnych pracovníkov.

Vláda SR zavedie koordinovaný nadrezortný systém včasnej intervencie pre deti so zdravotným znevýhodnením a pre deti zo sociálne-znevýhodneného prostredia a ich rodiny.

Vláda SR zruší doplatky za lieky pre ľudí ťažko zdravotne postihnutých, detí do šiestich rokov veku a dôchodcov, pri ktorých sa bude zohľadňovať výška ich príjmu, a to do výšky doplatku najlacnejšieho zameniteľného lieku. Náklady tohto opatrenia budú refundované zo štátneho rozpočtu.

Vláda SR legislatívne zabezpečí možnosť pacienta spísať svoju medicínsku vôľu a výber svojho právneho zástupcu v medicínskych otázkach.

Vláda SR nepodporí žiadnu snahu o zavedenie aktívnej alebo pasívnej eutanázie alebo asistovanej samovraždy.

Vláda SR sa zasadí o ochranu nenarodených detí cez prevenciu interrupcií, a to najmä zlepšením finančnej situácie osamelých matiek a rodín, zastavením podpory interrupcií pri matkách vo veku nad 40 rokov a ďalšími preventívnymi opatreniami.

Vláda SR vytvorí pozíciu patientskeho ombudsmana.

Vláda SR sa zasadí o podporu nezávislého financovania patientskych organizácií.

ZDRAVOTNÍCKY PRACOVNÍK

Vláda SR, uvedomujúc si kľúčovú rolu zdravotníckych pracovníkov a ďalších pracovníkov v zdravotníctve, sa zasadí o zlepšenie ich pracovných podmienok a nastavenie motivačného prostredia tak, aby pracovník v zdravotníctve zostával a takisto sa vracal za prácou na Slovensko.

Vláda SR zvýši právomoci zdravotných sestier tak, aby mohli prevziať časť kompetencií lekárov, a zruší premenovanie zdravotníckych asistentov na praktické sestry (pričom zdravotníckym asistentom ponechá zvýšené kompetencie).

Vláda SR bude monitorovať dodržiavanie Zákonníka práce, ako aj dodržiavanie personálnych normatífov.

Vláda SR umožní rodičom s maloletými deťmi, ktorí pracujú v štátnych nemocniciach, zladenie ich pracovného a rodinného života a zdravotníckym pracovníkom navrhne možnosť znížiť si daňový základ o výdavky súvisiace s absolvovanými vzdelávacími podujatiami.

FINANČNÉ OHODNOTENIE

Vláda SR zvýši priemernú mzdu zdravotným sestram tak, aby sa dostali na úroveň 110 % priemernej mzdy v hospodárstve. Vláda zavedie motivačný zásluhový systém príplatkov na základe jasne merateľných kvalitatívnych ukazovateľov, spokojnosti pacientov, dosiahnutého vzdelania a odpracovaných rokov.

VZDELÁVANIE

Vláda SR prevezme väčšiu zodpovednosť za smerovanie a štruktúru zdravotníckych povolání a medicínskych špecializácii, aby lepšie reflektovali potreby súčasného zdravotného systému, ale i budúce potreby meniace sa pod vplyvom demografickej krízy.

Vláda SR vytvorí vzdelávací plán pre zdravotníckych asistentov a zdravotnícky personál s kompetenciou v akútnej medicíne a zavedie špeciálne vzdelávacie programy pre ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia a marginalizovaných komunit.

Vláda SR sa zasadí o umožnenie bezbariérového návratu slovenských zdravotníkov späť na Slovensko prostredníctvom urýchleného uznávania vzdelania, špecializácie a praxe z krajín EÚ, pridelenia kódov a registrácie v Slovenskej lekárskej komore na jednom mieste. Transparentne zadefinuje súbor odborných vedomostí a praktických zručností na preskúšavanie kvalifikovaného personálu z krajín mimo EÚ. Vláda SR sfunkční rezidentský program a zavedie individuálny profesijný plán pre každého lekára. Navrhne, aby súčasťou štátnej skúšky absolventov lekárske fakult boli dobrovoľné výberové konania na voľné miesta v štátnych nemocniciach, rezidentské a doktorandské miesta, aj na základe potrieb VÚC pre ambulancie špecialistov.

Vláda SR vytvorí legislatívne podmienky na odborné stáže pre ambulantných špecialistov a podmienky na realizovanie výkonov pre ich pacientov v štátnych nemocniciach. Navrhne reformovať povinné postgraduálne vzdelávanie a zaviesť presné protokoly merania kvality kontinuálneho vzdelávania a poskytovanej zdravotnej starostlivosti aj prostredníctvom systému mentorov.

Vláda SR posilní kompetencie farmaceutov v lekárňach.

Vláda SR vytvorí podmienky pre lekárske fakulty, aby mohli prijímať významne väčší počet študentov zo SR.

Vláda SR zavedie povinný predmet paliatívna starostlivosť v rámci pregraduálnej výučby medikov a ošetrovateľov a prehodnotí postgraduálne štúdium v odbore paliatívna medicína.

Vláda SR zavedie a zlepši vzdelávanie v oblasti komunikácie a manažérskych schopností na lekárske a farmaceutické fakultách.

Vláda SR zriadi nadrezortný orgán spravujúci oblasť duševného zdravia – podporu zdravia, prevenciu, diagnostiku, liečbu, následnú starostlivosť a vzdelávanie odborníkov – a prijme záväzok vytvorenia národnej excelentnej inštitúcie na výskum a liečbu duševných porúch.

SYSTÉM

REFORMA AMBULANTNEJ STAROSTLIVOSTI

Vláda SR, uvedomujúc si nezastupiteľnú úlohu primárnej sféry, vykoná zmeny, ktoré uľahčia vstup nových lekárov do systému.

Vláda SR zjednoduší otváranie nových ambulancií v regiónoch s nedostatkom všeobecných lekárov a vytvorí motivačné bonusy a dotácie na vznik nových ambulancií a zefektívnenie súčasných ambulancií. Dôraz bude klásť na pohodlné objednávanie pacientov a komunitné sieťovanie poskytovateľov, s cieľom zlepšenia manažmentu pacienta.

Vláda SR zvýši kompetencie VÚC pri vydávaní povolení v ambulantnom segmente a pri manažovaní tvorby siete. Vytvorí podmienky na spoluprácu s nemocnicami pri vytváraní rezidentských miest pre ambulantných špecialistov.

Vláda SR aktualizuje sieť ambulancií všeobecných lekárov tak, aby sa zvýšila dostupnosť.

Vláda SR uvoľní preskripčné a indikačné obmedzenia pre všeobecných lekárov. Vstup do primárnej sféry umožní aj iným lekárom – špecialistom a zabezpečí pre lekárov a sestry dostupné možnosti dozvedávania sa.

Vláda SR zavedie inovatívne formy odmeňovania podporujúce väčšiu efektivitu a kvalitu ambulancií, podporí regionálnu spoluprácu v integrovaných centrách a zamestnávajúce väčšieho počtu sestier. Pre ambulantných lekárov zavedie nový katalóg výkonov zabezpečujúci nové finančné ohodnotenie poskytnutej zdravotnej starostlivosti.

Vláda SR sa zaväzuje platobnými mechanizmami podporiť zavádzanie inovatívnych moderných technológií, ako sú napríklad telemedicína. Vláda zrealizuje inovatívne spôsoby manažovania a financovania všeobecnej zdravotnej starostlivosti.

REFORMA AKÚTNEJ A URGENTNEJ STAROSTLIVOSTI

Vláda SR sa zasadí o zlepšovanie kvality a procesov v akútnej a urgentnej starostlivosti a zreformuje systém akútnej a urgentnej medicíny.

Vláda SR zavedie komunikačné, klinické a indikačné protokoly pre operačné stredisko záchranej zdravotnej služby.

Vláda SR navrhne reformu pohotovostných ambulancií. Pre spádové oblasti vytvorí ambulancie urgentnej starostlivosti s nepretržitou prevádzkou.

Vláda SR sa zasadí o prijatie novej legislatívy, ktorá zvýši kvalitu dopravnej zdravotnej služby a umožní jej prevádzku aj menším poskytovateľom.

Vláda SR navrhne zaviesť povinnú certifikáciu pre poskytovateľov akútnej a neodkladnej starostlivosti a monitoring so zverejňovaním kvalitatívnych ukazovateľov v akútnej a urgentnej starostlivosti.

Vláda SR zmení platobný mechanizmus pre záchrannú zdravotnú službu, ktorý bude motivovať k väčšej efektívite a kvalite.

REFORMA NEMOCNICĀNEJ SIETE

Vláda SR vypracuje analýzu spotreby zdravotnej starostlivosti (zohľadňujúc regionálne špecifiká), definuje potrebu a rozmiestnenie infraštruktúry, navrhne siete poskytovateľov s jasne definovanými parametrami a zmení výnos o materiáľno-technickom a personálnom vybavení poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

Vláda SR navrhne zreformovať nemocničnú sieť na základe regionálnej potreby tak, aby bola zabezpečená dostupnosť, efektívnosť a kvalita poskytovaných služieb a aby sa nemocniciam zabezpečilo financovanie v takej miere, aby boli pokryté ich oprávnené náklady a zároveň bol vytvorený priestor na systematickú obnovu ich prístrojového vybavenia a infraštruktúry, ktoré budú, rovnako ako budovy zdravotníckych zariadení, rešpektovať aj špecifické potreby osôb so zdravotným postihnutím.

Vláda SR zavedie plány obnovy zdravotníckej techniky a infraštruktúry na úrovni každej štátom riadenej nemocnice s definovaným zdrojom financovania. Tieto plány budú definované s presahom na niekoľko rokov tak, aby bolo zabezpečené priebežné obnovovanie prístrojového vybavenia nemocníc. Tým sa zabezpečí jasná a štruktúrovaná vízia obnovy na úrovni každej nemocnice pri rešpektovaní limitov finančných zdrojov.

Vláda SR zabezpečí optimálne nastavenia a úplnú funkčnosť DRG úhradového mechanizmu s pripočítateľnými položkami. Nastaví kontrolovanie výsledku liečby a dodržiavanie protokolov.

Vláda SR začne štátne nemocnice riadiť koordinovane pod jednotným vedením a bude naplno využívať úspory z rozsahu.

Vláda SR sa zasadí o transparentný a nepolitický výber riaditeľov nemocníc a o zavedenie osobnej zodpovednosti manažmentu nemocníc pri nehospodárnom nakladaní s majetkom štátnych nemocníc, ako aj pri nedodržiavaní personálnych noratívov.

Vláda SR vytvorí podmienky na rozvoj a progres transplantáčnych programov a bude ich podporovať.

FINANCOVANIE

Vláda SR zavedie pre štátne nemocnice centráľne riadenú prípravu rozpočtu a jeho priebežné vyhodnocovanie, jednotný ekonomický softvér, centráľne obstarávanie, riadenie platieb a viacstupňové schvaľovanie objednávok a zmlúv s prahovými hladinami.

PROJEKTY NEMOCNÍC

Vláda SR predstaví projektový zámer výstavby nových regionálnych nemocníc zodpovedajúcich súčasným trendom v starostlivosti o pacienta a práci zdravotníckeho personálu. Počas volebného obdobia navrhne postaviť dve takéto nemocnice.

Vláda SR bude presadzovať, aby bola do piatich rokov vybudovaná komplexná koncová univerzitná nemocnica v Bratislave na Rázsochách. Pre zrýchlenie jej výstavby pripraví zákon o strategickej investícii – Lex Rázsochy.

Vláda SR bude pokračovať v projekte výstavby novej Martinskej univerzitnej nemocnice a pripraví koncepciu rozvoja univerzitných nemocníc v Košiciach a v Banskej Bystrici.

REFORMA DLHODOBEJ STAROSTLIVOSTI

Vláda SR vytvorí podmienky na väčšiu integráciu seniorov do spoločnosti, zvýšenie dostupnosti zdravotnej a sociálnej starostlivosti a zvýšenie kvality života staršej generácie.

Vláda SR zriadi nadrezortnú platformu pre riadenie a rozvoj zdravotnej starostlivosti o dlhodobo chorých pacientov ako spoločný projekt Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstva zdravotníctva SR.

Vláda SR pripraví novú legislatívu o dlhodobej starostlivosti, ktorá sa zameria na riešenie komplexnej zdravotnej, sociálnej a opatrovateľskej starostlivosti.

Vláda SR podporí starostlivosť o bezvládných a chronicky chorých v domácom prostredí prostredníctvom Agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti a mobilných paliatívnych tímov. Vláda SR vytvorí podmienky na priblíženie zdravotnej starostlivosti k bezvládnym a dlhodobo chorým do ich známeho prostredia. Bude podporovať rodinnú a komunitnú starostlivosť a siet'ovanie poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a posilní sieť domovov ošetrovateľských služieb s kvalifikovanými sestrami a pracovníkmi v sociálnych službách.

Vláda SR za účelom nastavenia nárokov, ktoré plynú z odkázanosti, zjednotí posudkovú činnosť. Štátnu dávku (príspevok) v odkázanosti naviaže na osobu, nie na zariadenie.

Vláda SR podporí rozvoj následnej starostlivosti, vrátane kúpeľnej starostlivosti vo vzťahu k doliečovaniu pacienta po prepustení z akútneho lôžka, a zavedie a zadefinuje včasný operatívny manažment následnej starostlivosti.

Vláda SR zlepši prístup k zdravotným výkonom v celkovej anestéze pre hendikepované osoby.

Vláda SR zreformuje paliatívnu starostlivosť, podporí vznik paliatívnych oddelení, paliatívnych konziliárnych služieb, paliatívnych ambulancií v ústavnej zdravotnej starostlivosti a pokrytie komplexných paliatívnych potrieb mobilnými a kamennými hospicmi.

REFORMA LIEKOVEJ POLITIKY A ZDRAVOTNÝCH TECHNOLOGIÍ

Vláda SR sprehľadní kategorizačný proces a zasadí sa o transparentnosť a nákladovú efektívitu v rozhodovacích procesoch.

Vláda SR zlepši podmienky na vstup preukázateľne účinných inovatívnych liekov na náš trh.

Vláda SR zriadi nezávislú HTA agentúru (*Health technology assesment*), ktorá bude pracovať v štandarde EUnetHTA (Európska agentúra pre spoluprácu HTA v krajinách EÚ), vyhodnocovať trendy vývoja nových technológií (*horizon scanning*) a posudzovať hradené, ale aj inovatívne lieky a zdravotné technológie pred ich registráciou na našom trhu.

Vláda SR zdefiniuje jasné, jednotné, časovo limitované a transparentné kritériá na schválenie liečby na výnimku.

Vláda SR zaktualizuje a prepojí zdravotnícke pomôcky v zdravotnom a sociálnom systéme.

Vláda SR zavedie zmysluplné demograficko-geografické kritériá na otvorenie novej lekárne a prehodnotí aj súčasnú lekárnickú sieť.

Vláda SR rozšíri centrálné nákupy najpoužívanejších a vysoko nákladových liekov, pomôcok a zdravotníckych materiálov.

Vláda SR navrhne vykonať revíziu ceny liekov len po prediskutovaní s odbornými spoločnosťami a patientskymi organizáciami.

Vláda SR navrhne zákonom posilniť postavenie patientskych organizácií pri tvorbe legislatívy a zabezpečiť ich nezávislé financovanie.

Vláda SR zväží zriadenie štátnej distribučnej spoločnosti na dodávku liekov a zdravotníckych pomôcok.

REFORMA SPRACOVÁVANIA DÁT A DIGITALIZÁCIA

Vláda SR systematicky zreformuje dátovú politiku a vytvorí funkčný inštitucionálny rámec toku.

Vláda SR sa zaväzuje k rozširovaniu služieb elektronického zdravotníctva (e-zdravie).

Vláda SR zefektívni vykazovanie, odstráni duplicity vo vykazovaní do zdravotných poisťovní a Národného centra zdravotníckych informácií. V štátnych nemocniciach vláda SR zavedie oddelenie na výkazníctvo a funkciu dátového manažéra zodpovedného za jednotlivé výkazy a registre.

REFORMA ÚRADU PRE DOHĽAD NAD ZDRAVOTNOU STAROSTLIVOSŤOU

Vláda SR rozšíri kompetencie a právomoci úradu v oblasti bezpečnosti pacienta a kontroly kvality zdravotnej starostlivosti, ako aj v edukácii pri implementácii DRG a navráti úradu nezávislosť a profesionalitu.

Vláda SR navrhne, aby poskytovateľ poberajúci prostriedky z verejných zdrojov mal zavedený vhodný systém riadenia kvality zdravotnej starostlivosti.

Vláda SR vytvorí systém hlásenia podozrenia z pochybenia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti bez obavy z postihu nahlasovateľa.

REFORMA ZDRAVOTNÉHO POISTENIA

Vláda SR sa zasadí o systematické sledovanie a vyhodnocovanie jasne pomenovaných a merateľných cieľov v oblasti zdravia aj so stanoveným časom na ich dosiahnutie, ktoré sa budú dotýkať ako medicínskych a zdravotných ukazovateľov, tak aj finančnej efektívnosti. Vláda bude žiadať od zdravotných poisťovní väčšiu participáciu na plnení úloh zdravotnej politiky štátu.

Vláda SR navrhne, aby zdravotné poisťovne mohli tvoriť zisk z pripoistenia a z limitu výdavkov na prevádzkové činnosti až po zaplatení všetkých objednaných výkonov.

Vláda SR umožní občanom voľbu pripoistenia. Ďalej navrhne, aby si pacient nadštandardné služby a výkony u zmluvných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti platil cez zdravotnú poisťovňu. Ponuka rôznych balíčkov pripoistenia, ich cena a rozsah budú závisieť od ponuky poisťovne. Zdravotné pripoistenie bude predmetom súťaže na trhu. Platby a pripoistenie za nadštandardné zdravotné služby u zmluvných poskytovateľov budú poskytovať iba zdravotné poisťovne, ktoré zabezpečia aj štandardnú zdravotnú starostlivosť.

Ak súčasný systém zdravotných poisťovní po analýze nebude prinášať hodnotu pre pacienta a dosahovanie zdravotných celospoločenských cieľov, vláda SR zváži zavedenie unitárneho systému zdravotného poistenia.

REFORMA FINANCOVANIA ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Vláda SR sa zaväzuje odpolitizovať financovanie zdravotníctva a zabezpečí výrazný nárast celkových výdavkov s cieľom čo najrýchlejšie dosiahnuť priemer v EÚ, v rámci možnosti verejných financií (ideálne s nárastom 0,3 percentuálneho bodu HDP ročne). Zároveň zabezpečí stabilitu a predvídateľnosť financovania. Súčasťou rozpočtu je vopred definovaný balík peňazí na investície. Vláda sa zároveň zaväzuje dôsledne presadzovať princípy hodnoty za peniaze s cieľom zlepšiť efektívnosť a výsledky v zdravotníctve pre občanov.

Vláda sa zaväzuje zavádzať platobné mechanizmy, ktoré v rámci jednotlivých oblastí poskytovania zdravotnej starostlivosti budú klásť dôraz na odmeňovanie za kvalitu liečby, nie za jej kvantitu. Cieľom je odmeňovanie poskytovateľov zdravotnej starostlivosti za vyliečenie, nie za liečenie.

Vláda SR cez programový rozpočet zabezpečí spravodlivejšie rozdeľovanie zdrojov v zdravotníctve a navrhne zaviesť štruktúrované vyjednávanie, poradný orgán ministra zdravotníctva. Vláda bude merať prínos každého vynaloženého eura.

POCHRANA PRACOVNÝCH MIEST A ZABEZPEČENIE SOCIÁLNYCH ISTÔT

RODINA

Vláda SR bude podporovať rodinu, ktorá je základnou bunkou spoločnosti a hlavnou nositeľkou základných ľudských, kultúrnych, sociálnych, občianskych a duchovných hodnôt. Podporu rodiny vníma vláda SR ako prioritný nástroj na riešenie problematiky nepriaznivého demografického vývoja. Preto sa vláda SR bude zasaďovať za:

- zvýšenie a zflexibilnenie rodičovského príspevku a príspevku na starostlivosť, naviazanie na rast priemernej mzdy a úpravu podmienok ich poskytovania,
- zavedenie inštitútu otcovskej dovolenky pri narodení dieťaťa,
- vyrovnávanie rozdielov v platoch a dôchodkoch žien a mužov, ktoré vznikli z dôvodu materstva,
- zatriktívnenie flexibilných foriem práce, oslobodenie príjmu osôb poberajúcich materské alebo rodičovský príspevok do 200 eur mesačne od daní a odvodov (ako študenti a dôchodcovia),
- zavedenie povinnej zľavy pre rodiny s deťmi vo forme skupinového vstupného do kina, divadla, múzeí, galérií atď.,
- úpravu vymáhania a vyplácania náhradného výživného,
- návrh osobitnej sociálnej dávky „príspevok na bývanie“, vyňatej z dávky v hmotnej núdzi, ktorá rozšíri okruh ľudí, ktorí si budú môcť uhradiť náklady spojené s bývaním,
- osobitnú sociálnu dávku „SOS príspevok“ vyplácanú v mimoriadnych situáciách, keď dotknutá rodina nespadá do žiadnej skupiny sociálnej pomoci,
- preskúmanie možností zmeny systému poskytovania štátnych sociálnych dávok tak, aby boli proaktívne, prioritne, bez potreby osobného kontaktu s orgánom štátnej správy a s využitím už existujúcich informácií a informačných zdrojov, ktorými štát disponuje,
- návrh konceptu obchodnej spoločnosti typu rodinný podnik,
- poskytovanie odbornej pomoci multidisciplinárnym tímom pri riešení problémov rodín,
- systémové opatrenia na prevenciu a elimináciu násillia páchaného na deťoch, ženách a ďalších zraniteľných skupinách a poskytnutie dostupnej právnej ochrany, opatrení sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately deťom, ktoré sa stali obeťami násillia, ako aj sociálnych služieb pre ženy zažívajúce násillie a obeť domáceho násillia.

Zároveň vláda SR zväží:

- možnosť OČR pre nezamestnaných rodičov poberajúcich predĺžený rodičovský príspevok,
- zjednotenie výšky príspevku pri narodení dieťaťa bez ohľadu na poradie a počet narodených detí,
- postupné zvyšovanie rodinných prídavkov a ich odstupňovanie podľa veku dieťaťa,
- zvýšenie daňového bonusu na všetky deti na dvojnásobok (nielen do 6 rokov) a na tretie a ďalšie dieťa v rodine na trojnásobok súčasného stavu, ako aj naviazanie úrovne daňového bonusu na výšku životného minima,

- zavedenie príspevku na hypotéku pre rodiny s dieťaťom do troch rokov veku, prípadne zavedenie hypotekárnych prázdnin – možnosti odkladu splácania istiny aj úrokov z úverov na bývanie pre rodinu s dieťaťom do 3 rokov, ako aj možnosti odpočítať si zaplatené úroky z bývania z daňového základu podľa počtu detí,
- zavedenie zvýhodneného rodinného stavebného sporenia oslobodeného od poplatkov so zmluvou na rodinu, so zvyšovaním percenta štátnej prémie podľa počtu detí, s rozpočítaním stropu príjmov na celú rodinu atď.,
- zavedenie príspevku vo výške 100 eur na začiatku školského roka na každé dieťa, ktoré navštevuje 1. stupeň ZŠ,
- vytvorenie poradného orgánu vlády SR, Rady vlády SR pre rodinnú politiku a demografiu, ktorá pripraví Národnú stratégiu na podporu rodiny a demografického rastu v Slovenskej republike.

Vláda SR zavedie udržateľné programy pre rodiny z prostredia sociálne vylúčených spoločenských vrstiev vrátane zavedenia e-pay kariet, ktoré sú účinným spôsobom, ako cez bezhotovostné vyplácanie dávok v hmotnej núdzi bojovať proti úžere, neplatičstvu a nízkej finančnej gramotnosti.

DÔCHODKY A SOCIÁLNE POISTENIE

Vláda SR bude presadzovať dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému, aby mali ľudia v starobe primeranú úroveň dôchodkov, a navrhne zjednodušenie doterajšieho odvodového a poistného systému v oblasti dôchodkového zabezpečenia. Na tieto účely vláda SR:

- reformou všetkých pilierov dôchodkového systému zlepši finančnú udržateľnosť dôchodkového systému a zvýši dôchodky pre občanov;
- v prvom pilieri zvýši dlhodobú udržateľnosť vzhľadom na demografický vývoj a posilnenie spravodlivosti a transparentnosti systému, udržateľnosť posilní väzbou dôchodkových výdavkov na demografický vývoj;
- v druhom pilieri zavedie dobre nastavenú, výnosnejšiu investičnú politiku na základe rozhodnutí profesionálnych investorov a zavedie opatrenia za účelom realizácie výnosov z rozsahu v sporiacej aj výplatnej fáze; zmení najmä alokáciu aktív a poplatkovú politiku s pomocou medzinárodných benchmarkov;
- zavedie automatický vstup do druhého piliera pre poistencov do 35 rokov s možnosťou participácie len v prvom pilieri, ak sa tak poistenec aktívne rozhodne;
- zlepši celkovú transparentnosť dôchodkového systému a informovanosť občanov o predpokladanej výške dôchodku zo všetkých troch pilierov prostredníctvom každoročného, elektronicky zasielaného informačného listu podľa vzoru holandskej „oranžovej obálky“ a postupný programový výber;
- s cieľom stabilizácie dôchodkového systému prijme ústavný zákon definujúci základné parametre prvého aj druhého piliera;
- presadí vznik komisie pri ministrovi financií a ministrovi práce sociálnych vecí a rodiny, ktorá poskytne nezávislý, odborný a ucelený pohľad na stav dôchodkového systému na Slovensku a sformuluje odporúčania pre jeho úpravu;

- zväží zavedenie nároku na predčasný starobný dôchodok pre poistencov, ktorí získali 40 rokov dôchodkového poistenia za obdobie výkonu práce, poberania materského a rodičovského príspevku a za obdobie samostatnej zárobkovej činnosti;
- bude presadzovať ústavnú zmenu legislatívy, ktorá umožní pracujúcim prispievať k dôchodku svojich rodičov určitým percentom z vymeriavacieho základu (napr. asignáciou odvodov);
- odstráni diskrimináciu pri výpočte dôchodkov pre ženy narodené v rokoch 1958 – 1960;
- odstráni nespravodlivosť spôsobenú pri prepočítavaní starobných dôchodkov priznaných pred rokom 2004;
- zavedie spravodlivosť a upraví podmienky poskytovania vdovského a minimálneho dôchodku;
- zvýši sirotský dôchodok o 20 %;
- bude presadzovať umožnenie správcoským spoločnostiam investovať aj do fondov, ktoré investujú do výstavby nájomných bytov;
- presadí plošné zdanenie výsluhových dôchodkov bývalým príslušníkom komunistickej štátnej bezpečnosti sadzbou 50 % na roky odpracované v ŠtB a zo získaných zdrojov navrhne vyplácanie osobitných príplatkov k dôchodkom pre politických väzňov, resp. ich manželky a manželov;
- zväží spravodlivú valorizáciu minimálnych dôchodkov a starobných dôchodkov a presadenie spravodlivejšieho výpočtu starobných dôchodkov pre invalidných občanov a opätovné zavedenie nezdaniteľnej časti základu dane na dobrovoľné príspevky do II. piliera.

Vláda SR ďalej:

- skvalitní systém dôchodkového poistenia osôb starajúcich sa o deti, neformálnych opatrovateľov a osobných asistentov ako poistencov štátu;
- zavedie dobrovoľné nemocenské poistenie študentiek vysokých škôl, z ktorého sa bude poskytovať výlučne materské;
- predĺži ochranné lehoty a zvýši príspevok v materstve a rodičovský príspevok pre študentky I., II. a III. stupňa vysokoškolského štúdia, s tým, že budú poberať rodičovský príspevok vyššej kategórie;
- predĺži ochrannú lehotu pri otehotnení po strate zamestnania na 6 mesiacov a ochrannú lehotu pre ženy, ktorým zaniklo nemocenské poistenie (stratili prácu), ak porodí do 14 mesiacov od zániku nemocenského poistenia;
- zavedie podporu budúcich matiek vo forme tehotenského príspevku vo výške 200 eur, ktorý sa poskytne každej študentke a nemocensky poistenej žene od začiatku štvrtého mesiaca tehotenstva;
- zavedie režim utajeného tehotenstva, počas ktorého bude mať žena nárok na nemocenské dávky a môže požiadať o utajený pôrod.

ZAMESTNANOSŤ

V oblasti práce bude prioritou vlády SR prekonanie ekonomickej a sociálnej krízy vyvolanej pandémiou COVID 19, opätovné zvyšovanie miezd, sociálnych istôt a životnej úrovne občanov Slovenskej republiky. Preto bude vláda SR presadzovať opatrenia na udržanie zamestnanosti a tvorbu nových pracovných miest, vrátane zlepšovania kvality podnikateľského prostredia, znižovania byrokracie pri zamestnávaní a zníženia odvodového

zaťaženia ako prostriedkov na zabezpečenie rastu príjmov obyvateľstva. Na tento účel sa ako vláda SR hlásime k tomu, že:

- naše kroky budeme koordinovať so sociálnymi partnermi, budeme podporovať sociálny dialóg a posilňovať význam dialógu medzi zástupcami zamestnancov a zamestnávateľov,
- zdroje z európskeho sociálneho fondu využijeme na udržanie zamestnanosti,
- zväžíme naviazanie daňových a odvodových parametrov a úľav na minimálnu mzdu,
- sprísňime pravidlá na fungovanie agentúr dočasného zamestnávania,
- v spolupráci s Európskou komisiou aktívne naštartujeme činnosť Európskej agentúry práce v Bratislave,
- budeme presadzovať reformu pomoci v hmotnej núdzi tak, aby bola nastavená motivačne a diferencovane.

V oblasti riešenia dlhodobej nezamestnanosti a v oblasti sociálnej ekonomiky vláda SR:

- bude podporovať rozvoj sociálnej ekonomiky a tvorbu sociálnych podnikov,
- zlepší možnosti vytvárať rôznorodé pracovné miesta v aktívnych prácach s dôrazom na budovanie zručností,
- bude motivovať agentúry podporovaného zamestnávania odmenou za udržateľné a trvalé zamestnanie dlhodobo nezamestnaných,
- zväží zavedenie inštitútu asistenta pracovného začlenenia,
- zlepší stav zamestnávania ťažko zdravotne postihnutých osôb na otvorenom trhu práce, s dôrazom na vzdelávanie a zvyšovanie kvalifikácie a s cieľom dosiahnuť zvýšenie ich konkurencieschopnosti na trhu práce,
- zväží vytvorenie systému medzitrhu práce s možnosťou súbehu dávky v hmotnej núdzi a mzdy,
- zavedie včasnú profiláciu uchádzačov o zamestnanie a odborné a individualizované poradenské služby,
- v rámci aktívnych opatrení trhu práce zabezpečí presun z menej účinných programov na účinnejšie.

SOCIÁLNE SLUŽBY

Vláda SR si uvedomuje naliehavú potrebu zlepšenia legislatívneho rámca a financovania poskytovania sociálnych služieb a zrovnoprávnenia ich poskytovateľov. Preto bude presadzovať integrovanú sociálnu a zdravotnú starostlivosť o seniorov a ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím. Na tento účel vláda SR:

- predloží nový zákon o sociálnych službách, ktorým zavedie ich adresnú formu financovania zavedením príspevku na odkázanosť podľa stupňa odkázanosti pre občana, nie pre zariadenia, v dôsledku čoho bude možné transformovať doterajšie rôzne dávky a príspevky poskytované na ten istý účel, a zrovnoprávni poskytovateľov sociálnych služieb,
- vytvorí podmienky na poskytovanie sociálnych služieb na komunitnom princípe, aby mohol človek čo najdlhšie zotrvať vo svojom prirodzenom prostredí, najmä poskytovaním terénnych a ambulantných sociálnych služieb,

- vytvorí novým zákonom upravený systém dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti, vrátane jeho financovania, ako spoločný projekt Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstva zdravotníctva SR, a zabezpečí plynulý prechod z akútnej zdravotnej starostlivosti do dlhodobej starostlivosti,
- zabezpečí dostupnosť včasnej intervencie pre rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím a deti zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- bude presadzovať zvýšenie dostupnosti tlmočnickej služby pre nepočujúcich,
- podporí špecializované programy v oblasti bývania, vzdelávania, zamestnávania a voľného času a posilňovanie odborných kapacít v systéme služieb pre deti a dospelých so špeciálnymi potrebami.

Ďalej vláda SR:

- vytvorí jednotný systém posudkovej činnosti a prehodnotí systém poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia,
- zväží pokračovanie poskytovania potravinových balíčkov so sprievodnými opatreniami ako nástroj riešenia potravinovej deprivácie,
- zjednoduší legislatívu štátnych sociálnych dávok prostredníctvom komplexnej právnej úpravy s využitím už existujúcich informácií a informačných zdrojov, ktorými štát disponuje,
- pripraví komplexný návrh právnej úpravy podmienok výkonu profesionálnej náhradnej starostlivosti a posilní finančnú podporu s dôrazom na deti s ťažkým zdravotným postihnutím a deti v súrodeneckých skupinách,
- bude venovať zvýšenú pozornosť rozličným otázkam a aktuálnym výzvam v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore a navrhne ich premietnutie do legislatívy,
- zjednoduší proces akreditácií a zefektívni činnosť akreditačnej komisie,
- vytvorí funkčný systém nezávislej kontroly sťažností a dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb,
- bude pokračovať v procese deinštitucionalizácie veľkokapacitných zariadení a pripraví Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 v spolupráci s mimovládnymi organizáciami v súlade s Dohovorom OSN o právach a povinnostiach osôb so zdravotným postihnutím,
- pripraví návrh Národnej koncepcie prevencie a ukončovania bezdomovectva, zvýši dostupnosť služieb krízovej intervencie a zavedie samostatný príspevok na bývanie,
- zväží prehodnotenie sadzieb na jednotlivé druhy sociálneho poistenia tak, aby odrážali reálnu finančnú potrebu krytia dôchodkov a ostatných dávok.

Ako jeden z predpokladov prevencie kolapsu systému sociálnych služieb zabezpečí vláda Slovenskej republiky lepšie finančné podmienky, celoživotné vzdelávanie a zvýšenie statusu a ochrany pre pracovníkov v pomáhajúcich profesiách vrátane neformálnych opatrovateľov. V tejto súvislosti Vláda SR:

- zväží podporu, supervíziu a príspevok na rekreáciu pre neformálnych opatrovateľov a podporu pre pracovných asistentov, ktorí nemôžu vykonávať svoju prácu,

- vytvorí princíp akceptácie nadobudnutých zručností a kvalifikácie u neformálnych opatrovateľov a opatrovateľov vykonávajúcich túto profesiu v zahraničí,
- bude podporovať zamestnávanie povinného podielu zamestnancov so zdravotným postihnutím vo verejných inštitúciách,
- bude uprednostňovať využívanie náhradného plnenia na zabezpečenie služieb pred kúpou tovaru,
- nastaví legislatívne podmienky pre chránené dielne a chránené pracovné miesta na reálne potreby zamestnaných a bude pravidelne preverovať ich fungovanie,
- vytvorí poberateľom príspevku na opatrovanie možnosť následného poberania podpory v nezamestnanosti.

ZVÝŠENIE KONKURENCIESCHOPNOSTI - ZLEPŠENIE PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA - ZVÝŠENIE ŽIVOTNEJ ÚROVNE OBČANOV

HOSPODÁRSKA POLITIKA

Za základný cieľ hospodárskej politiky považujeme zvýšenie konkurencieschopnosti slovenských podnikateľov a firiem, s ktorým budú v súlade aj ostatné politiky Vlády SR. Hlavným predpokladom pre úspešné hospodárstvo a zároveň podmienkou konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky je priaznivé podnikateľské prostredie s vyššou ekonomickou slobodou, štíhlym a efektívnym štátom. Takéto prostredie následne motivuje k realizácii konkurencieschopných podnikateľských činností prostredníctvom pravidiel platných pre všetkých.

Hospodársko-politické rozhodnutia budeme prijímať na základe faktov a dát. Vláda SR bude pred prijatím rozhodnutia vždy najprv zvažovať všetky relevantné fakty. Základnou požiadavkou na opatrenia Vlády SR bude ich účelnosť, t. j. aby plnili ciele, pre ktoré boli vytvorené a zároveň neúmerne neobmedzovali podnikateľskú aktivitu.

Opätovne naštartujeme proces konvergenencie. Slovensko dlhé roky pokračovalo v postupnom dobiehaní ekonomickej úrovne pôvodných členov Európskej únie. Tento proces sa v posledných rokoch zastavil. Pokračovanie v konvergenčnom procese slovenskej ekonomiky potrebuje nový impulz. Slovenská ekonomika sa dostáva do kľúčovej fázy, v ktorej je nevyhnutné naštartovať rast založený na zvyšovaní produktivity výrobných faktorov a do tohto procesu okrem iných zapojíme existujúce piliere našej ekonomiky ako je automobilový sektor a jej najbližší dodávateľský reťazec.

PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE

Budeme vytvárať priaznivé podmienky pre podnikanie, podnikateľské prostredie s jednoduchými zákonmi a nízkym administratívnym, finančným a regulačným zaťažením pre všetkých a zásadným zjednodušením daňového a odvodového systému. Vláda si uvedomuje, že systémový prístup k zlepšovaniu podmienok pre podnikanie dlhodobo absentoval. Kľúčový je flexibilný zákonník práce a pracovno-právna legislatíva, ktorá je dôležitá počas konjunktúry, ale ešte viac počas krízy a pre prispôsobenie sa novým podmienkam po kríze. Vláda pripraví legislatívu v tomto zmysle po konzultácii so sociálnymi partnermi.

Zlepšíme postavenie SR v rebríčkoch porovnávajúcich kvalitu podnikateľského prostredia, nie ako samoúčelný cieľ, ale logický dôsledok úsilia o zlepšovanie podnikateľského prostredia. Snahou Vlády SR bude zlepšiť postavenie SR v hodnoteniach podnikateľského prostredia, napríklad voči krajinám OECD a EÚ v kľúčových medzinárodných rebríčkoch a ratingoch napr. v Doing Business Svetovej banky, Svetového ekonomického fóra a pod.

Obzvlášť budeme venovať pozornosť domácim firmám, znižovaniu ich zaostávania za veľkými nadnárodnými firmami v produktivite, pridanej hodnote či generovaní unikátneho know-how. Vnútorne rozdelenie slovenskej ekonomiky na jej vysoko produktívnu časť v medzinárodnom vlastníctve a zaostávajúcu časť s dominanciou

podnikov v domácom vlastníctve spôsobuje slabý vnútorný konkurenčný tlak. Toto zaostávanie má potom aj nepriamy dôsledok v udržiavaní relatívne nízkej úrovne miezd a to aj napriek prítomnosti podnikov s mimoriadne vysokou produktivitou. Vláda SR preto prijme premyslené a cielené opatrenia nastavené tak, aby hospodársku súťaž neobmedzovali, ale naopak posilňovali.

Budeme vytvárať priaznivé prostredie pre rozvoj malých, stredných i veľkých podnikov. Pri tvorbe legislatívy a politik bude vláda prihliadať na záujmy mikro, malých a stredných podnikov a uplatňovať princíp „najprv myslí v malom“. Zvýšime atraktivnosť podnikania najmä pre mladých ľudí zjednodušením štartu podnikania najmä zavedením jednotného daňovo-odvodového paušálu pre živnostníkov a malé podniky. Zavedieme univerzálnu voľnú živnosť, ktorá nahradí terajšie množstvo živností. Vytvorí priaznivejšie podmienky pre efektívny rozvoj rodinného podnikania, podnikanie mladých či podnikanie žien alebo seniorov. Vláda SR podporí internacionalizáciu malých a stredných firiem a ich zapájanie do subdodávateľských reťazcov. Zároveň bude Vláda SR venovať systematickú pozornosť aj riešeniu problémov veľkých firiem. Bude zohľadňovať skutočnosť, že v hospodárstve SR má dominantné postavenie priemysel a priemyselná výroba a bude robiť všetko pre udržanie konkurencieschopnosti slovenského priemyslu, aby aj naďalej zostal kľúčovým národohospodárskym odvetvím. Zamestnancom umožníme vybrať si medzi gastrolístkami a finančným príspevkom na stravu. Vláda SR zváži obnovenie štátnych programov výskumu a vývoja, ktoré podporujú rozvoj podnikov v perspektívnych odvetviach s vysokou pridanou hodnotou a navyše podporujú domáci výskum a inovácie.

Vláda SR vytvorí strategický dokument, ktorý zhodnotí kľúčové odvetvia hospodárstva posúdením parametrov potenciálnej úspešnosti jednotlivých odvetví hospodárstva v budúcnosti. Na báze predpokladov úspešnosti odvetví navrhne ich rozvoj do budúcnosti.

Uskutočníme komplexný audit poplatkového zaťaženia podnikania. Za posledné roky narástlo zaťaženie podnikateľov poplatkami do rôznych fondov. Je potrebné sprehľadniť systém poplatkov a prehodnotiť ich tak, aby boli primerané, zmysluplné a vyberali sa len v odôvodnených prípadoch.

Urobíme audit všetkých hlásení a výkazov vyžadovaných štátom. Množstvo údajov, ktoré štát požaduje je duplicitných alebo sa ich výsledok v dostatočnej miere nevyužíva a rôzne typy výkazov či štatistických zisťovaní vytvárajú zbytočnú a neprimeranú administratívnu záťaž. Po dôsledkom audite ich zjednodušíme a znížime ich počet.

Vykonáme revíziu trhového dohľadu, pričom jednoznačne vymedzíme pôsobnosť jednotlivých dozorných orgánov tak, aby sa odstránili aj prípadné negatívne kompetenčné konflikty. Nové nastavenie vytvorí podmienky pre koordináciu dozorných orgánov a zároveň im umožní, aby dozor prioritne smerovali na komplexné oblasti.

Sprehľadníme a skvalitníme legislatívu v oblasti ochrany spotrebiteľa. Prioritou Vlády SR bude hľadanie rovnováhy medzi právami a povinnosťami dotknutých subjektov, ochrana pred zneužívaním informačnej asymetrie, ochrana súkromného vlastníctva a rešpektovania slobody zmluvných vzťahov. Osobitnú pozornosť bude venovať reklame zameranej na skupiny ako sú deti, mladiství a seniori.

Vytvoríme systematický rámec pre výkon kontrol podnikateľských činností. Vláda SR odstráni duplicity kontrol, zníži ich frekvenciu na nevyhnutný počet, osobitne v prípadoch, ak sa v minulosti nezistilo porušenie povinností. Vláda SR zavedie systém druhej šance, možnosť nápravy bez sankcie, pri porušení povinností podnikateľom v rozsahu neohrozujúcom zdravie a bezpečnosť spotrebiteľov tak, aby dostal najmä pri administratívnych porušeníach možnosť na nápravu. V oblastiach výkonu kontrol budú zavedené transparentné kontrolné postupy, ktoré uľahčia priebeh kontrol.

Prehodnotíme pokuty tak aby ich výška bola proporcionálna s mierou previnenia. Vláda SR nastaví systém pokút tak, aby výška pokuty zodpovedala rozsahu previnenia s cieľom predchádzať likvidačným pokutám v neodôvodnených prípadoch.

POLITIKA LEPŠEJ REGULÁCIE

Ešte v roku 2020 odbúrame časť byrokracie zbytočne brzdiacej podnikanie čo najrýchlejším prijatím balíka takých zmien zákonov, ktoré uľahčia život podnikateľom, a ktoré nebudú predstavovať významný vplyv pre verejné financie. V skrátenom legislatívnom konaní vláda prijme Lex Korona, opatrenia na zlepšenie podnikateľského prostredia. Vláda SR sa neuspokojí s jednorazovým znížením administratívnej záťaže, ale aj následne bude pravidelne a systematicky predkladať návrhy opatrení v tejto oblasti. Vláda SR sa zaväzuje podstatne znížiť regulačnú záťaž podnikania do konca jej funkčného obdobia.

Budeme dôsledne uplatňovať agendu lepšej regulácie. Zavedieme všetkých 12 odporúčaní OECD pre lepšie vládnutie a zároveň sa budeme inšpirovať príkladmi dobrej praxe z iných krajín. Vláda bude pokračovať v implementácii agendy lepšej regulácie aj v dlhodobom horizonte. Táto agenda je nevyhnutným predpokladom skvalitnenia legislatívneho procesu a prijímaných zákonov. Na základe kvalifikovaných podnetov od podnikateľov a verejnosti do rúk podpredsedu Vlády SR, ktorý je zodpovedný za legislatívu, bude vláda vykonávať ex post hodnotenie regulačných a administratívnych povinností v právnych predpisoch ovplyvňujúcich ich podnikanie a život.

Zvýšime predvídateľnosť legislatívneho rámca pre podnikanie. Vláda zabezpečí dodržiavanie a kontrolu princípu účinnosti zmien najdôležitejších zákonov, ktoré majú vplyv na podnikanie, raz do roka, k 1. januáru. Problém nepredvídateľnosti a netransparentnosti schvaľovania zákonov v parlamente, absencie posudzovania vplyvov poslaneckých návrhov a absencie konzultácií týchto návrhov vláda navrhne riešiť zavedením dôslednejšieho pripomienkovania poslaneckých návrhov zákonov, zavedením dostatočnej lehoty medzi druhým a tretím čítaním v NR SR a podrobným posudzovaním vplyvov.

Zavedieme inštitút záväzných stanovísk. Mnohé formulácie a ustanovenia v zákonoch sú často vágne, nejasné, niekedy dokonca protichodné. Vláda SR zavedie inštitút záväzných stanovísk na jednotlivých rezortoch, úradoch, či agentúrach a ďalšie opatrenia, ktoré pomôžu podnikateľským subjektom pri orientácii v ich povinnostiach a budú verejne prístupné pre všetky podnikateľské subjekty.

Zavedieme povinnosť predkladateľov nových regulácií v prvej fáze nezvyšovať a následne znižovať regulačné zaťaženie v ich kompetencii. S účinnosťou od 1. 1. 2021 vláda zavedie princíp „1 in – 1 out“ a s účinnosťou

od 1. 1. 2022 princíp „1 in - 2 out“. Každá novo zavádzaná regulácia v oblasti hospodárskej politiky bude mať vyčíslený finančný vplyv nárastu administratívnej záťaže na podniky aj na občanov a zároveň navrhnutý ekvivalentný pokles (1 in 1 out), respektíve dvojnásobný pokles (1 in 2 out) administratívnej záťaže. Cieľom je systémovým spôsobom zastaviť nárast a následne dosiahnuť znižovanie regulačných povinností s akcentom na ex post hodnotenie ich účelnosti a opodstatnenosti, a to vo všetkých sektoroch. Takto po vzore viacerých krajín docielime zníženie administratívnej záťaže, ktorá dnes brzdí slovenskú ekonomiku.

Prehodnotíme existujúcu formu analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie. Na základe vykonaných konzultácií v nej budú reálne a detailne posúdené vplyvy predkladaného materiálu na konkurencieschopnosť a produktivitu a vyhodnotená účelnosť a odôvodnenosť regulácií. Vláda SR sa bude s analýzou oboznamovať a prijímať na jej základe informované rozhodnutia.

Budeme vytvárať a priebežne dopĺňať verejne dostupný a prehľadný register regulácií. Pri tvorbe regulácií budú podporované inovatívne prístupy tak, aby boli prístupné pre všetkých tvorcov regulácií, ako aj ich užívateľov. K tomu budú využívané inteligentné riešenia v súlade s princípmi e-Governmentu.

KONKURENCIESCHOPNOSŤ

Pre zvyšovanie konkurencieschopnosti vytvoríme nový inštitucionálny rámec v podobe novej Rady Vlády SR pre konkurencieschopnosť a produktivitu, ktorá vznikne transformáciou súčasnej Národnej rady pre produktivitu, výhľadovo do podoby ako funguje dnes Rada pre rozpočtovú zodpovednosť. Materiály s vplyvom na podnikateľské prostredie budú predkladané do Vlády SR len s predchádzajúcim stanoviskom Rady Vlády SR pre konkurencieschopnosť a produktivitu.

Budeme napomáhať štrukturálnym zmenám, ktoré budú potrebné, aby sa slovenská ekonomika adaptovala na novú situáciu po odznení krízy, ktorú vyvolala celosvetová pandémia a s ňou súvisiace opatrenia. Všeobecne bude prioritou Vlády SR podpora väčšej diverzifikácie slovenského hospodárstva. Vláda SR bude vytvárať priestor a podmienky na podporu inovácií v oblastiach, ktoré pomôžu nielen zmierniť dopady súčasnej krízy, ale v budúcnosti pomôžu obdobným situáciám predchádzať.

Zvýšime atraktivnosť SR ako investičnej destinácie. Budeme podporovať investície s vyššou pridanou hodnotou. Podpora investícií bude orientovaná predovšetkým do menej rozvinutých regiónov s cieľom vytvárania pracovných miest tak, aby v čo najmenšej miere deformovala podnikateľské prostredie.

Budeme vytvárať priaznivé podmienky pre inovácie. Vláda SR bude dôsledne dbať na hospodárnosť, efektívnosť a účelnosť vynaložených prostriedkov na výskum a vývoj s cieľom ich postupného a zmysluplného navyšovania na úroveň okolitých krajín. Pri podpore a zavádzaní inovácií bude vláda preferovať prístupy, ktoré znižujú energetickú, materiállovú a emisnú náročnosť a umožňujú zavedenie funkčnej cirkulárnej ekonomiky v mikro alebo makro prostredí.

Budeme napomáhať transformácii slovenskej ekonomiky v ére digitalizácie, automatizácie, umelej inteligencie a nástupu nových obchodných modelov, napr. zdieľanej ekonomiky. Inteligentný priemysel sa nezaobíde bez

moderných technológií, ktoré uľahčia aj prechod na klimaticky neutrálne a obehové hospodárstvo so zameraním sa na oživenie všetkých priemyselných odvetví po negatívnom dopade súčasnej krízy.

Budeme podporovať systém duálneho vzdelávania aj rozvoj podnikateľských zručností. Vláda SR bude pokračovať v snahách o zlepšenie prepojenia vzdelávacieho systému a podnikateľského sektora a rekvalifikácie a bude podporovať aj rozvoj tzv. zručností a kompetencií pre 21. storočie, t. j. digitálnych a podnikateľských zručností a kompetencií, kritického myslenia, efektívneho riešenia problémov.

Budeme podporovať zvýšenie exportnej výkonnosti slovenskej ekonomiky. Vzhľadom na vysokú exportnú závislosť ekonomiky SR bude vláda vytvárať vhodné podmienky na prístup na medzinárodné trhy a podporovať rokovania o dohodách o voľnom obchode EÚ s tretími krajinami na princípe vyváženosti a reciprocity. Bude sa aktívne podieľať na tvorbe a realizácii spoločnej obchodnej politiky EÚ, ako aj v iných medzinárodných organizáciách, najmä vo Svetovej obchodnej organizácii (WTO), s cieľom presadzovať záujmy SR v oblasti zahraničného obchodu. Vláda SR bude klávať dôraz na zvýšenie komoditnej a teritoriálnej diverzifikácie exportu.

ENERGETIKA

Sústredíme sa na zvýšenie konkurencie na trhu s energiami a rozpočtovo menej náročné nástroje podpory obnoviteľných zdrojov energie. Vláda SR bude zvýšené úsilie venovať ochrane dosiahnutej úrovne konkurenčného trhu a podpore jeho ďalšieho rozvoja. Bude tiež hľadať riešenia na zníženie koncovkej ceny elektriny, predovšetkým na zníženie výdavkov vynakladaných na podporu obnoviteľných zdrojov, vysoko účinnej kombinovanej výroby a domáceho uhlia.

Zameriame sa na riešenia, ktoré povedú k transparentným a férovým trhovým pravidlám a cenám energií. Vláda SR zabezpečí nezávislé a odborné fungovanie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví a regulačnej rady. Zvýšením transparentnosti a zapojením verejnosti do tvorby trhových pravidiel a cenotvorby docieli Vláda SR vyššiu mieru spoločenskej zodpovednosti podnikov a zlepšenie konkurencie na trhoch s energiami.

Zachovajúc technickú bezpečnosť a spoľahlivosť postupne odstránime existujúce legislatívne a regulačné bariéry v oblasti dodávky elektriny, plynu a tepla. Postupnou dereguláciou cien v súlade s platnou európskou legislatívou sa vláda zasadí o rozvoj konkurenčného prostredia a o transparentné obstarávanie podporných služieb prostredníctvom krátkodobých výberových konaní. Vláda SR prijme opatrenia aj na odstránenie znevýhodnenia individuálneho vykurovania oproti centralizovanému zásobovaniu teplom, rešpektujúc pritom hľadisko ekonomicky udržateľnej prevádzky teplárenskej infraštruktúry.

Legislatívne podporíme projekty zamerané na udržateľnosť a rozvoj energetickej infraštruktúry. Vláda SR preverí doterajší proces výstavby rozostavaného 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne v Mochovciach, zasadí sa o vyvodenie zodpovednosti za meškanie a vysoké náklady a dohliadne na dokončenie oboch blokov. Vláda SR je pripravená prijímať potrebné opatrenia na ochranu majetku Slovenských elektrární, a.s. v súvislosti s hroziacimi ekonomickými ťažkosťami vyvolanými nedokončenou výstavou 3. a 4. bloku elektrárne Mochovce.

Začneme formálnu a odbornú diskusiu na tému trvalého úložiska vyhoreného jadrového odpadu vr. paliva – podporíme vypracovanie štúdie likvidácie jadrové odpadu vr. paliva pre budúce obdobie.

Podporíme energetické riešenia pre nízkouhlíkové hospodárstvo a rozvoj obnoviteľných zdrojov energie, predovšetkým v podobe lokálnych zdrojov energie, ale tak, aby nemali žiadny dopad na koncovú cenu elektriny, resp. len minimálny. Sme však pripravení podporiť prípadné predĺženie termínov pre dosiahnutie požadovaného podielu obnoviteľných zdrojov a ďalších lehôt vyplývajúcich zo zimného energetického balíka a ďalších iniciatív Európskej únie. Vláda SR prispeje k zvýšeniu energetickej efektívnosti cestou motivácií pre rozsiahlejšiu obnovu budov, výstavbu energetickejšieho hospodárnych budov a úspory energie. Vláda SR zavedie viacpilierový systém financovania výdavkov na podporu obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby, s cieľom zníženia koncových cien elektriny. Prioritou Vlády SR bude ukončenie dotovania elektriny z domáceho uhlia v termíne dohodnutom s Európskou komisiou, t.j. najneskôr k 31. decembru 2023 a vzorovú transformáciu regiónu Hornej Nítry na moderný región zameraný na perspektívne oblasti priemyslu a nízkouhlíkové technológie.

Zameriame sa na dôsledné ekonomicko-sociálne posúdenie rozsahu energetickej chudoby a identifikáciu energeticke chudobného spotrebiteľa. Vláda SR sa zasadí o zavedenie osobitného prístupu k energeticke chudobným spotrebiteľom zvýšením dôrazu na politiku energetickej efektívnosti (budovania energeticke úsporných obydľí, zateplovaním a pod.), lepším využívaním regulačných nástrojov, zvýšením transparentnosti v cenotvorbe a postupnou dereguláciou sektoru dodávky elektriny a plynu v súlade s platnou európskou legislatívou . Problematika energetickej chudoby bude tiež jedným z hľadísk, ktoré sa budú zohľadňovať pri tvorbe politik v energetickej a klimatickej oblasti.

STABILIZÁCIA VEREJNÝCH FINANCIÍ ZASIAHNUTÝCH PREBIEHAJÚCOU KRÍZOU A ZVÝŠENIE EFEKTIVITY VYNAKLADANIA VEREJNÝCH PROSTRIEDKOV

FIŠKÁLNY RÁMEC

S ohľadom na zhoršený ekonomický výhľad z dôvodu boja proti COVID 19 sú najbližšou prioritou Vlády SR krátkodobé a cielené opatrenia na pomoc ohrozeným skupinám podnikov, zamestnancov a živnostníkov:

- budeme naďalej veľmi operatívne reagovať na nový vývoj,
- v úvodnej fáze sa zameriame hlavne na hotovostnú výpomoc a úvery so štátnou garanciou pre podnikateľov aj občanov,
- po stabilizačnej fáze sa zameriame na opatrenia na obnovenie ekonomického rastu,
- opatrenia pôjdu ruka v ruke s posilnením udržateľnosti verejných financií, v krátkodobom aj dlhodobom horizonte, pretože tá je základom pre ekonomickú stabilitu, udržateľný ekonomický rast a rozvoj.

Priorita Vlády SR je návrat ku zdravým verejným financiám:

- pri rešpektovaní európskych aj národných rozpočtových pravidiel,
- s cieľom stabilizácie verejného dlhu v pomere k HDP a
- vyrovnané hospodáreniu štátu do roku 2024 za predpokladu, že po kríze príde k zotaveniu svetovej ekonomiky,
- zlepšíme dlhodobú udržateľnosť verejných financií (ukazovateľ S2) a zvýšime dôchodky pre občanov prijatím dôležitých zmien vo všetkých pilieroch dôchodkového systému.
- podnikneme reálne kroky na zvýšenie efektívnosti výberu daní s dlhodobým cieľom dosahovať aspoň úroveň priemeru krajín EÚ.

Znovu naštartujeme ekonomický rast krajiny realizáciou dlhodobo odkladaných štrukturálnych reforiem:

- Prorastovými opatreniami riešime hlavné štrukturálne výzvy slovenskej ekonomiky, a to zdravotníctvo, vzdelávanie, trh práce, a efektívnejšie využívanie zdrojov v ekonomike. Politickou prioritou Vlády SR je aj rodinná politika.
- Posilníme Národný program reforiem (NPR) ako základný nástroj Vlády SR na stanovovanie, koordináciu a monitorovanie všetkých významných štrukturálnych reforiem štátu. Inštitút finančnej politiky ako národný koordinátor NPR v spolupráci s ostatnými rezortmi zabezpečí identifikáciu zdrojov zaostávania rastu slovenskej ekonomiky, bude ich každoročne prehodnocovať a kvantifikovať vplyvy štrukturálnych reforiem na ekonomický rast. Nové opatrenia budú mať jasne stanovený cieľ vrátane časového rámca plnenia.
- Na tvorbe kvalitných reformných opatrení budú pracovať analytické útvary na jednotlivých ministerstvách, ktoré sa budú zladovať aj s Národnými strategickým plánom, výsledkami revízií výdavkov a špecifickými odporúčaniami Rady EÚ.

Vláda SR výrazne zvýši udržateľnosť a efektívnosť verejných financií aj ekonomický potenciál Slovenska.

Na príjmovej strane je prioritou:

- zvyšovanie podielu nepriamych, majetkových a environmentálnych daní,
- zavedenie dane z nehnuteľností na hodnotovom princípe a zvyšovanie spotrebných daní penalizujúcich negatívne externality, pričom zároveň prehodnotíme aj dotačné schémy smerom k motivovaniu k zelenému správaniu,
- znižovanie únikov na DPH. Zníženie medzery vo výbere DPH na priemer EÚ by do rozpočtu prinieslo dodatočné príjmy takmer 600 mil. eur ročne. Realizácia si však vyžiada dlhšie obdobie a nábeh príjmov bude postupný.

Na výdavkovej strane bude prioritou plnenie opatrení hodnoty za peniaze:

- zmodernizujeme štruktúru výdavkov po vzore najvyspelejších krajín. Výdavkové priority sa identifikujú nadrezortne a podľa priorít v Národnom programe reforiem a opatrení revízií výdavkov hodnoty za peniaze,
- vláda bude dôsledne realizovať opatrenia revízií výdavkov a uplatňovať princípy hodnoty za peniaze pri každom dôležitom rozhodnutí. Revízia výdavkov bude, tak ako doteraz, výsledkom spolupráce dotknutých rezortov,
- získané zdroje budú použité na priority, ktoré majú najvyšší potenciál zvýšiť blahobyt občanov,
- zvýšenie výdavkov na priority bude možné po uvoľnení zdrojov cez úsporné opatrenia, prípadnou realokáciou v rámci kapitol štátneho rozpočtu a pri zabezpečení cieľov celkového hospodárenia verejných financií.

MODERNEJŠIE ROZPOČTOVANIE A PREPOJENIE S HODNOTOU ZA PENIAZE

Zabezpečíme fungujúce trojročné rozpočtovanie a zlepšenie proticyklickej funkcie verejných financií (v dobrých časoch šetriť a v zlých pomáhať ekonomike). Zavedieme záväzné rozpočtové pravidlá na strednodobom horizonte prostredníctvom výdavkových stropov. Presadíme jasné pravidlá pre tvorbu a použitie rezerv a zohľadnenie budúcich záväzkov pri významných rozhodnutiach.

Vláda SR posilní rozpočtovanie orientované na výsledky a informovanie o cieľoch verejných politík. Sfunkčníme programové rozpočtovanie, stanovíme výsledkové ciele pre jednotlivé ministerstvá v rozpočte verejnej správy a budeme ich pravidelne verejne hodnotiť. Zanalyzujeme doterajšie fungovanie ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti v spolupráci s Radou pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) a predložíme návrhy potrebné na jeho zlepšenie.

Významne posilníme úlohu hodnoty za peniaze v rozpočtovom procese. Opatrenia revízií výdavkov, vrátane možných presunov financií medzi jednotlivými kapitolami, schválené vládou budú zohľadnené v návrhu rozpočtu a vo výdavkových limitoch. Závery revízie výdavkov vrátane návrhov úsporných a hodnotových opatrení budú verejne prezentované a diskutované.

Zvýšime dôveryhodnosť rozpočtu a ďalej posilníme oddelenie politického rozhodovania od expertnej práce na rozpočte. Rozšírime kompetencie nezávislých výborov pre makroekonomické a daňové prognózy o prognózu nasledujúcich položiek: i) vybrané nedaňové príjmy, ii) niektoré zákonom stanovené výdavky a iii) úrokové výdavky. Tieto prognózy sa budú v plnej miere preberať do Rozpočtu verejnej správy. Rozdiely medzi plánovaným rozpočtom a výsledkom zdôvodníme a navrhujeme nápravu do budúcnosti.

Vláda SR zabezpečí, aby štátni analytici, RRZ a NBS mali prístup k potrebným dátam od verejných inštitúcií, ako aj súkromných firiem, ktoré vytvárajú dáta pre štát. Čo najviac dát bude verejných v užívateľsky prístupnej podobe. Významným zdrojom dát bude aj Centrálny ekonomický systém, ktorý zabezpečí unifikáciu a optimalizáciu ekonomických procesov v štátnej správe.

Dôsledným posúdením vplyvu na rozpočet a analýzou prínosov a nákladov prejde aj legislatíva predkladaná alebo upravovaná priamo v parlamente. Vláda legislatívne zabezpečí postupy na posudzovanie a časový priestor na verejnú diskusiu.

SKUTOČNÉ RIADENIE VEREJNÝCH INVESTÍCIÍ

Vláda SR zabezpečí lepšiu prípravu investičných projektov s dôsledným uplatňovaním princípov hodnoty za peniaze. V dlhodobých strategických plánoch zadefinujeme jasné, analyticky podložené priority (prioritizácia sa stane povinnou pre všetky rezorty) a zjednotíme štandardy na prípravu projektov, aby boli navzájom porovnateľné. Investičné plány budú transparentne vyhodnocované a pravidelne aktualizované.

Do rozpočtu zaradíme len projekty, ktoré sú spoločensky návratné a skutočne pripravené. Okrem nákladov budú na rozpočet verejnej správy napojené aj odhadované prínosy a úspory. Trojročný rozpočtový rámec je vhodným nástrojom, aby prínosy neostali len na papieri. Vďaka tomu sa zrýchli a zlacnie príprava vládnych projektov a zlepší sa plánovanie investícií v rozpočte verejnej správy.

Vláda SR posilní úlohu ministerstva financií a Útvaru hodnoty za peniaze pri posudzovaní investícií a riadení investičného rozpočtu. Vláda zjednoduší investičný proces, dopracuje metodiky, centrálnejšie bude vyberať najlepšie projekty, posilní kapacity na rezortoch, zreviduje legislatívu a pravidlá s cieľom optimalizovať náklady a dosiahnuť najlepšie prínosy investičných projektov. Takto bude systematicky zabezpečená najlepšia možná efektívnosť investičných projektov nad 1 milión eur.

Aj prostredníctvom finančných nástrojov a verejno-súkromného partnerstva (PPP) podporíme len návratné projekty. Posilníme prípravu a dohľad nad výkonom PPP projektov a budeme ich verejne vykazovať spolu s deficitom a dlhom verejných financií. Rozšírime využívanie efektívneho, návratného financovania pre rentabilné projekty cez Slovenský investičný holding a Slovenskú záručnú a rozvojovú banku.

DÔRAZ NA ČISTÉ BOHATSTVO

Posilníme a zrýchlime vykazovanie čistého bohatstva štátu s cieľom zlepšiť spravovanie štátnych aktív a pasív. Zefektívňime manažment štátnych podnikov profesionalizáciou ich správy pri dodržiavaní vysokých

štandardov zodpovednosti a transparentnosti pri zohľadnení pravidiel platných pre verejné korporácie. Vo vzťahu k ministerstvám a ostatným ústredným orgánom štátnej správy posilníme monitoring výkonu akcionárskych práv na ministerstve financií, za účelom zlepšenia monitoringu výsledkov, finančného reportingu, nominačného procesu a vytvorenia agregovaného reportingu činností štátnych podnikov s cieľom predvídať dopady na verejné financie. Skonsolidujeme údaje o splatných pohľadávkach a vytvoríme tak základný zdroj údajov o dlžníkoch voči štátu.

Na strane pasív budeme dôslednejšie vyhodnocovať a reagovať aj na budúce záväzky Vlády SR, s dôrazom na implicitné a podmienené záväzky a monitoring fiškálnych rizík. V rozpočtových dokumentoch budeme spolu s výškou dlhu verejnej správy komunikovať aj výšku záväzkov z PPP projektov.

Pripravíme novú stratégiu riadenia štátneho dlhu podloženú analýzou rizík a nákladov v súlade s najlepšou praxou vo svete. Bude vychádzať z kľúčových faktorov, ktoré vplyvajú na náklady štátneho dlhu: úzka ekonomická previazanosť slovenskej ekonomiky s eurozónou, menová politika určená Európskou centrálnou bankou, relatívne vysoká kreditná prirážka pri dlhých splatnostiach a fakt, že Slovensko je relatívne malý emitent štátnych dlhopisov v rámci eurozóny. Zavedieme každoročný verejný odpočet ako súčasť procesu riadenia dlhu.

PRORASTOVÝ DAŇOVÝ MIX

Vláda SR vytvorí predpoklady pre zastavenie rastu daňovo-odvodového zaťaženia. V daňovo-odvodovej oblasti budeme klásť dôraz na opatrenia s potenciálom zvýšiť ekonomický rast Slovenska. V priamych daniach zväzíme návrat k osvedčenému jednoduchému systému rovnej dane, odstraňujúcej deformácie a zlepšujúce motiváciu priznávať príjmy. V daňovom mixe zvýšime podiel zdaňovania spotreby, majetku a negatívnych externalít, naopak, znížime zdaňovanie ekonomickej aktivity a nerovnomerné zaťaženie sektorov ekonomiky. Budeme podporovať zvýšenie majetkových daní z nehnuteľností kompenzované znížením daňovo-odvodového zaťaženia nízko-príjmových skupín obyvateľstva, vrátane posilnenia odpočítateľnej položky pre nízko-príjmových. Daň z nehnuteľností by mala byť diferencovaná v závislosti na hodnote a charaktere jej využívania. Vzhľadom na potrebu rozvoja nájomného bývania by nájomné byty mali byť zdanené menej, naopak prázdne vlastnícke nehnuteľnosti by mali byť zdanené viac. S ohľadom na udržateľnosť životného prostredia budeme posilňovať úlohu environmentálnych daní, pričom zároveň prehodnotíme aj dotačné schémy smerom k motivovaniu k zelenému správaniu. Takisto vyvineme maximálnu snahu aplikovať špeciálne dane na ekonomické renty oligarchov, ktoré pochádzajú z lobizmu, korupcie, neférových výhod a nedostatočnej konkurencii. Vláda SR zväzi vyššie zdanenie oligopolov a monopolov.

Prehodnotíme možnosti zmien daňovo-odvodového systému, s cieľom jeho zjednodušenia a zefektívnenia, zabezpečenia vyššej právnej istoty a odbúrania nadmernej administratívnej záťaže. Obnovíme reformný zámer zjednotenia výberu daní, ciel a odvodov (UNITAS) s cieľom zaviesť výber daní a poistného jednou inštitúciou, ktorou bude Finančná správa SR. Prehodnotíme nahradenie desiatok neprehľadných daňových a odvodových úľav a výnimiek fungujúcich podľa odlišných pravidiel adresnejším a jednoduchším riešením. Analogicky k revíziám výdavkov vyhodnotíme efektívnosť výnimiek a zvýhodnení na strane daní a odvodov, ktoré v súčasnosti dosahujú výšku 1,6 miliardy eur.

BOJ PROTI DAŇOVÝM ÚNIKOM

Prioritou je dosahovať medzinárodne porovnateľné výsledky v boji proti daňovým únikom. Budeme zvyšovať celkovú efektívnosť finančnej správy, plnenie jej cieľov sa bude každoročne vyhodnocovať vo výročnej správe. Ciele budú v oblastiach zahŕňajúcich integritu informácií o registrovaných daňových subjektoch, riadenie rizík, podpora dobrovoľného platenia daní, včasné podávanie daňových priznaní a platenie daní, správnosť informácií v daňových priznaniach, riešenie daňových sporov, manažment výberu daňových príjmov a transparentnosť a zodpovednosť voči verejnosti a vláde. Budeme pokračovať v medzinárodnej spolupráci v oblasti daní na úrovni EÚ a OECD. Zameriame sa na efektívne využívanie informácií získaných z medzinárodnej výmeny informácií na zamedzenie znižovania základu dane presunom ziskov do zahraničia. Zintenzívňime práce na modernizácii a rozširovaní zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia. Budeme dbať na len nevyhnutnú administratívnu a finančnú záťaž daňovníkov. Zanalyzujeme možnosti zavedenia tzv. reverse charge.

Budeme budovať analytické kapacity finančnej správy so zameraním na efektívnejší manažment rizík a na podporu adresných opatrení na zvyšovanie efektivity výberu daní. Zároveň budeme každoročne zverejňovať podrobnú správu o veľkosti únikov na jednotlivých daniach a dôvodov únikov. Súčasťou návrhov na ich zníženie bude zohľadnenie behaviorálnych aspektov, na tento účel bude na ministerstve financií zriadený špecializovaný útvar.

FINANCOVANIE SAMOSPRÁV

Zvážime zmenu modelu financovania samospráv tak, aby dostávali podiel z celkového daňového výberu, nie iba z dane príjmov fyzických osôb. Vláda SR vykoná audit kompetencií samosprávy tak, aby bolo možné vyhodnotiť kvalitu vykonávaných kompetencií a či aktuálne nastavenie ich financovania zodpovedá ich kompetenciám. Zároveň Vláda SR zdefiniuje pravidlá pri poskytovaní návratných finančných výpomocí samosprávam zo štátnych finančných aktív.

KVALITNÉ ĽUDSKÉ ZDROJE

Vláda SR posilní strategické aspekty riadenia zamestnanosti a odmeňovania verejných zamestnancov, vrátane plánovania počtu a koordinovaného výberu pracovníkov, diferencovaného prístupu k profesiám a zohľadnenia regionálnych rozdielov. Dôjde k sflexibilneniu odmeňovacích predpisov spojenému s nárastom variabilnej zložky mzdy pri pozíciách s vyššou mierou zodpovednosti. Nástrojmi na zvýšenie vnútornej efektivity úradov a lepšie odmeňovanie budú optimalizačné audity v štátnych úradoch aj podnikoch realizované v čo najväčšej miere internými kapacitami.

Atraktivita práce pre štát bude podporená zrozumiteľnou komunikáciou ponúkaných pracovných pozícií, ohodnotenia a nefinančných benefitov práce pre štát. Výberové konania musia byť súťaživé, testovať potrebné zručnosti a umožniť vytváranie zásobníka vhodných kandidátov.

Vláda SR upraví aj pravidlá výberu a ohodnotenia vrcholových predstaviteľov v kontrolných organizáciách ako aj organizáciách a podnikoch s rozhodujúcim vplyvom štátu. Pravidlá budú požadovať štruktúrovaný,

transparentný a konflikt záujmov vylučujúci výber, založený na vyhodnocovaní schopností a znalostí. Vrcholné pozície v štátnych firmách budú trhovo ohodnotené s náležitou zodpovednosťou za výsledky.

Osobitná pozornosť bude venovaná dobudovaniu silných analytických jednotiek. Vláda vytvorí predpoklady pre ich udržateľné a konkurencieschopné financovanie a prístup k potrebným dátam ako od štátnych inštitúcií, tak aj od súkromných organizácií vykonávajúcich zber dát pre štát. Časť analytických činností je dnes realizovaná dodávateľsky, internalizovanie vybraných činností prinesie úspory a budovanie znalostí štátu.

VYŠŠIA TRANSPARENTNOSŤ

Vláda SR zvýši transparentnosť a zrozumiteľnosť rozpočtu častejším a zrozumiteľným informovaním o jeho priebežnom plnení a úpravách (rozpočtové opatrenia). Priebežné plnenie rozpočtu verejnej správy, vrátane odhadov ministerstva financií pre príjmy, výdavky, saldo a dlh verejnej správy, budeme odpočítavať aj v „Polročnej správe o plnení rozpočtu verejnej správy“. Zrozumiteľnosť rozpočtu pre každého zabezpečí projekt „Rozpočet pre ľudí“, ktorý bude prístupným jazykom informovať o prioritách rozpočtu, jeho udržateľnosti aj zdrojoch financovania.

Časť príjmov a výdavkov verejnej správy sa v súčasnosti nerozpočtuje, ich podiel znížime.

Transparentnosť verejných financií podporí dialóg s RRZ na partnerskej úrovni a v súlade s princípom „dodržiuj alebo vysvetli“. Stanoviská RRZ k návrhu rozpočtu verejnej správy a správy o dlhodobej udržateľnosti verejných financií budú prezentované na rokovaní Vlády SR a NR SR. Predseda RRZ bude môcť na vlastnú žiadosť vystúpiť na zasadnutí výboru NR SR pre financie a rozpočet, na rokovaní Vlády SR a NR SR. V prípade nesúhlasu so stanoviskom RRZ k rozpočtu poskytne minister financií zdôvodnenie v NR SR.

Vnútornú transparentnosť verejnej správy dosiahne vláda konsolidáciou finančných štatistík do Centrálného konsolidačného systému a zvyšovaním kvality finančných údajov v sektore verejnej správy. Externú transparentnosť vláda podporí aj zverejňovaním prehľadných, otvorených, strojovo spracovateľných údajov o verejných financiách Ministerstvom financií SR, Štatistickým úradom SR, ako aj dnes nezverejňovaných údajov o hospodárení štátnych podnikov.

Vláda stransparentní finančné toky posilnením elektronickej fakturácie. Zabezpečíme povinnú elektronickú fakturáciu vo vzťahu k subjektom verejnej správy a vytvoríme rámec pre celé podnikateľské prostredie. Posilníme transparentnosť informácií vykazovaných v účtovnej závierke, budeme rozvíjať funkcionality Registra účtovných závierok a realizovať jeho integráciu na Register právnických osôb.

Vláda SR zabezpečí, aby systematickým vykonávaním vládnych auditov a hodnotením kvality vykonávania finančnej kontroly a auditu boli nielen odhaľované slabé stránky finančného riadenia, ale taktiež navrhované zjednodušenia nastavených procesov. Vláda podporí činnosť nezávislého orgánu auditu čerpania zdrojov EÚ.

EURÓPSKE VEREJNÉ FINANCIIE A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Slovenská republika bude zodpovedným členom medzinárodnej komunity a bude prispievať k napĺňaniu cieľov udržateľného rozvoja. Budeme podporovať zmeny európskych fiškálnych pravidiel, ktoré povedú k ich zjednodušeniu s väčším dôrazom na dlhodobé zdravie verejných financií a posilnenie kontrolného hlasu nezávislých fiškálnych inštitúcií. Zároveň budeme vyžadovať striktné dodržiavanie korekčných mechanizmov fiškálneho kompaktu a požiadaviek na národné fiškálne rámce a budeme ich efektívne premietat' do našej legislatívy. Podporíme nové znenie reformovanú Zmluvu o ESM na ratifikáciu na národnej úrovni.

Budeme aktívne participovať na tvorbe politík, reformách a zefektívňovaní fungovania medzinárodných finančných inštitúcií. Zároveň budeme rozvíjať partnerstvo s medzinárodnými finančnými inštitúciami a podporovať príležitosti pre zapojenie súkromného sektora do rozvojových projektov. Vláda bude prostredníctvom modernizácie colných procesov a vývoja colných informačných systémov zlepšovať digitalizáciu, vytvorenie prostredia bez dokladov v papierovej forme a zníženie byrokracie v colných procesoch, čím posilní efektívnosť výberu cla.

FINANČNÝ TRH

Kľúčovými výzvami v oblasti finančného trhu na Slovensku sú nevhodná alokácia aktív domácností a s ňou súvisiaca nízka úroveň finančnej gramotnosti spotrebiteľskej verejnosti. Vláda podporí zavedenie investičných nástrojov a regulácie kapitálového trhu pre obyvateľstvo, inštitucionálnych investorov a bánk pre efektívnejšiu alokáciu dlhodobého kapitálu v ekonomike.

Vláda SR podporí zlepšovanie finančnej gramotnosti občanov s osobitným dôrazom na finančné vzdelávanie žiakov, študentov a pedagógov. Podporí tak nielen zodpovedné hospodárenie rodín, lepšie investičné rozhodnutia obyvateľov (vrátane dôchodkového sporenia), vyššiu ochranu zraniteľných skupín pred úžerou ale aj celkovú finančnú stabilitu na Slovensku.

Vláda SR upraví pravidlá distribúcie finančných služieb s cieľom kvalitnejších služieb, vyváženého postavenia zainteresovaných strán a zvýšenia zodpovednosti finančných sprostredkovateľov. Vláda prehodnotí stav v oblasti úverov na bývanie a v prípade potreby prijme opatrenia na zlepšenie konkurenčného prostredia a prenos úverov. V spolupráci s NBS bude dbať na to, aby sa zadlžovanie obyvateľstva zvyšovalo udržateľnou mierou, ktorá zodpovedá ekonomickým fundamentom a zabezpečí odolnosť domácností a bánk aj v krízových časoch.

Vláda SR zväží presunutie Finančnej spravodajskej jednotky pod Ministerstvo financií SR z dôvodu rastúcej dôležitosti v boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Tiež sa bude usilovať o presun problematiky prania špinavých peňazí z Rady ministrov vnútra na Radu ministrov financií. Zriadi Úrad pre správu majetku za správu zaisteného a prepadaného majetku v trestnoprávnom konaní, ale aj v konaní v oblasti daňovej, colnej a boji proti terorizmu.

Zvedieme možnosť zaokrúhľovania hodnoty nákupov tak, aby významne obmedzila obeh 1 a 2 centových mincí, s cieľom znížiť náklady firiem a komerčných bánk. Použije pritom podobné princípy ako pri zrušení 10 a 20 halierových mincí v minulosti. Takisto vláda prehodnotí limity pre platby v hotovosti a aktuálne nastavenie

bankového odvodu. Urobí tak aj s ohľadom na odporúčania Európskej centrálnej banky zachovať primerané časové obmedzenie jeho platnosti a finančnú stabilitu bankového sektora.

HAZARD

Cieľom Vlády SR je zmierniť dopady hazardu na rodiny a sprísniť podmienky pre prevádzkovateľov hazardných hier natoľko, aby sa hazard prestal rozvíjať. Vláda preto presadí návrat zákona o hazardných hrách do podoby z roku 2011, aby umožnil obciam a mestám zakázať na svojom území výherné automaty aj bez petície. Reguláciu (čiastočný zákaz) je potrebné upraviť tak, aby obce a mestá mohli ustanoviť maximálny počet herní, kasín a herných prístrojov na svojom území. V oblasti hazardu vláda ďalej navrhne zaviesť reguláciu aj pre stávkové kancelárie. Je potrebné presadiť zákaz otvárať herne a kasína v blízkosti vlakových a autobusových staníc. Vláda obmedzí reklamu na hazard v printových, online a televíznych médiách či billboardoch.

EFEKTÍVNE A TRANSPARENTNÉ VYUŽÍVANIE FONDOV EÚ S DÔRAZOM NA ZNIŽOVANIE REGIONÁLNYCH ROZDIELOV A ROZVOJ KRAJINY

EFEKTÍVNE, TRANSPARENTNÉ A ZMYSLUPLNÉ VYUŽÍVANIE FONDOV EÚ

Eurofondy sú pre ľudí na Slovensku synonymom rozkrádania, korupcie, podvodov pri verejnom obstarávaní či pri výbere a hodnotení projektov. Pre rozvoj krajiny je však kľúčové, aby sme tieto peniaze využili rozumne, efektívne a hlavne na zmysluplné projekty a iniciatívy, ktoré pomôžu ľuďom a nie rôznym špekulantom. Vláda SR s cieľom vyrovnávania regionálnych rozdielov vytvorí vhodné podmienky na efektívne využitie zostávajúcich finančných prostriedkov z programového obdobia 2014 – 2020. Zároveň bude konštruktívne vstupovať do negociácií s Európskou komisiou, aby dohodla čo najlepšie podmienky pre implementáciu eurofondov v SR na programové obdobie 2021 – 2027. S cieľom zjednodušenia a zrýchlenia implementácie pripraví vláda SR Partnerskú dohodu a implementačnú štruktúru s jedným operačným programom Slovensko. Prostriedky z EŠIF budú smerovať do oblastí, ktoré sú kľúčové pre dlhodobý a udržateľný rozvoj Slovenska – riešenie problémov spojených s demografiou, vzdelávanie, veda a výskum, ekonomická znalosť ochrana životného prostredia, poľnohospodárstvo a dobudovanie infraštruktúry. V novom programovom období bude nutné presadzovať väčšiu mieru flexibility v prospech podpory špecifických potrieb Slovenska a v prospech rozvoja jednotlivých regiónov.

V spolupráci s EK zabezpečí vláda SR použitie zdrojov z EŠIF na minimalizovanie negatívnych dopadov na zdravotníctvo v SR, ekonomických dopadov a iných následkov v súvislosti s ochorením COVID-19.

Vláda SR vníma potrebu posilnenia princípov transparentnosti, efektívnosti, hospodárnosti, účelnosti a výsledkovej orientácie, na ktoré kladie dôraz aj Európska komisia. S cieľom optimalizácie implementačnej štruktúry sa existujúci Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu SR pretransformuje na Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, na ktoré bude presunutá agenda regionálneho rozvoja z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (Integrovaný regionálny operačný program, cezhraničné programy), agenda OP Technická pomoc, Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru, Nórskeho finančného mechanizmu a Švajčiarskeho finančného mechanizmu presunutá z Úradu vlády SR. V súvislosti s prechodom tejto agendy budú na Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR presunuté aj príslušné platobné jednotky. Zároveň v novom programovom období 2021 - 2027 bude Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR riadiacim orgánom pre jediný operačný program Slovensko a programy cezhraničnej spolupráce SR - Rakúsko a SR – ČR.

Vláda SR vníma aj potrebu zjednodušenia implementácie eurofondov tak, aby dokázali pružne reagovať na zmeny v regionálnom kontexte a potrebu skrátenia časového obdobia nevyhnutného na prípravu a schvaľovanie strategických programových dokumentov.

Vláda SR s cieľom posilniť koordináciu, riadenie, kontrolu a vzájomnú spoluprácu orgánov zapojených do implementácie a s cieľom zabezpečiť zjednodušenie implementácie a zvýšenie efektívneho čerpania finančných prostriedkov z EŠIF v programovom období 2021 – 2027 prijme nasledovné opatrenia:

- zníži počet operačných programov (Operačný program Slovensko, programy cezhraničnej spolupráce),
- nastaví efektívnu inštitucionálnu architektúru s redukovaným počtom sprostredkovateľských orgánov,
- v zmluve o delegovaní právomocí medzi RO Operačného programu Slovensko a SO MPSVaR bude v maximálnej možnej miere zohľadnená špecifickosť ESF. V Partnerskej dohode budú zadefinované alokácie z ESF pre MPSVaR. Zástupca MPSVaR bude v negociačnom tíme s EK pre nové programové obdobie 2021 - 2027,
- z analýz za predchádzajúce programové obdobia 2007 – 2013 a 2014 – 2020 zapracuje poznatky pre nastavenie vecných a procesných postupov systémov riadenia a kontroly EŠIF,
- na koordinačnej úrovni riadenia vytvorí verejne prístupnú komunikáciu/sieť „Urgent Case Alarm“, ktorá umožní zdieľať informáciu o zistených kritických prípadoch nesprávnych postupov implementačných orgánov alebo prijímateľov a bude reagovať plošne a horizontálne v rámci celej implementácie EŠIF s cieľom predchádzať systémovým nezrovnalostiam,
- verejným prístupom k informáciám zvýši transparentnosť rozhodovacích procesov,
- zjednoduší postupy implementácie projektov pre prijímateľov, skrátenie realizácie úhrad prijímateľom,
- zjednoduší a skordinuje vymáhanie pohľadávok štátu,
- zjednotí a sprehľadní metodické prostredie pre implementačné orgány a prijímateľov,
- sprísni podmienky vo výzvach pre čerpanie EŠIF subjektom/osobám už pri vznesení obvinenia z vybraných správnych a trestných deliktov (vrátane všetkých spoločníkov a partnerov, ktorí sa uchádzajú o príspevok), tzn. podozrenia zo spáchania trestného činu (rozšíriť existujúce podmienky výzvy o ďalšie citlivé oblasti trestných činov), začatého konania pre porušenie pravidiel hospodárskej súťaže alebo konflikt záujmov.

Vláda SR v snahe prispieť k vyššej miere informovanosti verejnosti, transparentnosti a odbornosti pristúpi k nasledovným opatreniam:

- zvýši mieru profesionalizácie administratívnych kapacít aj prostredníctvom pravidelného vzdelávania z úrovne koordinátora EŠIF,
- intenzívne zapojí do poradenstva a prípravy projektov už existujúce regionálne štruktúry, tzn. informačno-poradenské centrá, s cieľom eliminovať zapojenie poradenských firiem a tým navyšovanie ceny,
- zavedie centrálny register hodnotiteľov a prísne kritériá na odborných hodnotiteľov (vzdelanie, odborná prax a pod.), vrátane zahraničných hodnotiteľov najmä v oblasti projektov pre vedu a výskum,
- motivuje odborných hodnotiteľov z praxe na hodnotenie projektov EŠIF, a to aj rozdelením hodnotenia projektu jednotlivým hodnotiteľom na časti (stavebná, technologická, ekonomická...),
- zavedie v čo najväčšej miere zjednodušené vykazovanie výdavkov pomocou rôznych foriem zjednodušeného vykazovania,
- v pravidelných intervaloch zverejní schválené projekty, zistenia z auditov EK a orgánu auditu a s tým súvisiace uplatnené korekcie,

- prijme preventívne opatrenia vo vzťahu k informovaniu subjektov zapojených do implementácie EŠIF o auditných zisteniach zo strany orgánu auditu, Európskej komisie, ako aj školeniami k týmto zisteniam s cieľom znížiť výšku korekcií,
- zavedie účinnú spoluprácu verejného a súkromného sektora v oblasti EŠIF a aktívnou asistenciou zníži administratívnu záťaž pre žiadateľov a konečných prijímateľov prostriedkov z fondov EÚ.

KONTROLA VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA ZÁKAZIEK FINANCOVANÝCH Z EŠIF

Vláda SR pristúpi k centralizácii kontroly verejného obstarávania, čo bude viesť k zefektívneniu procesu kontroly verejného obstarávania a k urýchleniu čerpania finančných prostriedkov z EŠIF, nakoľko kontrola bude vykonávaná jedným subjektom - Úradom pre verejné obstarávanie. Vláda SR si uvedomuje potrebu zjednodušenia a zefektívnenia procesu kontroly verejného obstarávania, a preto bude presadzovať zapojenie ÚVO ako ústredného orgánu štátnej správy pre oblasť metodického usmerňovania a kontroly verejného obstarávania do implementácie EŠIF, vrátane overovania hospodárnosti výdavkov.

Centralizáciou kontroly verejného obstarávania sa významne zvýši miera odbornosti v kontrole verejného obstarávania, čo spôsobí zníženie chybovosti pri výkone kontrol a zníženie počtu identifikovaných nedostatkov vo verejných obstarávaníach. Zavedenie centralizácie kontroly verejného obstarávania tak bude mať priaznivý dopad na štátny rozpočet, nakoľko sa predpokladá profesionalizácia procesu verejného obstarávania, výrazné zníženie výšky finančných opráv a zníženie administratívnej záťaže účastníkov procesu verejného obstarávania.

REGIONÁLNY ROZVOJ

Každý región Slovenska je pre štát rovnako dôležitý a je miestom, kde chcú ľudia plnohodnotne žiť a zveľaďovať dedičstvo predkov. Absolútnou prioritou vlády v oblasti regionálneho rozvoja sú silné, prebudené a rozvíjajúce sa regióny s dobrým spravovaním. Cieľom rozvoja regiónov je vysoká objektívna i subjektívna kvalita života ich obyvateľov, súvisiaca s dynamickým sociálno-ekonomickým rastom, zvyšujúcou sa úrovňou sociálnej súdržnosti a solidarnosti. Vďaka hodnotovo silnej vízii, modernej a vecnej stratégii, vysokokvalitnému manažmentu a sociálnym inováciám sa Vládi SR podarí koordinovať rozvoj regiónov tak, že sa aj zaostávajúce a vyľudňujúce sa regióny stanú plnohodnotnou súčasťou širšieho geografického priestoru.

Štát má menej vplyvu na rozhodovanie v regiónoch, má však dominantnú úlohu pri koordinácii a poskytovaní podpory, v kontextoch stratégií regionálneho rozvoja a inkluzívnych politík v najširšom zmysle slova. Vláda SR bude postupne, racionálne a primerane 21. storočiu realizovať opatrenia pre prehľadnejšie, dostupnejšie a profesionálnejšie spravovanie regiónov. Za účasti odborníkov bude definovaná reálna, hodnotovo pevná a moderná vízia rozvoja regiónov Slovenska. Následne bude vypracovaná a Vládou SR schválená záväzná Stratégia rozvoja regiónov Slovenska so zohľadnením potenciálu a špecifik regiónov, s akcentom na podporu a rozvoj najmenej rozvinutých okresov. Vláda SR zabezpečí prepojenie procesov plánovania na národnej, regionálnej i miestnej úrovni.

Vláda SR posilní rozhodovacie právomoci existujúcich štruktúr regionálnych a lokálnych samospráv. Vytvorí funkčný, logický a efektívny systém previazanosti regionálnej a miestnej samosprávy. Posilní kompetencie regionálnych a lokálnych samospráv v súčinnosti s financovaním regionálneho rozvoja.

Vláda SR vníma regionálny rozvoj a podporu najmenej rozvinutých okresov ako jednu z kľúčových oblastí, čo deklaruje aj vznikom Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, ktorého úlohou bude koordinovať rezortné politiky v záujme zvýšenia dynamiky rozvoja regiónov a prepojenia všetkých rezortných intervencií, súvisiacich s rozvojom regiónov.

Poslaním štátu je byť dobrým a zodpovedným správcom kultúrneho, duchovného a materiálneho dedičstva regiónov. Vláda SR zrealizuje opatrenia pre podstatné zvýšenie motivácie obyvateľov zostať v regióne a zabránenie vysídľovaniu regiónov. Vytvorí špecifické lokálne podporné programy pre zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti, vytvorí systém zvýhodnenia začínajúcich podnikateľov v zaostalých a vysídľujúcich sa regiónoch. Vytvorí zvýhodnené podmienky pre výstavbu nájomných bytov a nových rodinných domov v záujme skvalitnenia podmienok bývania a podpory zotrvania mladých rodín na vidieku a v zaostalých regiónoch. Jednou z priorit Vlády SR je podstatne skvalitniť dopravnú dostupnosť v regiónoch.

Vláda SR prostredníctvom Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR zrealizuje program podpory vidieckych i mestských komunít, regionálnych a lokálnych iniciatív. Aplikuje inovatívne programy podpory sociálnych inovácií smerujúcich k oživeniu, udržaniu a rozvoju komunít. Bude podporovať a koordinovať funkčné programy komunitných aktivít smerovaných k rozvoju regiónu prostredníctvom investovania do rozvoja komunít ako základného článku rozvoja. Vláda SR bude iniciovať vznik funkčných a reprezentatívnych sietí aktérov regionálneho rozvoja koordinovaných štátom, ako aj funkčnej, neformálnej a potentnej národnej siete regionálneho rozvoja.

Na úrovni vlády SR bude vytvorená komisia, ktorá zrealizuje audit aktuálnych kompetencií a financovania samosprávy a navrhne nový efektívny model usporiadania a financovania verejnej správy, ktorý umožní efektívnejší rozvoj regiónov aj vyrovnávanie regionálnych rozdielov.

Vláda SR bude dbať na zvýšenie angažovanosti verejnosti do rozhodovania o rozvoji regiónu. Vytvorí podmienky pre participáciu verejnosti na verejnom rozhodovaní o regióne, v ktorom aktívne žije. Reálnou ambíciou je kompaktibilizovať, spriehľadniť a popularizovať všetky existujúce nástroje rozvoja regiónov, aby aktívny občan mal prehľad o tom, aké sú možnosti rozvoja, čo sa v tejto oblasti deje, akým spôsobom je rozvoj riadený, financovaný, kontrolovaný a k čomu koncepčnému, dlhodobému a udržateľnému prebiehajúcemu aktivitám smerujú.

Prioritou Vlády SR bude rozvoj sociálnej ekonomiky, a to nielen ako prostriedku zvyšovania zamestnanosti, ale ako dominantnej platformy komplexného rozvoja regiónov, ako efektívneho a hodnotovo silného prieniku verejnej politiky, súkromného sektora a občianskej spoločnosti.

Vláda SR neprístupuje k rómskym komunitám ako k prekážke regionálneho rozvoja, ale vníma ich ako súčasť politik, smerujúcich k vyrovnávaniu regionálnych rozdielov. V tomto duchu bude podporovať programy

prípravy ľudí z marginalizovaných rómskych komunít (ďalej iba „MRK“) pre zamestnanie v podnikoch s absentujúcou pracovnou silou. Vytvorí nové možnosti pre nezamestnaných na získanie praktických zručností, pre potreby zamestnávateľov. Vytvorí moderný systém dozvedávania príslušníkov MRK pre pracovný trh. Bude podporovať vznik sociálnych podnikov a zabezpečovať pre ne kvalitné servisné a poradenské služby v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny, rešpektujúc doteraz platnú legislatívu o sociálnej ekonomike.

Vláda SR bude výrazne podporovať systém sociálneho bývania pre MRK a ohrozené komunity s cieľom zabezpečiť dôstojné a primerané bývanie MRK systémom mikropôžičiek a priamej angažovanosti a spoluúčasti obyvateľov. Vytvorí možnosti pre celodennú edukáciu detí a študentov MRK od materských škôl po stredné školy. Významne posilní systém motivácie pre nadpriemerných žiakov a študentov z MRK. Bude rázne dbať na zabezpečovanie dostatočného priestorového, personálneho a materiálneho zázemia pre školy s ohľadom na demografiu a špecifiká lokalít a komunít.

Vláda SR predovšetkým prostredníctvom Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR bude koordinovať všetky rezortné a medzirezortné intervencie, ktoré explicitne súvisia s rozvojom najmenej rozvinutých regiónov. Zameraním sa na efektívnu, strategickú a odbyrokratizovanú koordináciu aktivít rezortov, posilní komplexné, adresné a špecifické riešenia rozvojových problémov súvisiacich s extenzívnym poľnohospodárstvom, lokálnou produkciou potravín, malými podnikmi, rodinnými farmami, ochranou a tvorbou životného prostredia v najmenej rozvinutých regiónoch a podobne.

Aktívnou medzirezortnou koordináciou taktiež sústreďí podporu regiónov s vysokým a málo využitým potenciálom pre cestovný ruch. Domáci cestovný ruch považuje za jeden z najdôležitejších pilierov udržateľného rastu regionálnych ekonomík, ktorý významne zlepšuje kvalitu života obyvateľov najmenej rozvinutých regiónov. Výraznou investičnou pomocou, marketingovou podporou, odbyrokratizovaním inovatívnych rozvojových aktivít, podstatným zlepšením dopravnej dostupnosti a špecifickými motivačnými opatreniami pre obyvateľov štát vykreuje silné turistické regióny z najmenej rozvinutých a vyludňujúcich sa regiónov.

ZMYSLUPLNOU INFORMATIZÁCIOU PREMENIŤ SLOVENSKO NA INTELIGENTNÚ, INOVATÍVNU A TRANSPARENTNÚ KRAJINU

INFORMATIZÁCIA

Vláda SR pripraví a bude realizovať stratégiu prechodu Slovenska k „Smart Country“ - krajine inovácií pre ľudí, k inteligentnej a transparentnej krajine. Slovensko musí byť štátom, kde sú pre všetkých rovnaké šance, jednoduchý prístup k informáciám a službám štátu pomocou digitálnych technológií a kde efektívne a inteligentne funguje verejná správa a komunikácia medzi občanom a štátom. Krajinou, v ktorej informačné technológie pomáhajú v starostlivosti o zdravie a o sociálne odkázaných, vo vzdelávaní, v ekonomickom rozvoji a podnikaní. Krajinou, kde technológia pomáha integrovať regióny do funkčných celkov, kde mestá a ich okolie vzájomne komunikujú a spolupracujú. Krajinou, ktorá vie využiť moderné technológie, inovácie a kreativitu svojich ľudí na zjednodušenie života, šetrenie času, nákladov, ako aj životného prostredia.

Slovensko v indexe digitálnej ekonomiky a spoločnosti (DESI) Európskej komisie za rok 2019 obsadilo 21. miesto spomedzi 28 členských štátov EÚ a čo je vážnejšie, odstup od priemeru EÚ sa zväčšil. Vláda SR pripraví stratégiu a akčný plán na volebné obdobie 2020 - 2024, aby sa postavenie Slovenska výrazne zlepšilo. Zabezpečíme, aby bolo Slovensko neoddeliteľnou súčasťou Digitálnej stratégie EÚ a jednotného Digitálneho trhu.

Vláda SR vníma prechod na vzdelanostnú spoločnosť ako kľúčový faktor pre budúcu konkurencieschopnosť nášho hospodárstva a kvalitu života na Slovensku. Považuje ho za svoju strategickú a charakteristickou prierezovú prioritu, a preto vybuduje adekvátne kapacity v kompetencii Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, aby v agende podporila a koordinovala ústredné orgány štátnej správy, súkromné aj verejné vzdelávacie a výskumné inštitúcie, ale aj regionálnych aktérov.

Vláda SR podporí rozvoj digitálnych služieb v štáte, a preto preskúma regulačné zaťaženie a odstráni zastarané regulácie, ktoré bránia rozvoju digitálnej ekonomiky. Vláda SR taktiež podporí nové trendy, ktoré prispievajú k novým formám digitálnej ekonomiky. Vláda SR zabezpečí vhodný legislatívny rámec, aby verejná správa bola pripravená a vybavená na prijímanie a využívanie digitálnych technológií a vytvorí podmienky pre kvalitatívnu zmenu fungovania verejnej správy na princípoch digitalizácie. Tieto zámery Vláda SR pretaví aj do dlhodobých stratégií pre nové programové obdobie EÚ v súlade so stratégiou Digitálnej transformácie SR.

Informačná a prevádzková bezpečnosť a ochrana kritickej infraštruktúry je kritickým faktorom pri narastajúcej informatizácii spoločnosti. Vláda SR zrealizuje dôsledný audit kybernetickej a informačnej bezpečnosti a kritickej infraštruktúry. Bezpečnostná politika vlády systematickými opatreniami podporí investície do „know how“, technológie a pracovnej sily, ktorá má skúsenosti s kybernetickou a informačnou bezpečnosťou.

Šírenie dezinformácií a hoaxov ohrozuje rozvoj vedomostnej spoločnosti. Vláda SR pripraví akčný plán na koordináciu boja proti hybridným hrozbám a šíreniu dezinformácií a vybuduje adekvátne centrálné kapacity pre jeho realizáciu. Tento boj však nikdy nesmie oslabiť podstatu slobody slova ako východiskového princípu demokracie.

Napriek tomu, že oblasť OpenData (otvorené údaje) je podporená legislatívou a aj metodicky, prax v ich poskytovaní je zo strany štátnych a samosprávnych orgánov neuspokojivá. Vláda SR preto schválila Zákon o dátach, ktorý komplexne rieši tému dát, otvorených údajov a centrálnych registrov. V spolupráci s odbornou verejnosťou identifikujeme dôležité štátne informačné systémy a dáta v nich a dosiahneme ich sprístupnenie cez Open API. Cez koncept OpenAPI tiež podporíme vznik inovatívnych služieb na trhu.

Vláda SR zvýši kvalitu štátnych elektronických služieb. Ich súčasťou bude identifikácia mobilným ID a jednoduché užívateľské prostredie podporujúce dobrú orientáciu v rôznych službách štátu podľa životných situácií používateľa. Elektronické služby štátu budú budované aj s ohľadom na občanov s nízkou technickou gramotnosťou alebo fyzickým obmedzením. Na tento účel Vláda SR podporí technológie, ktoré uľahčia používanie elektronických služieb, ktoré budú za občana proaktívne riešiť jeho životné situácie.

Vláda SR sa zameria najmä na zlepšovanie služieb s najväčším pozitívnym dopadom na používateľov. Na ich rozvoj bude presadzovať agilnejšie prístupy namiesto veľkých monolitických projektov. Služby budú priebežne zlepšované na základe spätnej väzby používateľov a údajov o ich využívaní. Nové zámery a IT riešenia budú testované formou prototypov v menšom rozsahu, aby preukázali svoju realizovateľnosť.

Vláda SR zabezpečí jeden unikátny portál na podávanie hlásení a výkazov spolu s návodom na ich vyplnenie, vysvetlením zákonných predpisov pre firmy a prehľadom povinností občana a podnikateľa voči všetkým orgánom štátnej/verejnej správy. Slovensko bude smerovať k digitalizácii agendy všetkých úradov ústrednej aj regionálnej štátnej správy, s prioritným dôrazom na agendu Ministerstva spravodlivosti, nakoľko výrazne vplyva na férovosť a konkurencieschopnosť slovenského hospodárstva.

Vláda SR podporí monitorovanie kvality poskytovaných elektronických služieb a služieb na kontaktných centrách prostredníctvom digitálnych nástrojov a využije tieto údaje pri postupnom zlepšovaní služieb občanom.

Vláda SR zabezpečí, aby si štátna a verejná správa zdieľala údaje a postupne nevyžadovala doklady a údaje, ktorými už disponuje od občana. Zároveň upraví procesy zápisu výsledkov rozhodnutí priamo do štátnych evidencií, ako aj procesy sprístupňovania a individuálneho doručovania.

Vláda SR bude štátne IT v čo najväčšej miere postupne konsolidovať na úrovni personálnej, technologickej a finančnej. Výsledkom bude zefektívnenie plánovania a riadenia realizácie IT systémov a zároveň zníženie ich obstarávacích a prevádzkových nákladov. Vláda SR sa zasadí za silný centrálny mandát na riadenie informatizácie (bez ohľadu na zdroj financovania), ktorý naplní aj adekvátnym výkonom právomoci a z centrálnej úrovne pripraví jasný plán výsledkov informatizácie pre občana. Vláda SR zabezpečí vyššiu transparentnosť procesov riadenia IT, proaktívne zverejňovanie súvisiacich informácií a odbornú diskusiu. Centralizované a zdieľané elektronické služby (ICT) štátnej a verejnej správy budú prevádzkované na zdieľanej infraštruktúre. Vzniknuté synergie prispievajú k zefektívneniu vynakladania verejných zdrojov. Centrá zdieľaných elektronických služieb štátu umiestnené v zaostávajúcich regiónoch zároveň podporia snahu o vyrovnávanie regionálnych rozdielov. Vláda SR bude osobitne pristupovať k informatizácii územnej samosprávy.

Vláda SR zabezpečí zjednodušenie a zefektívnenie verejného obstarávania v IT. Informačné systémy pre štát a samosprávu sa prevažne obstarávajú ako monolitické riešenia, pre ktoré aj odborná verejnosť často nedokáže posúdiť oprávnenosť rozsahu a nacenenia položiek. Všade, kde to bude možné, sa preto budú obstarávať menšie celky a bude sa presadzovať využívanie open-source technológií. Vláda SR zavedie inovatívne formy nákupu v IT (agilné obstarávanie, otvorené rámcové dohody – tzv. digitálne trhovisko), aby tým po vzore krajín, ktoré sú lídrami informatizácie, podporila konkurenciu.

Informatizácia štátu dlhodobo bojuje s nekalými obchodnými praktikami a podozreniami z korupcie. Vláda SR presadí zvýšenie etických štandardov v informatizácii, prijme pravidlá na zvýšenie transparentnosti obchodných vzťahov v štátnom IT a bude aktívne pracovať na potláčaní korupcie a očistenie prostredia.

Vláda SR vykoná rýchly audit existujúcich nákladov a nových projektov a rozhodne o ďalšej realizácii a využívaní IS. Analýzu vykoná s cieľom zvýšenia efektívnosti verejných výdavkov a úžitku pre používateľov.

V snahe o zefektívnenie hospodárenia s verejnými zdrojmi a dosiahnutia vyššej hodnoty za peniaze Vláda SR zavedie prísnejšie pravidlá pre investičné a prevádzkové IT výdavky v zmysle záverov Revízie výdavkov na Informatizáciu.

Vláda SR vytvorí a zrealizuje plán zvýšenia profesionality a kapacít štátnych zamestnancov v oblasti správy štátneho IT prostredníctvom uskutočnenia realistickej personálnej stratégie špecifickej pre IT oblasť, aby sa štát stal rovnocenným partnerom pre dodávateľov, získal lepšiu kontrolu nad svojimi IT systémami a nenakupoval externé služby tam, kde je to ekonomicky alebo strategicky nevýhodné.

VZDELÁVANIE AKO ZÁKLADNÝ PILIER BUDÚCEJ PROSPERITY SLOVENSKA

Vláda SR vníma rezort školstva ako jednu z najväčších výziev nasledujúcich rokov, a to z viacerých dôvodov. Problematika školstva bola dlhodobo zanedbávaná, neriešená a podliehala nekoncepčným krokom. Vláda SR si uvedomuje, že deti a mládež sú tým najcennejším zdrojom rozvoja, aký máme, a preto bude pristupovať k problematike vzdelávania transparentne, participatívne, s rešpektom a primeranou podporou.

Dnešná spoločnosť a jej vzdelávanie je súčasťou zásadných ekonomických, sociálnych, technologických a environmentálnych zmien. Školstvo musí meniace sa podmienky dnešného sveta reflektovať v obsahu vzdelávania, v metódach a prístupoch, aby pripravilo mladých ľudí na ich úspešnú budúcnosť. Nositeľmi týchto zmien musia byť vzdelaní, motivovaní a adekvátne odmeňovaní pedagogickí a odborní zamestnanci, využívajúci svoje odborné znalosti a zručnosti, ako aj ďalší zamestnanci v školstve a odborníci z oblastí vzdelávania. Vláda SR bude klásť dôraz na budovanie odborných vedomostí, zručností a kompetencií absolventov, ako aj na rozvoj ich schopnosti flexibilne reagovať na zmeny, spolupracovať, kriticky myslieť, využívať technológie vo svoj prospech, odolávať konšpiráciám a dezinformáciám a zároveň rozvíjať svoju tvorivosť, etické správanie a schopnosť prevziať zodpovednosť. Preto bude vláda presadzovať aktualizáciu obsahu výchovy a vzdelávania, zatraktívnenie foriem a metód vyučovania na úrovni základných, stredných aj vysokých škôl, bude klásť dôraz na digitálnu transformáciu školstva, rovnako ako na motivujúce ohodnotenie pedagogických a odborných zamestnancov a ich sústavný profesijný rozvoj. Zároveň bude presadzovať dôslednú akreditáciu vysokoškolských programov s dôrazom na rozvoj kvality a zlepšovania sa, na flexibilné reagovanie škôl na potreby trhu práce a celostný rozvoj učiacich sa, na funkčné neformálne a celoživotné vzdelávanie, na podporu vstupu odborníkov z praxe do vzdelávania, na podporu medzinárodnej spolupráce na všetkých úrovniach vzdelávania a výskumu a na transparentnú, cieleňú a merateľnú podporu vedy a výskumu, zasadenú do európskeho kontextu.

Vláda SR uznáva, že popri formálnom vzdelávaní detí a mladých ľudí zohráva dôležitú úlohu ich neformálne vzdelávanie a práca s deťmi a mládežou, ktoré sa realizujú v čase mimo vyučovania, a preto podporí rozvoj príslušnej infraštruktúry a zabezpečí systémovú a transparentnú finančnú podporu neformálneho vzdelávania, vrátane umeleckého vzdelávania a voľnočasových aktivít.

Ďalším cieľom Vlády SR je zjednotiť riadenie, financovanie a správu školstva tak, aby bola rešpektovaná autonómia zriaďovateľov cirkevných škôl v zmysle platných zmlúv medzi štátom a cirkvami a tiež zriaďovateľov súkromných škôl a školských zariadení, ktoré naplňajú ústavný rámec práva na vzdelávanie. Vláda bude presadzovať, aby optimalizovaná sieť škôl a školských zariadení a jej štíhly manažment tvorili otvorený, pružný, vzájomne prepojený, komunikujúci a zdokonaľujúci sa systém, ktorý slúži predovšetkým potrebám detí, žiakov, študentov, učiteľov, rodičov i celej spoločnosti a nie sám sebe. Riadenie škôl a školských zariadení je potrebné modernizovať na úroveň dobre spravovaných organizácií, schopných plniť požiadavky doby. Vláda SR bude preto presadzovať transparentne fungujúci efektívny rezort s rovným prístupom ku všetkým jeho aktérom. Vláda SR zvaží zjednotenie financovania škôl a školských zariadení pod ministerstvom školstva a bude priamo výkonom prenesených kompetencií financovať vzdelávanie vo všetkých

typoch a druhoch škôl cez zriaďovateľov. Vláda SR vyvinie úsilie na základe princípu rovného financovania každého dieťaťa a žiaka bez ohľadu na zriaďovateľa školy a školského zariadenia.

Vláda SR vytvorí v školstve funkčnú platformu pre stálu komunikáciu a spoluprácu aktérov vo vzdelávaní, s cieľom rýchlo reagovať na podnety z praxe a zároveň zabezpečiť pružný prenos potrebných informácií smerom ku školám a školským zariadeniam.

VZDELÁVANIE A STAROSTLIVOSŤ V RANOM DETSTVE

Vláda SR považuje ranú starostlivosť a predprimárne vzdelávanie za kľúčový faktor naštartovania úspešnej životnej dráhy každého jednotlivca v spoločnosti, založenej na celoživotnom učení sa a na rovnosti príležitostí participovať na živote demokratickej spoločnosti. Vláda zabezpečí širokú prístupnosť k ranej starostlivosti a predprimárnemu vzdelávaniu podľa potrieb detí, rodičov a komunit, v ktorých žijú.

Vláda SR zabezpečí, aby raná starostlivosť a predprimárne vzdelávanie mohli dôsledne plniť všetky svoje dôležité funkcie - vzdelávaciu, sociálnu a kompenzačnú - a zabezpečí pre tieto funkcie kvalitné programy. Presadí integrované a diverzifikované zabezpečenie tejto služby s dôrazom na kvalitu pracovníkov, ktorí v tejto oblasti pôsobia.

Vláda SR presadí čo najväčšie využívanie eurofondov, vrátane alternatívnych zdrojov financovania s cieľom vybudovania dodatočných kapacít materských škôl, s cieľom postupného zavádzania nárokovateľnosti miesta v materskej škole. Zároveň vytvorí predpoklady na zjednodušenie ich zriaďovania aj v priestoroch základných škôl, u zamestnávateľov a ďalších zriaďovateľov a primerané legislatívne podmienky pre všetky typy materských škôl a iných zariadení starostlivosti pre deti v predškolskom veku s cieľom reagovať na nedostatočné kapacity a dosiahnuť vyššiu zaškolenosť detí v predškolskom veku.

Vláda SR zváži možnosť poskytovať príspevok zákonným zástupcom dieťaťa od 3 rokov, ktoré sa z kapacitných dôvodov nedostalo do materskej školy. Príspevok bude možné využiť len na výchovu a vzdelávanie dieťaťa preukázateľným spôsobom (napr. v neštátnej materskej škole).

Vláda SR zabezpečí, aby deti ohrozené rizikovým prostredím povinne navštevovali materskú školu od troch rokov.

ZÁKLADNÉ A STREDNÉ ŠKOLSTVO

Dnes sú školy konfrontované s potrebami a požiadavkami rodičov, univerzít, zamestnávateľov, čo vytvára tlak na rozširovanie obsahu vzdelávania. Výsledkom je, že žiakom chýba dostatok času na zvládnutie kľúčových kompetencií a na rozvoj iných oblastí a súvislostí života. Preto je čas posunúť sa od zvyšovania množstva vyučovacích hodín ku kvalitnému vzdelávaciemu času, aby mali žiaci a študenti dostatočný priestor na hlbšie porozumenie obsahu vzdelávania. Vláda SR prijme opatrenia na skvalitnenie podmienok vzdelávacieho procesu v základných a stredných školách, otvorí diskusiu o zvyšovaní kvality školy spojenú s vyhodnocovaním efektívnosti vynaložených prostriedkov na vzdelávanie, redefinuje úlohu školskej inšpekcie a podporí prácu

pedagogických zamestnancov navýšením počtu odborných zamestnancov, školských špeciálnych pedagógov a pedagogických asistentov priamo na školách.

Vláda SR si uvedomuje, že kľúčom k dobrému vzdelávaniu je učiteľ. Preto zabezpečí skvalitnenie prípravy budúcich učiteľov na vysokých školách s dôrazom na inovatívne metódy výučby a bude spolupracovať s vysokými školami na presadzovaní adekvátnych požiadaviek na uchádzačov o štúdium učiteľstva.

Vláda SR bude klásť dôraz na skvalitnenie ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov prostredníctvom vysokých škôl, transformovaných inštitúcií ministerstva, neštátnych subjektov či zdieľania príkladov dobrej praxe, ktoré budú predovšetkým zamerané na sústavný profesijný rozvoj učiteľov. Vytvorí podmienky na funkčnú spoluprácu základných, stredných škôl a fakúlt pripravujúcich učiteľov s inštitúciami ďalšieho vzdelávania a profesijného rozvoja učiteľov pri stanovovaní reálnych potrieb vzdelávania. V nadväznosti na skvalitnenie prípravy a ďalšie vzdelávanie pedagógov Vláda SR zabezpečí aj ich adekvátne ohodnotenie, vytvorí podmienky na kontinuálny rast plátov pedagogických a odborných zamestnancov s cieľom zvýšiť platy pedagogických zamestnancov v závislosti od možnosti štátneho rozpočtu. Vláda SR podporí transparentné a otvorené formy moderného manažmentu škôl s efektívnym a jasným rozdelením kompetencií, zodpovednosti a zdravým pracovným prostredím pre učiteľov. Podporí nástroje na odmeňovanie učiteľov aj cez pohyblivú zložku s cieľom finančne motivovať aktívnych učiteľov.

Vláda SR podporí otvorenie trhu s učebnicami, zabezpečí chýbajúce učebnice, podporí tvorbu kvalitných učebníc a učebných zdrojov, ako aj ich bezplatných elektronických verzií, umožní využívanie digitálnych vzdelávacích systémov a materiálov v školách. Jej ambíciou je umožniť školám nakupovať učebnice podľa vlastného výberu so zabezpečením príslušných finančných prostriedkov. Vláda ďalej podporí aktivity škôl v spolupráci so zamestnávateľmi a vysokými školami s cieľom identifikovať talenty, podporiť ich rozvoj a zabezpečiť, aby mali možnosť zostať na Slovensku po ukončení štúdia.

ROVNOSŤ PRÍLEŽITOSTÍ VO VZDELÁVANÍ

Vláda SR vo vzdelávaní vníma rozmanitosť vzdelávacích potrieb detí, žiakov a študentov. Pozornosť venuje vzdelávaniu žiakov a študentov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a tiež žiakov s nadaním. Cieľom je prostredníctvom kvalitného vzdelávania pomôcť žiakom a študentom efektívne sa začleniť do života či na trh práce a byť plnohodnotnými členmi spoločnosti. Preto bude Vláda SR venovať pozornosť najmä zaškoleniu detí so zdravotným znevýhodnením a zo sociálne znevýhodneného prostredia v materských školách tak, aby mohli plynulo prejsť do základných škôl a dosahovať primerané školské výsledky. Podporí projekty, ktorých cieľom je overiť prístupy k znižovaniu segregácie vo vzdelávaní. Vláda SR prijme stratégiu inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní na všetkých jeho úrovniach a v súlade s ňou vytvorí podmienky na zabezpečenie nárokovateľných podporných služieb a opatrení, vrátane zabezpečenia potrebného odborného personálu a podporných tímov do škôl a školských zariadení. Individualizovaný prístup vo vzdelávaní a podpora bude dostupná pre všetky deti, žiakov a študentov podľa ich potrieb, so špecifickým dôrazom na žiakov a študentov so zdravotným znevýhodnením a zo sociálne znevýhodneného prostredia. Osobitný zreteľ sa bude brať aj na žiakov s odlišným materinským jazykom od vyučovacieho jazyka v škole. Vláda zaradí nedostatočné ovládanie vyučovacieho jazyka školy medzi kritériá špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb a zároveň

zabezpečí týmto žiakom dostatočnú podporu. Vláda zavedie koordinovaný nadrezortný systém včasnej intervencie pre deti so zdravotným znevýhodnením a pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia a ich rodiny v prirodzenom prostredí dieťaťa. Proces tvorby systému, legislatívy a financovania bude koordinovaný spoločne v rezortoch zdravotníctva, školstva, sociálnych vecí a financií, podpredsedu vlády pre legislatívu a strategické plánovanie. Spolu so samosprávami bude podporovať navýšenie odborného personálu a podporných tímov v školách a v školských zariadeniach a podporí dialóg s regionálnou a miestnou samosprávou o možnostiach zavádzania inkluzívneho vzdelávania na lokálnej úrovni.

Vláda SR si uvedomuje, že Slováci žijúci v zahraničí v rámci rovnosti príležitostí majú mať možnosť vzdelávať sa v slovenskom jazyku. Preto podporí túto oblasť adekvátnymi opatreniami v spolupráci s relevantnými inštitúciami.

NÁRODNOSTNÉ ŠKOLSTVO

V otázkach národnostného školstva kladie Vláda SR dôraz na posilnenie jeho kvality a odborného zázemia, na vytváranie rovnakých príležitostí pre všetkých žiakov s ohľadom na ich materinský jazyk. Pri zabezpečení týchto cieľov vláda podporí fungovanie škôl s vyučovacím jazykom národnostných menšín, ako aj škôl, kde prevláda národnostná menšina a kde je dopyt po škole s vyučovacím jazykom slovenským. Vláda SR definuje pojem národnostné školstvo v rámci legislatívy SR a zvýši podporu a rozvoj vzdelávania detí a žiakov patriacich k národnostným menšinám v ich materinskom jazyku. Vláda SR zabezpečí aktuálne a moderné učebnice a ďalšie učebné materiály na výučbu pre materské, základné a stredné školy s vyučovacím jazykom alebo s vyučovaním jazyka národnostných menšín s dôrazom na ich dostupnosť pre žiakov a školy. Vláda podporí pedagogických zamestnancov a školy vo využívaní digitálnych technológií v procese výučby, zabezpečí úpravy v metodike výučby slovenského jazyka na školách s vyučovacím jazykom alebo s vyučovaním jazyka národnostných menšín a rozvoj didaktiky slovenského jazyka ako druhého jazyka. Zároveň zabezpečí skvalitnenie odbornej prípravy, kontinuálneho vzdelávania a osobného rozvoja pedagógov a odborných zamestnancov vyučujúcich na školách s vyučovacím jazykom alebo s vyučovaním jazyka národnostných menšín s dôrazom na princípy inkluzívneho vzdelávania, interkultúrneho a interetnického dialógu, vrátane prípravy kvalifikovaných učiteľov maďarského, rómskeho a rusínskeho jazyka ako základného predpokladu pre zabezpečenie možnosti kontinuálneho vzdelávania v jazyku národnostných menšín. Zanalyzuje postavenie malotriednych škôl, ktoré prispievajú k zachovaniu menšinovej identity príslušníkov národnostných menšín.

VYSOKÉ ŠKOLSTVO

Kvalitné, konkurencieschopné a efektívne fungujúce vysoké školstvo v európskom kontexte je jedným zo strategických cieľov vlády, nakoľko tvorí jeden z pilierov socioekonomického rozvoja krajiny, opierajúc sa o vedomostnú ekonomiku a inovačný potenciál. Vláda SR považuje za nevyhnutné podporiť kvalitné vysoké školy v oblasti vzdelávania a vedeckej práce, čím rozumie také vzdelávanie, ktoré je ponúkané v odboroch s výbornou perspektívou uplatnenia absolventov a s vysokou pridanou hodnotou pre kľúčové oblasti spoločenského a ekonomického rozvoja krajiny, vrátane špecifických potrieb regiónov. Preto Vláda SR podporí prácu Slovenskej akreditačnej agentúry pre VŠ tak, aby došlo k zásadnému, všeobecnému a v rámci poslania vysokých škôl diverzifikovanému zvýšeniu kvality a zníženiu počtu študijných odborov a programov vyšších

stupňov s cieľom eliminovať nekvalitné študijné odbory a vyprofilovať medzinárodné konkurencieschopné univerzity. Zasadí sa za lepšie prepojenie financovania vysokých škôl a ich kvality. Vláda SR podporí vytváranie mechanizmov pre vysoké školy, ktoré im umožnia získavanie prostriedkov z externých zdrojov.

Vláda SR podporí mechanizmy na zabezpečenie akademickej etiky vrátane odoberania podvodne získaných titulov.

Vláda SR bude presadzovať riešenia pre zmenu systému financovania vysokých škôl tak, aby financovanie odrážalo diverzifikáciu vysokých škôl podľa hodnotenia ich výkonnosti v oblastiach, na ktoré sa bude vysoká škola orientovať a zároveň aby takéto financovanie motivovalo vysoké školy zvyšovať kvalitu vedeckej práce a aplikovať výstupy svojej činnosti v súlade s potrebami spoločnosti, regiónov a ekonomiky. Špecifická pozornosť bude venovaná tvorbe podmienok pre skvalitňovanie pedagogickej a vedeckej činnosti v rámci učiteľských odborov na vysokých školách. Zároveň podporí podstatné zvýšenie počtu študentov využívajúcich profesijne orientované bakalárske študijné programy a vo všeobecnosti podporí uplatnenie absolventov bakalárskeho stupňa vzdelania.

Vláda SR sa zasadí za intenzívne zavádzanie moderných foriem výučby s dôslednou aktualizáciou obsahu a kontroly kvality vysokoškolského vzdelávania, podporí jeho otvorenie sa externému prostrediu a internacionalizácii a v spolupráci s vysokými školami prehodnotí systém ich riadenia, presadí obsadzovanie funkčných miest docenta a profesora podľa pravidelných akademických výstupov, bez viazanosti na vedecko-pedagogické tituly.

Vláda SR podporí dofinancovanie rekonštrukcie študentského bývania a súvisiacej infraštruktúry na verejných vysokých školách s cieľom vybudovať konkurencieschopné vysokoškolské prostredie v európskom kontexte nielen v oblasti kvality výučby a vedy, ale aj dôstojného študentského života.

VEDA, VÝSKUM A INOVÁCIE

Podpora vedy, výskumu a inovácií zohráva nezastupiteľnú rolu v technologickom, vedomostnom či zdravotníckom rozvoji spoločnosti, avšak musí byť dostatočná, cielená, transparentná a s merateľnými výstupmi. Na základe týchto princípov vláda SR podporí postupné zvýšenie reálneho financovania vedy a výskumu s dôrazom na kvalitu, medzinárodnú spoluprácu a konkurencieschopnosť, v aplikovanom výskume s cieľom zameraným na vedecko-výskumné aktivity a výsledky realizovateľné v praxi. Na zlepšenie financovania vedy a výskumu zväží presun všetkých kompetencií a finančných prostriedkov na vedu, výskum a inovácie do jedného rezortu. Vláda podporí zviditeľnenie sa vedy a výskumu na Slovensku a zvýši kvalitu a transparentnosť predkladaných, hodnotených a realizovaných projektov investíciami do ľudských zdrojov, technickej infraštruktúry a zefektívňovania procesov. Zavedie motivačné mechanizmy pre súkromný sektor na investície do vedy a výskumu (na princípe vyváženého zdieľania rizika aj výnosu), ako aj podporu partnerstiev súkromných firiem a verejných inštitúcií. Vláda SR má ambíciu podporiť realizáciu excelentnej vedy a výskumu v európskom a svetovom priestore.

Vláda SR bude zlepšovať medzinárodnú konkurencieschopnosť v oblasti ľudských zdrojov. Upraví platové ohodnotenie vedcov a vysokoškolských učiteľov pri preukázaní kvality výstupov ich práce a tým zatriktívni konkurzy na vedecké a vedecko-pedagogické pozície v medzinárodnom priestore. Vláda SR v koordinácii so Slovenskou akadémiou vied dokončí transformáciu jej ústavov na samostatne hospodáriace právne subjekty, verejné výskumné inštitúcie ako právnické osoby uskutočňujúce výskum a vývoj, schopné získavať vlastné zdroje financovania.

ĎALŠIE VZDELÁVANIE

V kontexte spoločenských aj technologických zmien, ktoré vedú k zásadným zmenám na pracovnom trhu, považujeme ďalšie vzdelávanie ako súčasť celoživotného vzdelávania za nástroj, ktorý zmierni dopady týchto zmien na životy pracujúcich ľudí. Na Slovensku nie je systém ďalšieho vzdelávania dostatočne funkčný, a preto je potrebné ho nanovo definovať. Cieľom Vlády SR preto bude vytvoriť a podporovať systém, ktorý zníži riziko nezamestnanosti pre zamestnaných, uľahčí im nielen prípadnú zmenu zamestnania, ale aj povolania, ktorý bude reagovať na požiadavky zamestnávateľov a ktorý umožní vstup na trh práce aj rizikovým skupinám. Vláda SR sa zasadí za vytvorenie systému ďalšieho vzdelávania. Vláda SR vytvorí priestor pre intenzívnejšie zapojenie sa súčasných poskytovateľov formálneho a neformálneho vzdelávania, najmä stredných odborných škôl, vysokých škôl a neziskových organizácií do vytvorenia širšej ponuky celoživotného vzdelávania. Medzi hlavné kritériá pri budovaní konceptu celoživotného vzdelávania budú patriť kvalita, uplatniteľnosť a dostupnosť.

ŠPORT A MLÁDEŽ

Vláda SR považuje šport za fenomén so silným spoločenským a ekonomickým významom. Vníma jeho prínos a významnú úlohu vo fyzickom, zdravotnom, sociálnom aj osobnostnom rozvoji jednotlivca. Okrem profesionálneho športu a jeho roly pri medzinárodnej reprezentácii Slovenska vníma vláda dôležitosť športu najmä pri práci s mládežou. Preto presadí transparentné a korektné financovanie (vrátane auditu) všetkých druhov športu podľa vzorca s transparentným a objektívnym výpočtom na pridelenie financií, aby podporila súťaživé a konkurencieschopné prostredie pre všetky uznané športy. Vláda SR zväží podporu voľnočasových aktivít detí a mládeže formou poukazov.

Vláda SR nastaví pravidlá pre financovanie športu znevýhodnených s ohľadom na jeho špecifiká a sociálny charakter.

Vláda SR presadí výstavbu a obnovu športovísk a športovej infraštruktúry so špecifickým dôrazom na vybavenie a zariadenie škôl a ich školských dvorov tak, aby sa rozvinul koncept otvorených školských dvorov. Stanoví pravidlá na transparentné a efektívne čerpanie prostriedkov, podporí vznik špecializovaných športových tried na základných školách s cieľom rozvíjať mladé športové talenty a spustí dialóg so samosprávami a zriaďovateľmi o možných riešeniach v oblasti systematickej podpory regionálnych športových klubov s cieľom zvýšiť pohybovú aktivitu mládeže. Vláda SR posilní boj proti negatívnym javom v športe (doping, manipulácia športových súťaží, divácke násilie na športových podujatiach), vrátane aplikácie Medzinárodných dohovorov Rady Európy v tejto oblasti.

TVORBA STRATEGICKEJ VÍZIE

Vláda SR má ambíciu dostať Slovenskú republiku na úroveň vyspelých západoeurópskych krajín. To sa dá dosiahnuť len takým spôsobom, že budeme postupne vyrábať produkty a poskytovať služby s omnoho vyššou pridanou hodnotou. Na to, aby sme mohli uskutočniť takú zásadnú zmenu, potrebujeme v reálnom čase mobilizovať veľký objem zdrojov, ktoré potrebujeme na likvidáciu gigantického modernizačného dlhu (investičného deficitu), ktorý Slovenská republika má. Preto vláda Slovenskej republiky pristúpi inovatívne k strategickému plánovaniu a strategickému projektovému riadeniu, vrátane vypracovania národného strategického rámca a základných pravidiel projektového riadenia strategických projektov. Vláda SR vytvorí Národný strategický plán ďaleko presahujúci časový rámec jedného volebného obdobia, ktorý stanoví východiská, zadefinuje ciele, určí detailné postupy a stanoví uznesením Vlády SR harmonogram na premenu slovenskej ekonomiky na ekonomiku s vyššou pridanou hodnotou. Primárnym cieľom tejto činnosti bude zvyšovanie kvality života obyvateľov a zabezpečenie udržateľného rozvoja Slovenskej republiky. Následne bude Vláda SR zabezpečovať aj kontrolu jeho implementácie.

V rámci Národného strategického plánu bude Vláda SR cez prizmu vplyvu na životné prostredie ako centrálného piliera stratégie rozvoja krajiny podporovať rozvíjanie vyspelého priemyslu založeného na automatizácii, vysokej produktivite práce, finálnej montáži, ako aj rozvoj trhových služieb, digitálnej ekonomiky, inovácií, technologických novinek, výskumu a vývoja. Vláda SR bude rovnako podporovať rozvoj sektora služieb ako dôležitého hospodárskeho odvetvia s vysokou pridanou hodnotou. V rámci Národného strategického plánu Vláda SR stanoví priority tak, aby bol využitý rozvojový potenciál Slovenskej republiky, jej regiónov, miest a obcí s dôrazom na trvalo udržateľný regionálny rozvoj.

Vláda SR v rámci Národného strategického plánu navrhne stratégiu smerovania krajiny do budúcnosti vrátane vývoja podielu poľnohospodárstva, výroby, služieb a následne digitalizácie a výskumu a vývoja či inovácií na hospodárstve Slovenskej republiky. V nadväznosti na výsledky zachytené v Národnom strategickom pláne procesu vláda nastaví štruktúru a procesy potrebných reforiem, teda inštitucionálne prostredie a vzdelávanie, ktoré bude zamerané na odbornosť. Vláda SR bude v procese týchto reforiem preferovať zapojenie súkromného sektora cez profesijné inštitúcie s účasťou štátu pred čisto štátnymi inštitúciami. Súčasťou Národného strategického plánu budú tiež detailné modely financovania vzťahujúce sa na zdroje, ktoré budú potrebné na realizáciu týchto štrukturálnych zmien. Tieto opatrenia budú vychádzať z budúcej štruktúry hospodárstva a želaného dlhodobého smerovania hospodárskeho a sociálneho vývoja Slovenskej republiky.

Vláda SR vytvorí pre potreby realizácie opatrení vyplývajúcich z Národného strategického plánu jednoduché a účinné legislatívne prostredie v súlade s európskou legislatívou. Súčasťou realizácie potrebných reforiem bude zároveň vytvorenie jednoduchého kontrolného prostredia, ktoré bude napojené na inštitucionálne prostredie a bude zdôrazňovať odbornosť.

Z uvedeného vyplýva, že Vláda SR bude považovať za jeden zo svojich hlavných cieľov zameranie sa na budúcnosť a k tomu naplánuje potrebné reformy s dôrazom na komplexné pokrytie všetkých oblastí života spoločnosti podľa budúcej štruktúry (vrátane ich digitalizácie či výskumu a vývoja), začlenenia jednotlivých sektorov hospodárstva, vzdelávania, daňovo odvodových opatrení, dôchodkového zabezpečenia a verejných investícií. Vláda SR si uvedomuje, že súčasťou takejto stratégie musia byť zároveň všetky otázky generačnej

chudoby, nerovnosti príjmov či vekovej štruktúry, ktoré musia byť zohľadnené v nastavení daňovo odvodového systému a zohľadnené pri plánovaní budúcej štruktúry výdavkov štátu.

Vláda SR bude pri tvorbe Národného strategického plánu Slovenskej republiky zároveň zohľadňovať mieru automatizácie, ktorá bude mať za následok postupné znižovanie zamestnanosti v tradičných hospodárskych odvetviach.

Vláda SR vytvorí na Úrade Vlady SR odbornú vládnu Komisiu na štrukturálnu reformu verejnej správy. Táto komisia pripraví a na politické rokovania predloží návrh komplexnej reformy verejnej správy so súvisiacimi rezortnými reformami.

Úspešná realizácia aktivít, spojených s prípravou a koordináciou strategického plánovania, ako aj jeho implementáciou v praxi je vo veľkej miere závislá od odbornej a skúsenostnej výbavy ľudí, ktorí sa na týchto aktivitách budú podieľať a budú ich riadiť. Na účely zabezpečenia úspešného výsledku prípravy a realizácie strategických projektov Vláda SR zabezpečí vybudovanie a posilnenie personálnych kapacít, najmä v oblastiach analytických, projektových, ekonomických a právnych činností.

Na účely financovania strategických projektov Vláda SR preskúma aj možnosti ich financovania s použitím zdrojov mimo verejných prostriedkov a tieto bude prioritizovať.

Štát v súčasnosti využíva na účely zabezpečenia analytických, projektových, ekonomických a právnych činností okrem vlastných personálnych kapacít aj externé kapacity dodávateľov služieb v týchto oblastiach. Tieto kapacity nie sú centrálné riadené a spravované, ale ich obstaranie je v gescii konkrétneho subjektu verejného práva, ktorý ich na svoju činnosť potrebuje. Zároveň platí, že kapacity externých dodávateľov týchto služieb sú v drvivej väčšine prípadov využiteľné aj inými subjektami verejného práva, keďže povaha a obsah danej služby často nebývajú viazané len na jeden rezort. Na efektívne využitie existujúcich ako aj budúcich kapacít v oblasti poskytovania analytických, projektových, ekonomických a právnych činností Vláda SR zabezpečí jednak ich centrálné riadenie a správu na účely strategického plánovania a následne aj na účely ich využívania na iné činnosti podľa potreby ostatných subjektov verejného práva. Okrem efektívneho vynakladania zdrojov týmto Vláda SR zabezpečí aj efektívnu a jednoduchšiu kontrolu ich vynakladania na uvedené druhy služieb.

Odborné kapacity v oblasti právnych činností na účely tvorby legislatívy a na účely strategického plánovania majú potenciál synergického efektu vo vzťahu k tvorbe návrhov právnych predpisov, a to nielen z pohľadu ich kvality, ale aj z pohľadu poskytnutia cennej spätnej väzby a expertízy z ich uplatňovania v praxi. Pri zavedení vyššie uvedených opatrení bude Vláda SR disponovať potenciálom kvalitných legislatívnych a ďalších právnych kapacít, ktoré je možné využiť aj na ďalšie činnosti v rámci exekutívy. Vláda SR preskúma možnosti využitia týchto kapacít aj nad rámec centrálny spravovaných služieb pre subjekty verejnej správy, napríklad zjednotením výkonu určitých druhovo rovnakých a opakujúcich sa právnych činností a zrealizuje ich v prípade, ak to bude efektívne, udržateľné a prospešné.

Úrad Vlady SR bude koordinovať strategické plánovanie prostredníctvom priamo riadených útvarov na Úrade Vlady SR, bude zabezpečovať aj ďalšie činnosti v oblasti stratégie a právnych služieb a to najmä:

- úlohy v oblasti prípravy, koordinácie, metodického riadenia a kontroly strategického plánovania štátu a jeho implementácie a vyhodnocovania,
- analytickú činnosť zameranú na oblasť podpory stratégie hospodárskej a sociálnej politiky Vlády SR, v súlade s hospodársko-politickými cieľmi a strategickými prioritami Vlády SR,
- tvorbu strategických plánovacích dokumentov v oblastiach, ktoré majú nadrezortný charakter alebo ktoré vláda Slovenskej republiky z iného dôvodu identifikuje ako prioritné a vhodné na centrálny, nadrezortný prístup,
- úlohy v oblasti centrálného riadenia a správy odborných kapacít v oblastiach finančných, ekonomických a právnych činností,
- posudzovanie návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov z hľadiska ich dopadov na strategické plánovanie,
- koordináciu a metodické riadenie posudzovania vybraných vplyvov návrhu všeobecne záväzného právneho predpisu a v spolupráci s dotknutými orgánmi kontrolu kvality posudzovania vybraných vplyvov,
- vydávanie Zbierky zákonov Slovenskej republiky,
- vytvorenie jednotného systému hodnotenia, riadenia a reportovania právnych rizík pri sporoch a prijímaných opatreniach podľa zahraničnej praxe prostredníctvom centrálnej evidencie sporov SR.

Vláda SR prostredníctvom útvaru Úradu Vlády SR bude aj naďalej rozvíjať spoluprácu v rámci rôznych odborných, poradných, iniciatívnych a koordinačných orgánov, akými sú napr. Rada Vlády SR pre digitalizáciu verejnej správy a jednotný digitálny trh alebo Rada Vlády SR pre vedu, techniku a inovácie s cieľom zlepšiť konkurencieschopnosť Slovenska a zlepšiť životnú úroveň jeho obyvateľov.

DOPRAVA, KTORÁ PODPORUJE TRVALO UDRŽATEĽNÝ HOSPODÁRSKY RAST S OHĽADOM NA EKOLÓGIU

Cieľom Vlády SR je zásadne zlepšiť starostlivosť o jestvujúcu železničnú a cestnú infraštruktúru, po ktorej sa realizuje väčšina dopravných výkonov na Slovensku. Zvýšia sa výdavky na údržbu a rekonštrukciu ciest I. triedy, mostov a najviac využívaných tratí železničných tratí. Zvýši sa tým bezpečnosť a plynulosť premávky a obmedzia sa meškania vlakov. V spolupráci s podpredsedom Vlády SR pre legislatívu a strategické plánovanie a ako súčasť Národného strategického plánu vláda zreviduje Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 a urýchlene vypracuje a zverejní Investičný plán prioritných projektov jednotlivých oblastí dopravy vychádzajúci z analyticky podložených kritérií a aktuálnych dát. S týmto cieľom vláda zabezpečí získavanie a pravidelné aktualizovanie údajov o intenzitách dopravy a prevádzkových a investičných nákladoch vrátane medzinárodných porovnaní.

Hlavným princípom aktualizovaného Strategického plánu rozvoja dopravy SR do roku 2030 bude multimodálna analýza opatrení dopravným modelom SR. Súčasťou strategického plánu bude aj analýza implementácie finančných modelov umožňujúcich realizáciu investičných projektov v oblasti dopravy zo zdrojov, ktoré nie sú súčasťou rozpočtu verejnej správy (napr. koncesné modely, PPP projekty či tzv. ASFINAG-model). Použitie cudzích zdrojov, odpolitizovanie štátnych firiem v oblasti dopravy a zavedenie dôslednej manažérskej kontroly zabezpečí implementáciu dodatočných kontrolných mechanizmov v oblasti dopravy a zvýši tak efektivitu investícií. Cieľom Vlády SR je zvýšiť efektívnosť investícií aj prípravou a výberom riešení s najvyššou spoločenskou pridanou hodnotou a riešení, ktoré sú finančne udržateľné, lepším manažmentom prípravy a realizácie stavieb, odmietaním neodôvodnených požiadaviek zhotoviteľov a tiež zavedením pravidiel na elimináciu škôd z konfliktu záujmov a ďalších etických požiadaviek na zamestnancov a dodávateľov, aj s primeranými a reálne uplatňovanými sankciami za porušenie. Po dopracovaní stratégie a dopravného modelu bude zmenám Investičného plánu predchádzať doplnenie metodiky a aktualizácia údajov.

Vláda SR sa bude pri implementácii dopravnej politiky, ktorej cieľom má byť inteligentný, integrovaný, zelený a trvalo udržateľný dopravný systém, držať nasledovných princípov:

- rozhodovanie na základe dát a spoločenskej pridanej hodnoty,
- dopravná politika štátu, ktorá podporuje trvalo udržateľný hospodársky rast ,
- posilnenie postavenia výskumu a vývoja a podpora inovácií v oblasti dopravnej politiky štátu,
- zapojenie nových finančných nástrojov v rámci rozvoja potenciálu jednotlivých druhov dopravy,
- zavádzanie integrovanej dopravy zameranej na používanie ekologických spôsobov dopravy,
- dopravná infraštruktúra bude generovať priestor pre nové služby, vyššiu spoľahlivosť a viac flexibility v oblasti dopravy a celého hospodárstva,
- vytvorenie lepších podmienok na väčšiu konkurencieschopnosť podnikateľov v sektore dopravy a výstavby,
- efektívne inštitucionálne zabezpečenie koordinácie dopravnej a stavebnej politiky štátu.

CESTNÁ DOPRAVA

Vláda SR sa zaväzuje pokračovať v rozvoji dopravnej infraštruktúry a k dostavbe diaľnic a rýchlostných ciest, pričom bude osobitne dbať na intenzívnu a kvalitnú prípravu úsekov v najviac kapacitne preťažených koridoroch. Vláda SR zároveň zavedie záväznú prioritizáciu investičných projektov v oblasti cestnej infraštruktúry, ktorá sa bude odvíjať od skutočných potrieb rozvoja cestnej siete a na ktorú bude naviazaný plán prípravy, investičný plán a finančný model realizácie. Prioritizácia bude tvorená záväzným zásobníkom projektov na obdobie minimálne 10 rokov. Indikatívna zložka sa pravidelne aktualizuje (nie častejšie ako raz za 2 roky).

Jedným zo základných predpokladov udržateľného hospodárskeho rastu a efektívnej podpory menej rozvinutých regiónov Slovenska je zvýšenie dostupnosti miest a regiónov, čo chce Vláda SR dosiahnuť prostredníctvom modernizácie a zvýšením výdavkov na údržbu ciest I. triedy tak, aby výrazne klesol podiel ciest v nevyhovujúcom a havarijnom stave a aby zároveň neboli v prevádzke mosty v havarijnom stave, z ktorých niektoré si už vyžadujú uzavretie a ďalších 400 je v zlom až veľmi zlom stave. V rámci rozpočtových možností Vláda SR prispeje k rozvoju regiónov aj budovaním obchvatov miest a obcí a preložkami ciest I. triedy, najmä v úsekoch s nevyhovujúcimi technickými, bezpečnostnými a kapacitnými parametrami. Tieto projekty budú zahrnuté do projektu prioritizácie. Vláda SR má ambíciu riešiť súčasný duálny systém správy štátnych ciest s cieľom optimalizácie činností pri ich prevádzke a údržbe a zefektívnenia procesu prípravy investičných projektov v cestnej infraštruktúre. Vláda SR pripraví ako súčasť Národného strategického plánu a naň nadväzujúceho Strategického plánu rozvoja dopravy do roku 2030 projekt zlúčenia NDS, a. s. a Slovenskej správy ciest.

Vláda SR zanalyzuje a posúdi možnosti komplexného riešenia majetkovoprávneho vysporiadania pozemkov pod dopravnou infraštruktúrou. V tejto súvislosti vláda zefektívni proces vyvlastňovania pozemkov s cieľom zabrániť špekulatívnym nákupom pozemkov pod dopravnou infraštruktúrou. Jedným z cieľov Vlády SR bude optimalizovať systém výberu cestných poplatkov (mýto a diaľničné známky) s cieľom zníženia nákladov na ich výber a maximalizácie výnosov, ktoré budú slúžiť na údržbu, opravu a ďalší rozvoj spolpatnenej siete.

Podpora moderných, inovatívnych a efektívnych systémov v doprave je jednou z priorit Vlády SR v rokoch 2020 – 2024. Prostredníctvom zavádzania dopravno-informačných systémov vláda prispeje k zvýšeniu bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a zabezpečí prístup k vstupným dátam potrebným k efektívnejšiemu plánovaniu dopravy a výstavby. Vláda preto podporí, aby bola na úsekoch diaľnic, rýchlostných ciest a úsekov I. a II. triedy inštalovaná sieť zariadení informačného dopravného systému, medzi ktoré patria napríklad meteostanice, automatické sčítače dopravy, systémy pre dynamické váženie. Kontinuálne automatické sčítanie dopravy bude prebiehať na vybraných cestách I. triedy súbežných s plánovanými diaľnicami, rýchlostnými cestami i väčšími preložkami ciest I. triedy. Vláda zároveň vytvorí podmienky na zavedenie statických databáz majetku vo virtuálnej podobe (napr. pasportizácia majetku a zavedenie tzv. BIM – Building Information Management) a zároveň na ne nadväzujúcich dynamických informačných systémov. Pre lepšie oceňovanie stavieb dopravnej infraštruktúry projektov začne vláda vytvárať funkčný a dôveryhodný systém, vychádzajúci z databázy údajov o predložených ponukách a konečných nákladov realizovaných stavieb, ako aj adekvátnych porovnateľných projektov v susedných krajinách.

V rámci trvalo udržateľnej mobility Vláda SR podporí zriaďovanie nízkoemisných zón s cieľom zvýšiť kvalitu ovzdušia, najmä v mestách.

Vláda SR sa osobitne zameria na riešenie neuspokojivej dopravnej situácie v aglomerácii Bratislavy, implementáciou modelu integrovanej dopravy. Dopravné riešenie má ambíciu dosiahnuť navýšenie dopravnej kapacity existujúcich komunikácií a ich doplnenie vybudovaním chýbajúcich úsekov. Metropolitný „master plan“ musí v sebe obsahovať efektívnejšiu parkovaciu politiku, a to vrátane vybudovania parkovísk „Park and Ride“, modernizáciou železničného uzla Bratislava, zavedením systému prímestských a mestských vlakov s krátkymi intervalmi (v Rakúsku a Nemecku známym ako S-Bahn), dobudovaním siete prestupných terminálov vlak-MHD a dobudovanie budúceho nosného dopravného systému v Bratislave, lepšie prepojenie na informačný dopravný systém, prispôsobenie ciest I. triedy verejnej doprave a mnohé iné.

ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Vláda SR posilní železniciu ako primárny dopravný prvok v systéme dopravy vo verejnom záujme tak, aby sa postupne zmenila na nosnú časť dopravného systému verejnej osobnej dopravy. S týmto cieľom sa vypracuje a implementuje Národný plán dopravnej obsluhy verejnou osobnou dopravou, ktorý určí spôsob posilnenia dopravy a potrebné investície do infraštruktúry a koľajových vozidiel.

Vláda SR si uvedomuje, že podiel železničnej nákladnej dopravy je na celkovom dopravnom výkone veľmi nízky, pričom železnica má potenciál tento podiel navýšiť a prispieť tak najmä k zníženiu environmentálnej záťaže a k zvýšeniu bezpečnosti prevádzky. Vláda bude preto presadzovať zaistenie dostatočnej kapacity pre rozvoj nákladnej dopravy na železnici, nastaví udržateľnú stratégiu poplatkov za dopravnú cestu, zlepší podmienky kombinovanej dopravy, podporí rozvoj nákladísk a zefektívnenie prevádzky nákladnej dopravy.

Cieľom Vlády SR je zefektívnenie štátnych železničných spoločností s dôrazom na zlepšenie ich hospodárenia, zvýšenie kvality poskytovaných služieb a podpora presunu dopravy z ciest na železnice.

Vláda SR bude podporovať zvyšovanie hospodárnosti a ekologickosti hnacích vozidiel, v osobnej doprave zabezpečenie dostatočného počtu komfortných vozidiel. Na tratiach, ktoré nie sú elektrifikované, bude vláda podporovať zaobstaranie ekologických hnacích vozidiel s väčšou podporou alternatívnych palív. Vláda SR spracuje v rámci Národného strategického plánu dlhodobú stratégiu zvyšovania kvality vozidlového parku železničnej osobnej dopravy s osobitým dôrazom na jeho včasnú obnovu.

S cieľom zvýšenia kvality cestovania a zatraktívnenia verejnej osobnej dopravy bude vláda podporovať revitalizáciu železničných staníc a zastávok.

Cieľom Vlády SR je na základe Národného plánu dopravnej obsluhy zefektívniť grafikon vlakovej dopravy s cieľom dosiahnutia čo najvyššej hodnoty z pohľadu vynaložených verejných financií a nastaví strategické a systémové smerovanie v oblasti rozvoja železničnej dopravy, vrátane infraštruktúry a koľajových vozidiel na nosných tratiach v horizonte 5, 10 a 20 rokov.

Cieľom Vlády SR je zintenzívniť modernizáciu hlavných tratí TEN-T, ktoré sú vo vysokom stupni prípravy, vrátane nosnej východno-západnej trate Slovenska. Vláda SR sa osobitne zasadí za to, aby boli do prioritizácie zaradené projekty modernizácie železničných koridorov, projekty na významné zlepšenie priepustnosti železničnej infraštruktúry a za zvýšenie podielu elektrifikovaných tratí s cieľom dosiahnutia znižovania emisií.

Vláda SR podporí centralizovanie riadenia dopravy v rámci železničnej dopravy vybudovaním centrálnych dispečerských pracovísk a centralizáciou riadenia dopravy s ohľadom na spoločenskú návratnosť.

Medzi priority bude patriť podpora rastu podielu železničnej nákladnej dopravy na prepravnom trhu. Vláda posilní medzinárodnú konkurencieschopnosť Slovenska aj využitím geografického potenciálu ako tranzitnej krajiny a naďalej sa bude zaoberať o využitie dopravného potenciálu medzi krajinami EÚ a Áziou, a to najmä formou lepšieho využívania kapacity jestvujúcich tratí a prekládkových terminálov, jej prípadného zvyšovania a ich modernizácie. Vláda SR bude podporovať opatrenia smerujúce k vyššej účasti železničnej a vodnej dopravy v systéme kombinovanej nákladnej dopravy. S týmto cieľom vláda vyvinie aktívne úsilie o podporu nových liniek kombinovanej nákladnej železničnej dopravy alebo výstavbu ďalších terminálov kontajnerovej dopravy.

LETECKÁ DOPRAVA

Vláda SR bude v súlade s európskou dopravnou politikou a medzinárodnými záväzkami v rámci možností finančne podporovať činnosti vykonávané letiskovými spoločnosťami, ktoré sú najmä obvyklou zodpovednosťou štátu. Vláda SR bude pokračovať pri získavaní strategického partnera na rozvoj Letiska M. R. Štefánika Bratislava s cieľom vytvorenia nových investičných a podnikateľských príležitostí. Vláda SR preverí možnosť vytvorenia základne leteckých spoločností na jednom alebo na niekoľkých letiskách prevádzkovaných letiskovými spoločnosťami. Vláda SR podporí modernizáciu a budovanie infraštruktúry civilného letectva s cieľom hospodárskeho rozvoja krajiny aj s ohľadom na zavádzanie nových technológií (napr. bezpilotné prostriedky). Významným prvkom bude aj udržanie a rozvoj konektivity s cieľom minimalizovať vplyv následkov ochorenia COVID-19. Vláda SR má ambíciu optimalizovať sústavu letísk prevádzkovaných letiskovými spoločnosťami.

CYKLODOPRAVA

Vláda SR bude podporovať trvalý systémový a finančne udržateľný rozvoj cyklistickej dopravy a cykloturistiky s cieľom zvýšenia podielu cyklistickej dopravy na celkovej del'be prepravnej práce v mestskej a prímestskej doprave. V rámci pripravovaného medzinárodného projektu Danube Cycle Plans financovaného z programu Interreg Vláda SR spracuje aktualizáciu dokumentu Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike.

VEREJNÁ OSOBNÁ DOPRAVA

Vláda SR podporí verejnú osobnú dopravu ako ekologickejšiu a bezpečnejšiu alternatívu k individuálnej automobilovej doprave. Jedným zo základných predpokladov na podporu verejnej osobnej dopravy je

vytvorenie podmienok na rozširovanie integrovaných dopravných systémov, zlepšovanie podmienok hromadnej dopravy v mestách a pokračovanie v budovaní záchytných parkovísk na najvyťaženejších dopravných uzloch. Zároveň bude vytvárať možnosti previazania verejnej dopravy so sieťou záchytných parkovísk, inteligentných riešení typu smart city.

V rámci zatraktívnenia verejnej osobnej dopravy vláda zjednoduší a sprehľadní podmienky využívania bezplatnej dopravy pre vybrané kategórie cestujúcich. Vláda presadí zavedenie bezplatnej dopravy vo vlakoch, regionálnych autobusoch a mestskej hromadnej doprave pre deti, študentov, dôchodcov a vozičkárov.

V rámci prehĺbovania harmonizácie verejnej osobnej dopravy Vláda SR pripraví návrh zákona o verejnej osobnej doprave, ktorý vytvorí podmienky pre zjednotenie tarifných prepravných podmienok medzi železničnou, prímestskou autobusovou dopravou a mestskou hromadnou dopravou a stanoví pravidlá a štandardy tejto dopravy, zohľadňujúc spoločenskú pridanú hodnotu a finančnú udržateľnosť. Cieľom je umožniť cestovať na jeden prepravný doklad všetkými prostriedkami verejnej osobnej dopravy vo verejnom záujme. Bude pokračovať v aktivitách na zabezpečenie koordinácie osobnej vlakovej, prímestskej autobusovej a mestskej hromadnej dopravy. S týmto cieľom Vláda SR zabezpečí spravovanie a implementáciu Národného plánu dopravnej obsluhy, ktorý určí želaný rozsah verejnej osobnej dopravy na jednotlivých trasách objednávaný na základe zmlúv o dopravných službách vo verejnom záujme. Vláda SR v snahe o zefektívnenie výdavkov na verejnú dopravu zväží možnosť primerane zjednotiť objednávanie dopravných služieb vo verejnom záujme v železničnej a prímestskej autobusovej doprave do jediného subjektu, ktorého organizačná štruktúra umožní efektívnu spoluprácu a spolurozhodovanie medzi štátom a regiónmi.

DÁTA A BUDOVANIE KAPACÍT

Pre potreby plánovania dopravy a dopravnej infraštruktúry sa zefektívni získavanie údajov o mobilite prostredníctvom Národného systému dopravných informácií a údajov o polohe mobilných zariadení využívajúcich telekomunikačný a dátový prenos. Aktívne sa tiež budú využívať údaje z mýtného systému a systému elektronickej diaľničnej známky.

V rámci komplexného plánovania dopravnej obslužnosti územia SR Vláda SR zabezpečí aktualizáciu a rekalibráciu Dopravného modelu Slovenskej republiky (DM SR). Výstupy z DM SR budú základným podkladom pre spracovanie projektu prioritizácie a zároveň zoznamu projektov pre programové obdobie 2021 – 2027, pre stanovenie priorít v dopravných projektoch a aktualizáciu analýz prínosov a nákladov jednotlivých dopravných projektov.

ELEKTRONICKÉ KOMUNIKÁCIE A POŠTOVÉ SLUŽBY

Budovanie digitálneho jednotného trhu závisí od základnej infraštruktúry digitálnej pripojiteľnosti. Digitalizácia priemyslu a modernizácia sektorov, akými sú doprava, energetika, zdravotníctvo a verejná správa, závisia od všeobecného prístupu k spoľahlivým a cenovo dostupným sieťam s vysokou a veľmi vysokou kapacitou. Na dosiahnutie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu a podnecovanie tvorby pracovných miest Slovenská republika potrebuje modernú a vysoko výkonnú infraštruktúru.

V oblasti rozvoja elektronických komunikácií sa Vláda SR zameria najmä na podporu budovania sietí novej generácie a poskytovanie vysokorýchlostných služieb elektronických komunikácií (5G), ktoré sú podmienené efektívnym využívaním frekvenčného spektra a jeho harmonizáciou. Pri implementácii 5G technológie bude vláda prikladať osobitný dôraz na bezpečnostné aspekty prevádzky 5G siete. Implementácia nového európskeho regulačného rámca pre elektronické komunikácie vytvorí vhodné regulačné prostredie pre naplnenie týchto cieľov.

Rozvoj pozemských rozhlasových služieb je úzko previazaný s efektívnym využívaním frekvenčného spektra. Vláda SR vytvorí potrebné technické a legislatívne podmienky na postupný prechod na pozemské digitálne rozhlasové vysielanie.

Vláda SR bude naďalej venovať pozornosť európskym globálnym navigačným satelitným systémom Galileo a EGNOS, ktoré poskytujú najmodernejšie služby. Vytvorí administratívne podmienky najmä na využívanie služieb, ktoré zohľadňujú potreby a požiadavky pre bezpečnostné a záchranné zložky štátu, ako aj pri zabezpečovaní kritickej infraštruktúry štátu.

V oblasti poskytovania univerzálnej poštovej služby vzhľadom na jej sociálny rozmer bude Vláda SR vychádzať z objektívnych potrieb obyvateľstva a ostatných subjektov využívajúcich univerzálnu poštovú službu. Vláda SR zabezpečí primeraný rozsah služieb určenej kvality za prijateľné ceny pre všetkých používateľov pri zohľadnení trvalej udržateľnosti. Pri trvalej udržateľnosti bude kladený dôraz najmä na environmentálnu zodpovednosť, hlavne znižovanie emisií CO², na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a spoločenskú zodpovednosť voči všetkým zainteresovaným stranám. V rámci rozpočtových možností Vlády SR prispeje k digitalizácii poštových služieb a transformácii na modernú a digitálnu poštu prostredníctvom využitia moderných technológií a inovatívnych riešení (mobilné aplikácie, drive-in pošty, post boxy, mobilná pošta, a rôzne iné). Vláda SR zväží vytvorenie centrálného poštového distribučného hubu krajín V4 a využitie synergického efektu pre poskytovanie poštových a s tým spojených logistických a kuriérskych služieb. Vláda takisto zväží stratégiu, miesto a pozíciu Slovenskej pošty v medzinárodnom priestore prepojením na národné hospodárstvo SR s ohľadom najmä na celosvetový rozvoj tzv. E-commerce, ktorý má charakter poštovej, doručovateľskej a kuriérskej služby. Vláda SR prehodnotí potrebu a možnosti doručovania pošty každý pracovný deň. V rámci medzinárodnej spolupráce Vláda SR prehodnotí a zväží spoluprácu vzhľadom na históriu najmä s Českou poštou a v širšom kontexte s krajinami V4. V rámci spoločenskej zodpovednosti voči obyvateľom Vláda SR pri zabezpečovaní univerzálnej poštovej služby bude klásť dôraz aj na znevýhodnené skupiny obyvateľov, a to najmä na starších, imobilných a chorých obyvateľov.

SMART MOBILITA

Digitalizácia a dáta zohrávajú čoraz významnejšiu úlohu pri podpore udržateľnosti dopravy. Podpora moderných a efektívnych spôsobov dopravy vrátane inovácií založených na dátach bude jednou z priorít Vlády SR v rokoch 2020 – 2024 tak, aby sa prejavili jej prínosy a výhody pre spoločnosť. Vláda SR má ambíciu vypracovať koncepčný rámec pre rozvoj inteligentnej mobility, prípravu návrhu legislatívy na testovanie a prevádzku autonómnych vozidiel a vytvorenie modelovej platformy „smart mobility lab“ pre koordináciu, implementáciu a demonštráciu inovatívnych riešení. V rámci zavádzania a testovania nových technológií Vláda

SR preskúma možnosť vytvorenia inštitucionálnej podpory pre testovanie autonómnych vozidiel v súlade s prijatou Stratégiou digitálnej transformácie Slovenska do roku 2030.

Vláda SR zároveň preskúma možnosti zavedenia inovatívnych mechanizmov na obnovu vozového parku obyvateľstva a zlepšenie individuálnej mobility obyvateľstva.

VODNÁ DOPRAVA

Vodná doprava sa bude počas nasledujúcich štyroch rokov sústreďovať na napĺňanie cieľov európskej politiky v oblasti rozvoja vnútrozemských vodných ciest a prístavov, a to hlavne na napĺňanie cieľov dopravnej politiky Európskej únie (ďalej len EÚ) prostredníctvom implementácie akčného programu NAIADES III, plánovaného na roky 2021 – 2027 na podporu vnútrozemskej vodnej dopravy, ktorý bude riešiť lepšiu integráciu vnútrozemských vodných ciest v mestských, prístavných a digitálnych politikách a využívať svoj potenciál na ekonomicky efektívnu prepravu tovaru a cestujúcich.

Vláda SR bude podporovať modernizáciu vnútrozemských vodných ciest a verejných prístavov Slovenskej republiky, plánuje obnoviť postavenie verejných prístavov na Slovensku ako moderných logistických centier na medzinárodnom koridore TEN - T Rýn - Dunaj, bude implementovať európske podmienky a postupy pre osvedčovanie odborných kvalifikácií v oblasti vnútrozemskej plavby, vrátane zavádzania digitalizácie v tejto oblasti.

Rozvoj vodnej dopravy v SR napĺňa jeden z hlavných pilierov EÚ v oblasti dopravnej politiky EÚ, ktorým je diverzifikácia tovarových prúdov a budovanie dopravných koridorov. Vypracovaním komplexnej koncepcie rozvoja vodnej dopravy do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 sa zabezpečí doplnenie Strategického plánu rozvoja dopravy SR do roku 2030 v oblasti vodnej dopravy.

V oblasti námornej plavby Vláda SR zosúladí národný systém s hlavnými strategickými cieľmi európskeho námorného systému, vrátane vytvorenia systému námorného registra SR, ktorý bude založený na prijatí a aplikácii medzinárodných dohovorov Medzinárodnej námornej organizácie (IMO) a EÚ v oblasti námornej plavby. Ďalším cieľom v oblasti námornej plavby je vytvorenie systému pozitívnych opatrení pre námorné vzdelávanie a zvýšenie pracovnej mobility v námorných odvetviach.

ÚZEMNÉ PLÁNOVANIE, VÝSTAVBA A STAVEBNÍCTVO

Prioritou Vlády SR v oblasti výstavby bude aj za účasti odbornej verejnosti pripraviť a predložiť do Národnej rady SR v termíne najneskôr do októbra 2020 na schválenie nové stavebné predpisy zodpovedajúce potrebám 21. storočia so zreteľom na zjednodušenie a urýchlenie výstavby a v neposlednom rade nastolenia transparentnosti v tejto oblasti. Vláda SR pri tom zohľadní medzinárodné záväzky SR v zmysle európskej legislatívy v oblasti udržateľného využívania územia a participácie verejnosti. Dôležitú časť tohto úsilia predstavuje rekodifikácia stavebného práva ako časti občiansko-právnych vzťahov. Rekodifikácia musí motivovať všetkých zúčastnených aktérov na konštruktívnej vecnej participácii. Oblasť vymožitelnosti práva

na úseku vlastníckeho práva musí byť vyvažovaná právom na priaznivé životné prostredie. Vláda SR sa zároveň zaväzuje k plnej digitalizácii stavebného konania najneskôr do novembra 2021.

Vláda SR zabezpečí posilnenie významu územného plánovania s rozšírením povinnosti mať územný plán obce na všetky obce, skrátením procesov obstarávania územnoplánovacej dokumentácie a upresnením postupov pri ich obstarávaní a schvaľovaní. Taktiež vláda zabezpečí odbornú profesionalizáciu verejnej správy na úseku územného plánovania a v rámci zodpovednosti za územný rozvoj umožní obciam vyjadriť svoje požiadavky na rozvoj územia. Súčasne s tým prevedie výkon štátnej správy na iné subjekty tak, aby sa orgány územného plánovania mohli plne sústrediť na svoje kompetencie a súčasne sa tým štátna stavebná správa zefektívnila.

Nový zjednodušený rekodifikovaný proces musí súčasne zabezpečiť zefektívnenie prípravy a realizácie stavieb a investičných zámerov pri súčasnom rešpektovaní najmä legislatívy životného prostredia a inklúziu zúčastnených aktérov tak, aby boli motivovaní na konštruktívnu súčinnosť. Vláda SR zabezpečí transformáciu súčasnej stavebnej legislatívy tak, aby boli rešpektované a vyvažované záujmy všetkých zúčastnených aktérov a súčasne významne eliminuje byrokraciu.

Vláda SR vytvorí efektívne nástroje na posilnenie zodpovednosti osôb vo výstavbe za kvalitu stavieb a vytvorí podmienky pre zvýšenie analytickej, kontrolnej a dozornej činnosti štátu vo výstavbe. Zrušia sa stavebné úrady, naopak posilní sa pozícia špecializovaných okresných úradov pri analýze vplyvov a záujmov zúčastnených aktérov a posilnenia postavenia Slovenskej stavebnej inšpekcie pri kontrole v stavebníctve a rozhodovaní v rozporovom konaní. V ostatných častiach sa verejná správa ponechá na neštátnych subjektoch, akými sú napríklad územné samosprávy v oblasti územného plánovania, projektanti pri príprave a realizácii stavieb, ekologické spolky pri kontrole verejných záujmov na ochranu životného prostredia a ostatní dotknutí občiansko-právnymi prostriedkami. Pre dosiahnutie tohto cieľa je nutné zefektívnenie procesu EIA a jeho nastavenie na medzinárodný štandard vyspelých krajín.

Príprava stavby sa sústreďí do analytického procesu, v ktorom sa súčasne zistia vplyvy na životné prostredie, verejné záujmy sledované subjektami verejnej správy (územná samospráva na úseku územného plánovania, špecializovaná štátna správa na úseku im vymedzenom zákonom). Výsledkom bude dokument vplyvov a záujmov, ktoré je potrebné rešpektovať pri projekcii, realizácii a následnej prevádzke stavieb. Na základe spracovaného dokumentu vplyvov spracuje autorizovaný projektant projekt, ktorý sa musí zaoberať všetkými identifikovanými vplyvmi a záujmami. Projektant je už dnes subjektom, na ktorý štát preniesol časť zodpovednosti na úseku štátnej správy, táto kompetencia sa teda len posilní pri súčasnom zvýšení jeho zodpovednosti. Následne subjekty zúčastnené na dokumente vplyvov skontrolujú predložený projekt, pričom majú právo kvalifikovaného veta. Projektant má však možnosť dokázať opodstatnenosť svojho riešenia. Štát rozhoduje len v jedinom prípade, a to len o zistených rozporoch. Tým sa výrazne eliminuje možnosť obštrukcií, posilňuje sa pozícia všetkých aktérov a títo sú motivovaní k aktívnej a konštruktívnej súčinnosti.

Osobitne vo vzťahu k infraštruktúrnym projektom, ako aj projektom v záujme miest, obcí či samosprávnych krajov (turizmus, šport, školstvo, bývanie, kultúra), bude vláda kladť dôraz na lepšiu prípravu projektov, účinné nástroje na vysporiadanie vlastníckych práv k pozemkom – vrátane úpravy legislatívy týkajúcej sa rýchleho a efektívneho, no spravodlivého procesu vyvlastňovania - a na odstránenie legislatívnych a faktických

prekážok, spomaľujúcich proces výstavby takýchto stavieb. Vláda SR zabezpečí kumulatívne úžitky z infraštruktúrnych projektov tým, že súčasne budú prvkami zelenej a sociálnej infraštruktúry.

Zjednodušenie a zefektívnenie konaní Vláda SR zabezpečí aj sprístupnením služieb občanom, vybudovaním údajovej základne vo výstavbe a prostredníctvom elektronizácie a digitalizácie stavebnej správy. Bude sa tiež prostredníctvom Ministerstva dopravy a výstavby SR v spolupráci s odbornou verejnosťou aktívne spolupodieľať na profesionalizácii, vzdelávaní a zvyšovaní odbornej úrovne štátneho aparátu.

Vláda SR bude naďalej podporovať európske politiky smerujúce k ochrane klímy, najmä výstavbou energeticky efektívneho a dekarbonizovaného fondu budov s prvkami inteligentnej automatizácie budov. Vláda SR bude pokračovať v politike zlepšovania energetickej hospodárnosti budov a zameria sa na uľahčenie nákladovo efektívnej transformácie existujúcich budov ich hĺbkovou obnovou na budovy s takmer nulovou potrebou energie. Osobitnú pozornosť Vláda SR bude venovať revitalizácii zastaraného bytového fondu a tvorbe nového štátneho nájomného bývania.

BÝVANIE

Ako súčasť Národného strategického plánu vláda vypracuje strategický plán a následne vytvorí podmienky pre rozšírenie možnosti poskytovania cenovo dostupného bývania v oblasti štátneho nájomného bývania. Dostupnosť bývania vláda považuje za jeden z hlavných pilierov sociálnej politiky štátu. Vláda SR bude podporovať prístup k adekvátnemu bývaniu pre všetkých občanov SR s cieľom vytvorenia podmienok pre dôstojný život každého, najmä sociálne zraniteľných skupín obyvateľstva, mladých rodín a skupín obyvateľstva vo vybraných profesiách.

Prioritou bude rozvinutie efektívneho, funkčného modelu výstavby ekonomicky dostupného štátneho nájomného bývania. Systém bude založený na analýzach dopytu po štátnom nájomnom bývaní v jednotlivých regiónoch Slovenska. Vláda SR podnikne všetky kroky potrebné na to, aby umožnila masívnu výstavbu kvalitných štátnych nájomných bytov po celom území Slovenskej republiky tak, aby mesačné nájomné bolo pre nájomcu dostupné a bolo výrazne nižšie, ako je štandardné trhové nájomné. Účelom štátneho nájomného bývania má byť vytvorenie trvalého bývania pre občanov, pre ktorých je hypotéka neprimeranou záťažou. Časť týchto štátnych nájomných bytov bude špecificky prispôsobená pre osoby so zníženou schopnosťou pohybu.

Za účelom dosiahnutia tohto cieľa vláda pripraví a vyhodnotí všetky dostupné možnosti financovania mimo rozpočtu verejnej správy prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania alebo iného subjektu, vrátane implementácie modelu financovania podľa vzoru spoločnosti ASFINAG, a pripraví a implementuje produkčné a prevádzkové modely bežné v krajinách západnej Európy potrebné na výstavbu štátnych nájomných bytov. Vláda SR sa zaväzuje nájsť pre výstavbu štátnych nájomných bytov taký finančný a prevádzkový model, ktorý bude udržateľný a nebude navyšovať deficit rozpočtu a dlh verejnej správy.

Budeme pokračovať v podpore obecných nájomných bytov a vytvoríme podmienky pre zapojenie súkromného sektora do výstavby nájomných bytov.

Keďže Slovenská republika disponuje značným fondom rôznych typov nehnuteľností, často v nevhodnom stave a neefektívne využívaných, vláda ako súčasť Národného strategického plánu bude pokračovať, resp. začne s pasportizáciou štátnych nehnuteľností. Vláda vyhodnotí efektívnosť využívania budov štátu a pripraví analýzu ich optimálneho využitia na účely nájomných bytov alebo kancelárskych priestorov. Zároveň začne s okamžitou projektovou prípravou na zmenu ich využitia. Prestavbou týchto zastaralých nehnuteľností na nájomné bývanie vzniknú tisíce bytov a koncentráciou, resp. presunom čo možno najväčšieho počtu úradov do vhodných a efektívnych budov vzniknú synergie vo využívaní budov štátnou správou. Vláda vybudovaním, vlastníctvom a správou značného množstva štátnych nájomných bytov tohto druhu vytvorí nový legislatívny rámec na vznik tzv. multifamily investičného sektoru, čím vytvorí priestor pre investície kapitálu do tohto novovzniknutého druhu podnikania.

Vláda SR pre účely zrýchlenia výstavby veľkého počtu nájomných bytov zriadi centralizovaný stavebný úrad v gescii Ministerstva dopravy a výstavby SR.

Vláda SR zvýši publicitu a atraktivitu konceptu nájomného bývania ako stabilného a flexibilného nástroja na uspokojovanie sociálnych potrieb obyvateľstva.

Vláda SR bude aktívne podporovať projekty obnovy bytového fondu a zvyšovania energetickej hospodárnosti bytových a rodinných domov a zefektívni čerpanie podpory na tento účel.

Z hľadiska dosiahnutia spravodlivého a rovnovážneho postavenia prenajímateľa a nájomcu bude pripravená nová právna úprava nájomného vzťahu reflektujúca potreby trhu, stabilitu a spravodlivosť nájomného vzťahu, ako aj primeranú ochranu oprávnených nárokov nájomníkov. Úprava bude zohľadňovať aj moderné a flexibilné nastavenie pravidiel úspešne zavedených v oblasti krátkodobých nájmov bytov.

CESTOVNÝ RUCH

Základnú orientáciu cestovného ruchu Slovenskej republiky bude určovať Stratégia rozvoja udržateľného cestovného ruchu do roku 2030, ktorá bude súčasťou Národného strategického plánu, a ktorá zadefinuje strategické ciele, nástroje a úlohy pre ich napĺňanie s ohľadom na udržateľné využívanie potenciálu krajiny, zvyšovanie ekonomického rastu regiónov a zlepšenie rozpoznateľnosti Slovenska ako atraktívnej a autentickej dovolenkovej destinácie.

Prvoradou úlohou bude vysporiadanie sa s negatívnymi následkami pandémie COVID-19, zmiernenie jej dopadov na cestovný ruch a oživenie tohto odvetvia na Slovensku. Vláda SR prijme opatrenia zamerané na udržanie zamestnanosti a zabezpečenie konkurencieschopnosti subjektov cestovného ruchu. Rovnako sa bude usilovať o stimuláciu dopytu po domácom cestovnom ruchu prostredníctvom zavedeného príspevku na rekreáciu, pričom prehodnotí mechanizmus fungovania tohto nástroja tak, aby bol efektívne nápomocný pri reštarte cestovného ruchu po skončení pandémie. K naštartovaniu dopytu po službách v cestovnom ruchu budú využité marketingové a propagačné aktivity štátu a organizácií cestovného ruchu, povzbudzujúce domácich a zahraničných turistov tráviť dovolenku a voľný čas v slovenských zariadeniach cestovného ruchu. Vláda SR

podporí odvetvie cestovného ruchu bezodkladne po skončení pandémie COVID-19, dokončí proces zonácie po vzore viacerých úspešných západoeurópskych krajín (alpský región):

- v súlade s právom EÚ posúdiť zníženie sadzby dane z pridanej hodnoty na všetky služby v cestovnom ruchu, pričom toto opatrenie by sa vzťahovalo na všetky služby súvisiace s cestovným ruchom, a zahŕňať tak ubytovacie a stravovacie služby v hoteloch a penziónoch, ako aj služby cestovných a informačných kancelárií, sprievodcovské služby, rekreačné služby, osobnú preprava a prenájom vozidiel, služby športových zariadení, predaj cestovných lístkov, vstupeniek, suvenírov a pod.,
- pri prenájme súkromných izieb v rodinných domoch s celkovou kapacitou menšou ako 10 lôžok vo vidieckych turistických oblastiach Slovenska (a teda zároveň v obciach menších ako 5 000 obyvateľov) vláda pripraví koncept podpory tejto oblasti založený na daňových opatreniach, resp. finančnej podpore z rozpočtu verejnej správy.

Vláda SR zastáva názor, že základnú infraštruktúru, ktorá by vytvárala trh pre podnikanie v cestovnom ruchu, by mal principiálne vytvárať štát (rovnako ako buduje cesty či železnice).

Vláda SR sa v oblasti cestovného ruchu bude ďalej primárne zameriavať na rast prínosov odvetvia pre národné hospodárstvo prostredníctvom zvyšovania medzinárodnej konkurencieschopnosti v spojení s tvorbou a zachovaním pracovných miest. V tomto kontexte sa bude orientovať na aktívnu propagáciu krajiny s vytváraním ponuky komplexných regionálnych produktov s celoročným využitím.

V tejto súvislosti Vláda SR zabezpečí prezentáciu Slovenska doma a v zahraničí ako atraktívnej dovolenkovej a kongresovej destinácie.

Vláda SR obnoví činnosť Slovenskej agentúry pre cestovný ruch, ktorá bude fungovať po vzore Österreich Werbung. Rozpočet tejto agentúry bude financovaný jednak zo štátneho rozpočtu, ako aj z prostredia podnikateľskej sféry, ktorá na výnosoch z turizmu priamo či nepriamo profituje. Vláda SR zastáva názor, že finančná participácia súkromnej sféry zabezpečí na jednej strane hospodárne vynakladanie verejných prostriedkov a na strane druhej zabezpečí priame prepojenie medzi SACR a odvetvím turizmu, ktoré má propagovať. Úlohou SACR bude dôsledné mapovanie a analýza zariadení cestovného ruchu v Slovenskej republike, propagácia slovenského cestovného ruchu v zahraničí, analýza a výskum jednotlivých zahraničných trhov, ktoré sú pre cestovný ruch na Slovensku dôležité. SACR bude zároveň sprostredkovať podnikateľom v cestovnom ruchu spätnú väzbu, aby títo vedeli svoju ponuku prispôbovať požiadavkám potenciálnych turistov z rôznych častí sveta. SACR bude zamestnávať odborníkov z oblasti marketingu a public relations.

SACR bude mať kontraktnú právomoc aktívne rokovať so zahraničnými tour operátormi pri uzatváraní zmlúv na medzinárodných turistických veľtrhoch v prospech slovenských podnikateľov v oblasti turizmu. SACR bude partnerom pre, v súčasnosti už jestvujúce, oblastné organizácie cestovného ruchu (OOCR) v jednotlivých častiach Slovenska, ktoré majú na starosti rozvoj turistického ruchu v danom regióne Slovenska a predstavujú spoluprácu medzi samosprávou a lokálnymi podnikateľmi v oblasti cestovného ruchu.

Zlepšovanie úrovne destinačného manažmentu bude stimulované za pomoci súčasnej siete organizácií cestovného ruchu s prihliadnutím na strategické ciele a úlohy vyplývajúce zo Stratégie rozvoja udržateľného cestovného ruchu.

Dôležitou úlohou nasledujúceho obdobia bude taktiež odstraňovanie administratívneho zaťaženia subjektov cestovného ruchu, riešenie rámcov pre zdieľanú ekonomiku v oblasti cestovného ruchu, inklúzia marginalizovaných skupín na poskytovaní a spotrebe služieb cestovného ruchu a podpora iniciatív odvetvia cestovného ruchu zameraných na zvyšovanie kvality služieb, ochrany a bezpečnosti turistov.

V neposlednom rade bude Vláda SR pracovať na skvalitnení úrovne odborného vzdelávania prepájaním škôl a zamestnávateľov pre zlepšenie praktických zručností absolventov. Zameriavať sa bude najmä na prepájanie potrieb trhu práce s formálnym i celoživotným vzdelávacím systémom. Vláda SR taktiež posúdi potrebu a možnosti stratifikácie odbornej výučby v cestovnom ruchu.

ZODPOVEDNÁ OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Slovensko zaostáva v oblasti ochrany životného prostredia. K nášmu prírodnému bohatstvu – vode, pôde, vzduchu, lesom a biodiverzite sa musíme správať zodpovednejšie. Vláda SR si uvedomuje, že každý štát musí vynaložiť maximálne úsilie na zlepšenie stavu globálneho životného prostredia, aby aj ďalšie generácie mali plnohodnotné prostredie pre svoj život. Vláda SR vyhlasuje, že vynaloží maximálne úsilie, aby sme nezhoršili prírodný potenciál Slovenska, a bude realizovať postupné kroky na zlepšenie stavu životného prostredia s cieľom dosiahnuť spoločný výsledok.

Vláda SR sa hlási k záväzku Parížskej klimatickej dohody a ku Agende 2030 a jej 17 cieľom udržateľného rozvoja. Vláda SR bude pokračovať v programe Vízie a stratégie rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (ďalej Slovensko 2030) s dôrazom na otvorené vládnutie, transparentnosť a participáciu štátnej správy, podnikateľov, akademickej sféry, samosprávy a občianskej spoločnosti.

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZMENA KLÍMY

Vláda SR chce zaručiť právo na priaznivé životné prostredie každému občanovi štátu a zdôrazňuje našu zodpovednosť za ochranu a tvorbu životného prostredia. K využívaniu prírodných zdrojov bude pristupovať racionálne a obozretne s dôrazom na ochranu biodiverzity, klímy a zásad trvalo udržateľného rozvoja.

Vláda SR sa zameria na komplexnejšiu starostlivosť o všetky zložky životného prostredia - lesy, pôdu, vodu, ovzdušie a biodiverzitu s cieľom zmierňovať dopady klimatických zmien.

Medzi najväčšie environmentálne výzvy Slovenska patrí zlá kvalita ovzdušia, nízka miera recyklácie komunálneho odpadu a nedostatočná ochrana vôd, biodiverzity a lesných ekosystémov. Cieľom predkladaného programového vyhlásenia je dosiahnuť vyššiu kvalitu životného prostredia a podporiť prechod na zdrojovo efektívne obehové hospodárstvo.

Aj napriek zlepšeniu stavu životného prostredia v posledných desaťročiach naše súčasné politiky a systémy výroby a spotreby neumožňujú dosiahnutie dlhodobých cieľov udržateľného rozvoja a zabezpečenie zdravého životného prostredia pre všetkých obyvateľov. Globálne megatrendy, ako je napríklad aj súčasné šírenie pandémie COVID-19, ilustrujú našu zraniteľnosť ako civilizácie a dlhodobé environmentálne problémy, akými sú zdravie a život ohrozujúce toxické skládky, znečistené ovzdušie a voda, sa stávajú v očiach verejnosti naliehavými a prioritnými úlohami štátu. Tieto naliehavé výzvy si vyžadujú systémové zmeny v spravovaní štátu a činnosti jednotlivých rezortov nad rámec kompetencií rezortu životného prostredia. Krízu, ktorú spôsobil COVID-19, bude Slovensko vnímať ako prelom v doterajších postojoch voči zodpovednosti štátu pri ochrane zdravia a životov občanov. Máme príležitosť poučiť sa a začať budovať zelenšiu a voči zmenám klímy odolnejšiu ekonomiku.

Slovensko bude aktívne presadzovať národné záujmy a formovať environmentálnu a klimatickú politiku EÚ. Bude aktívne a zodpovedne pôsobiť na medzinárodnej úrovni a podporovať dosiahnutie Cieľov udržateľného rozvoja (SDGs) prostredníctvom využívania skúseností z transformačného a prístupového procesu. Vláda bude

tiež dynamicky rozvíjať regionálnu a bilaterálnu spoluprácu v environmentálnej a klimatickej oblasti. Bude riešiť implementačné nedostatky vyplývajúce z európskej legislatívy a proaktívne vstupovať do prípravy a implementácie globálnych a európskych cieľov.

Osobitná pozornosť bude venovaná Európskej zelenej dohode, ktorá je veľkou príležitosťou pre modernizáciu Slovenska. Vzhľadom k jej nadrezortnému charakteru bude na Slovensku vytvorená horizontálna koordinácia (napr. posilnením kompetencie Rady Vlády SR pre Agendu 2030) tejto dohody na najvyššej možnej úrovni s aktívnym zapojením všetkých relevantných aktérov.

Vláda SR bude realizovať opatrenia Stratégie environmentálnej politiky SR do roku 2030 a iných nadväzujúcich sektorových stratégií.

Na dosiahnutie uhlíkovej neutrality nákladovo efektívnym spôsobom vláda reviduje Nízkouhlíkovú stratégiu a Národný integrovaný energetický a klimatický plán, prijme zákon o zmene klímy a podporí decentralizáciu a dereguláciu energetiky.

Na dosiahnutie lepšieho stavu životného prostredia je potrebná integrácia environmentálnych princípov aj do iných politík na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni a na zásade nadrezortného prístupu.

Participácia verejnosti vrátane zapojenia samospráv, akadémie, podnikateľského, ako aj tretieho sektora pri príprave a implementácii zlepší kvalitu navrhovaných riešení.

Vláda SR pripraví program verejnoprospešných prác a prostredníctvom aktivačného príspevku zapojí dlhodobo nezamestnaných do práce na zlepšení životného prostredia, ako čistenie obce, práce na poliach, vodozádržných opatreniach, pomocné práce pri triedení odpadu a odstraňovaní čiernych skládok.

Na zabezpečenie efektívneho výkonu štátnej správy na okresných úradoch posilníme kontrolovateľnosť výkonu ochrany životného prostredia a zabezpečíme, aby MŽP SR malo reálny vplyv na kvalitu práce pracovníkov.

Vláda SR zväží zlúčenie odborov starostlivosti o životné prostredia s pozemkovo-lesnými odbormi.

Vláda SR sa zameria na vymáhateľnosť práva v životnom prostredí. Bude vykonaný audit fungovania Slovenskej inšpekcie životného prostredia a okresných úradov s cieľom posilniť výkonnosť rozhodovania a kontroly. Vláda SR zavedie dôsledné opatrenia pre elimináciu poškodzovania zložiek životného prostredia prostredníctvom „ENVIROPolicie“.

Vláda SR zabezpečí potrebu dát a včasné informovanie verejnosti. Skvalitnia sa údaje najmä vo vodnom a lesnom hospodárstve a v ochrane ovzdušia a budú v čo najväčšej miere zverejňované. Týka sa to aj geologických správ financovaných z verejných zdrojov. Vláda SR považuje za kľúčovú účasť verejnosti na rozhodovacom procese v záležitostiach životného prostredia. Vláda SR zabezpečí prostredníctvom verejne dostupných portálov včasnú informovanosť verejnosti, permanentnú on-line dostupnosť dát, súvisiacich i odvodených informácií o životnom prostredí v ľahko dostupnej a zrozumiteľnej forme pre verejnosť.

Vláda SR v spolupráci s Ministerstvom dopravy SR prijme opatrenia, aby Enviroportál poskytoval permanentné údaje vrátane celého procesu EIA až po ukončenie procesu vydaním územného, stavebného a integrovaného povolenia a kolaudačného rozhodnutia.

Výdavky na životné prostredie budú vynakladané efektívne a investície budú posudzované podľa kritéria hodnoty za peniaze.

Vláda SR zrealizuje komplexnú reformu fungovania Environmentálneho fondu s dôrazom na transparentnosť, objektívne merateľné kritériá a pravidlo štyroch očí. Popri refundácii výdavkov sa zavedie aj možnosť režimu predbežných alokácií na schválené projekty.

Vláda SR sa hlási k posilneniu environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu v celoživotnom vzdelávaní s ich podporou na všetkých stupňoch a typoch škôl. Systém poradenstva a metodického usmernenia bude zavedený aj pre podnikateľský sektor.

Vláda SR sa bude venovať identifikácii bilancie čistého bohatstva Slovenskej republiky tak, aby bolo započítané aj prírodné bohatstvo (voda, lesy, nerastné suroviny a pod.) na strane aktív a ekologický dlh (environmentálne záťaže, protipovodňové opatrenia a pod.) na strane druhej. Vláda SR sa bude zaoberať modelom výpočtu ekosystémových služieb pre podmienky SR a požadovať od európskych inštitúcií spracovanie jednotnej metodiky výpočtu ekosystémových služieb pre všetky krajiny EU.

Vláda SR vytvorí podmienky na prechod na uhlíkovo neutrálne hospodárstvo do roku 2050. Cieľom Vlády SR bude znižovať emisie skleníkových plynov a zlepšiť schopnosť Slovenska adaptovať sa na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

Vláda SR bude podporovať obnoviteľné zdroje energie. Vypracujú sa kritériá na ich udržateľné a efektívne podporovanie zo strany Vlády SR.

Vláda SR posúdi zmeny v daňovej politike smerom k zelenej, fiškálne neutrálnej daňovej reforme. Bude presadzovať energetickú efektívnosť a hĺbkovú obnovu a zvyšovanie energetickej efektívnosti budov s cieľom dosiahnuť urýchlenú obnovu verejných budov. MŽP podporí integráciu dotačných programov.

Vláda SR zvýši investície do mitigačných a adaptačných opatrení z predaja emisných povoleniek.

Vláda SR prijme opatrenia na zvýšenie odolnosti a adaptability prostredia na dopady zmeny klímy na všetkých úrovniach s osobitným zreteľom na energetiku, pôdohospodárstvo, biodiverzitu, lesné a vodné hospodárstvo, výstavbu, dopravu a územné/krajinné plánovanie. Podporí sa ekologická poľnohospodárska výroba.

Vláda SR si uvedomuje význam verejných priestorov a plôch verejnej zelene v mestách a obciach. Vláda SR vykoná opatrenia na zastavenie negatívneho trendu likvidácie verejných priestorov a verejnej zelene kvôli stavebnej činnosti aj formou uzákonenia tzv. intaktných (nezastavateľných) plôch zelene v mestách a obciach. Vytvorí sa podmienky na výrazné zníženie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia z domácností a dopravy.

Vláda SR prijme stratégiu na zlepšenie kvality ovzdušia a novú právnu úpravu riadenia kvality ovzdušia s cieľom štandardizovať povoloovací proces stacionárnych zdrojov, regulovať činnosti spôsobujúce prašnosť a vytvoriť dostatočné kapacity a kompetencie na riadenia kvality ovzdušia.

Vláda SR zlepši informovanie verejnosti o kvalite a stave ovzdušia. Bude zavedená povinnosť zverejňovať výsledky klimatických ukazovateľov a kvality ovzdušia v lokalitách, ktoré majú vhodné klimatické podmienky na liečenie. Vláda SR zvýši počet meracích zariadení kvality ovzdušia a budú zavedené krátkodobé limity aj na aromatické uhl'ovodíky – benzo(a)pyrén.

Vláda SR sa zameria na konkrétne opatrenia na zníženie emisií z domácich kúrenísk. Zabezpečí cieľnú infokampaň v obciach s vysokým podielom emisií z vykurovania. Bude zavedená dvojstupňová kontrola znečisťovateľov. V prvom kroku znečisťovateľ dostane upozornenie. Pri opakovanom podozrení bude umožnený vstup štátnemu dozoru k spaľovaciemu zariadeniu a možnosť odobrať vzorku popola ako dôkazného materiálu pre ďalšie správne konania. Vláda SR bude presadzovať adresnú podporu nákupu emisne efektívnejších kotlov na vykurovanie pre domácnosti. Na trhu budú môcť byť predávané len kotly, ktoré budú spĺňať prísne emisné kritériá.

Navrhujeme vhodnú reguláciu dopravy (preferencia mestskej hromadnej dopravy, využívanie elektrickej trakcie, integrovaných dopravných systémov). Výrazne sa posilní rozvoj cyklistickej dopravy a cykloturizmu vrátane udržateľného financovania a takých zmien v legislatíve, ktoré umožnia bezpečnú a efektívnu prepravu.

Bude preferovaná nízkoemisná forma dopravy. Navrhujeme možnosť, aby obce mohli spoplatniť vjazd osobných automobilov do centier.

Vláda SR sa zaväzuje ukončiť výrobu elektriny zo spaľovania hnedého uhlia v Elektrárni Nováky najneskôr v roku 2023, zamestnanci budú opätovne integrovaní na trh práce. MŽP SR navrhne vylúčiť hnedé uhlie a lignit z bilančných zásob energetických surovín v SR.

MŽP SR navrhne zrušiť dotácie do fosílnych palív a odstrániť výnimky v spotrebných daniach s prihliadnutím na oblasti so zlou kvalitou ovzdušia a sociálne slabšie skupiny.

Keďže poplatky za vypúšťanie látok do ovzdušia sa nemenili od roku 2008 a sú jedny z najnižších v EÚ, vláda uskutoční postupnú indexáciu.

Používanie chemických látok vrátane postrekov v intravilánoch obcí bude obmedzené v čo najväčšej miere s cieľom znížiť negatívny vplyv na zdravie a životné prostredie.

Vláda SR zabezpečí jednotnú správu chránených území pod MŽP SR a zväží právnu subjektivitu správ národných parkov.

Dobuduje sa sústava chránených území, vrátane území európskeho významu NATURA 2000 a schvália efektívne dokumentov starostlivosti.

Reformou Štátnej ochrany prírody SR sa zavedie komplexný a udržateľný systém financovania, ktorý bude v stále väčšej miere využívať inovatívne formy financovania. Vláda urobí všetky potrebné kroky proti zneužívaniu náhodných ťažieb. Na účelovú ťažbu zdravého lesa bude zavedená prísna kontrola.

Navrhujeme takú zonáciu národných parkov, ktorá zabezpečí ich účinnú ochranu s ohľadom na medzinárodné kritériá IUCN. Rozsah zón bez ľudských zásahov bude totožný s 5. stupňom ochrany prírody a bude tvoriť najmenej 50 % rozlohy územia.

V prípade obmedzenia hospodárenia v národných parkoch a v iných chránených územiach budú súkromní vlastníci primerane odškodnení, prednostne zámenou pozemkov, dlhodobým prenájmom alebo zmluvnou ochranou. Sprehľadníme a zjednotíme formu poskytovania nárokovateľných kompenzácií za obmedzenie hospodárenia v chránených územiach. Vlastníkov budeme o možnosti nárokovať si kompenzácie informovať. V lesoch s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie s cieľom využívať komplexnú hodnotu lesov a ekologickej stabilizácie krajiny. V štátnych lesoch, vrátane vojenských, bude povinná certifikácia Forest Stewardship Council (FSC), v neštátnych lesoch sa podporí jej dobrovoľné zavedenie.

S cieľom efektívnejšej ochrany prírody a kontroly ťažby sa zriadi integrovaná stráž a v oblasti ochrany prírody sa zlepší vymožitelnosť práva.

Zverejňovaním úplných programov starostlivosti o les, vrátane údajov o plánovanej a vykonanej ťažbe, sa dosiahne zvýšená kontrola verejnosťou. Umožníme aktívny prístup do LGIS (Lesnícky geografický informačný systém) aj pre verejnosť. Okrem toho bude navrhnutá verejná mobilná aplikácia na kontrolu ťažby a transportu dreva.

Slovensko má veľký potenciál zefektívniť využívanie prírodných zdrojov. Vláda SR sa zameria na znižovanie skládkovania odpadov a dôraz sa bude klásť na predchádzanie vzniku odpadu a recykláciu.

Vláda SR podporuje prechod na obehové hospodárstvo. MŽP SR vypracuje plán prechodu na obehové hospodárstvo s opatreniami presahujúcimi problematiku odpadov.

Vytvoríme podmienky na zvýšenie miery energetického zhodnocovania komunálneho odpadu vzniknutého na Slovensku. Zariadenia na energetické zhodnocovanie odpadov budú podobne ako vo všetkých vyspelých krajinách EÚ integrálnou súčasťou zhodnocovania tých zložiek komunálneho odpadu, ktoré nemožno efektívne materiálovo recyklovať.

Progresívne zvyšovanie zákonného poplatku za skládkovanie odpadov v miere, ktorá bude jednoznačne motivovať všetkých producentov odpadov k ich dôkladnému triedeniu.

Vláda SR zavedenie povinnosť množstvom zberu odpadu, prípadne v kombinácii s paušálnym poplatkom.

Vláda SR podporí kompostovanie a zber bioodpadu, najmä v mestských aglomeráciách. Spresní evidenciu biologického odpadu a vydá usmernenie pre obce, aby kompostovanie v domácnostiach bolo riadne započítavané do výpočtu vytriedenia komunálneho odpadu.

Vláda SR zavedie v štátnej a verejnej správe, vrátane organizácií a podnikov, zelené verejné obstarávanie ako povinné so zohľadnením dlhodobej ekonomickej návratnosti, ale aj environmentálnych a sociálnych vplyvov.

Vláda SR zefektívni rozšírenú zodpovednosť výrobcov tak, aby systém fungoval efektívne, dosiahla sa vyššia stabilita a prostredníctvom ekomodulácie lepšie motivoval výrobcov uvádzať na trh environmentálne vhodnejšie výrobky a obaly. Bude definovaný minimálny štandard služby a služby triedeného zberu sa budú obstarávať cez tendre. Zlepšíme vnútorné mechanizmy kontroly výrobcov vyhradených výrobkov aj organizácií zodpovednosti výrobcov prostredníctvom nezávislých audítorských spoločností. V prípade obalov zapojíme do financovania triedeného zberu každého väčšieho výrobcu obalov a neobalových výrobkov, t. j. nielen podnikateľov, ale aj štátnu správu.

Voda je strategická surovina a prírodné bohatstvo. Vláda SR navrhne takú vodnú politiku, aby sa zabezpečilo postupné obnovenie poškodených vodných útvarov, zastavilo znečisťovanie vôd, pokles množstva podzemných vôd a zabezpečil sa dostatok pitnej vody v regiónoch. Vláda SR sa zameria na ochranu a obnovu prirodzených záplavových území, mokradí, malých vodných nádrží a rybníkov, ochranu prirodzených, voľne tečúcich úsekov vodných tokov a revitalizáciu regulovaných úsekov tokov všade tam, kde je to možné, najmä v extraviláne.

Vláda SR podporí budovanie verejných vodovodov v obciach do 2000 obyvateľov najmä v lokalitách s environmentálnou záťažou.

Všetci občania v aglomeráciách nad 2000 ekvivalentných obyvateľov budú mať čo najskôr čistenú a odvádzanú odpadovú vodu. V menších obciach by mal tento pomer do roku 2030 dosiahnuť aspoň 50 %.

Preferované budú zelené opatrenia zadržiavajúce alebo spomaľujúce odtok vody z krajiny vrátane zadržiavania dažďovej vody a dôslednej ochrany vodohospodársky významných lesov, prirodzených záplavových území a mokradí. Zvýšením jej opätovného využitia a efektívnejším hospodárením sa prispeje k obmedzeniu dôsledkov sucha.

Vláda SR zabezpečí transparentné informovanie verejnosti o kvalite podzemných vôd zverejňovaním kompletných analýz kvality vody v chránených vodohospodárskych oblastiach a aktualizácie manažmentu rizík jej znečistenia. Vláda SR vytvorí komplexný informačný systém o vodách. Vláda SR vytvorí informačný hydrogeologický varovný systém pre občanov, samosprávy a prevádzkovateľov vodárenských zdrojov tak, aby mali kľúčové údaje o kvalite podzemnej vody, ktorá sa používa na ľudskú spotrebu a poľnohospodárske účely. Zavedie povinnosť dodávateľa vody pre ľudskú spotrebu predložiť spotrebiteľovi raz ročne samostatné úplné analýzy dodávanej pitnej vody na zdroji.

Vláda SR zabezpečí prehodnotenie rozsahu plánovaných malých vodných elektrární uvedených vo Vodnom pláne Slovenska a definitívne zrušíme plánované investície: Vodné dielo Slatinka, Vodné dielo Tichý potok,

vodná nádrž Ipeľ (Ďubákovo) a tiež plánovanú výstavbu ropovodu cez Žitný ostrov. Viaceré vodné stavby v majetku štátu sú v havarijnom stave. Vláda SR vykoná revíziu týchto vodných stavieb a rozhodne o ich ďalšej existencii, vrátane alternatívy odstránenia niektorých stavieb.

Rekonštrukcia a výstavba nových projektov bude v súlade s princípmi hodnoty za peniaze.

Štátne podniky v rezorte životného prostredia budú zreorganizované s cieľom zvýšiť efektívnosť.

Vláda SR vyvinie maximálne úsilie na odstránenie environmentálnych záťaží, najmä tých s najvyššou prioritou riešenia:

- zastavenie ďalšieho znečisťovania podzemných vôd Žitného ostrova (Vrakunská skládka a ďalšie zdroje znečistenia z Bratislavy),
- zneškodnenie PCB látok, ťažkých kovov a sanáciu priľahlého územia na východnom Slovensku, v okolí Strážskeho a odkaliska Poša a gudrónov v areáli Predajná,
- plán sanácie ďalších environmentálnych záťaží sa bude riadiť princípom hodnoty za peniaze.

ZVÝŠENIE POTRAVINOVEJ SEBESTAČNOSTI OBYVATEĽOV S DÔRAZOM NA ZODPOVEDNÉ HOSPODÁRENIE S PÔDOU A S LESMI

PÔDOHOSPODÁRSTVO

Strategickým cieľom Vlády SR je efektívne a udržateľným spôsobom využiť prírodný potenciál Slovenska na zvýšenie úrovne vlastnej potravinovej sebestačnosti a na zvýšenie podielu domácich potravín. Keďže vláda si plne uvedomuje nízku úroveň potravinovej sebestačnosti Slovenska a jej zvýšenie považuje za strategický záujem štátu a prioritu vlády, ďalším, nemenej dôležitým cieľom je dosiahnuť čo najvyššiu sebestačnosť vo výrobe potravín a domácou produkciu zabezpečiť pre našich občanov kvalitné a bezpečné potraviny. Pôdohospodárstvo musí plniť významné ekologické, ekonomické, sociálne a spoločenské funkcie na národnej úrovni. Zároveň nesmie poškodzovať ďalšie ekosystémy nielen v súčasnosti, ale ani v budúcnosti.

Vláda SR vypracuje dlhodobú koncepciu poľnohospodárstva a potravinárstva so zreteľom na strategické dokumenty Európskej únie (EÚ), od ktorej sa budú odvíjať dlhodobé predvídateľné podmienky a garancie štátnej podpory domáceho poľnohospodárstva v štruktúre podľa aktuálnej potreby – špeciálne na živočíšnu produkciu, na podporu pestovateľov špeciálnych plodín a spracovateľského priemyslu, na proces pozemkových úprav, na zvýšenie poistenia rizík, na podporu tvorby zamestnanosti, na podporu mladých poľnohospodárov a na rozvoj podpory propagácie slovenskej produkcie.

Prioritou Vlády SR bude upevnenie postavenia slovenských poľnohospodárov a potravinárov a ich záujmov v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ po roku 2020, najmä však zabezpečenie spravodlivých, transparentných a nediskriminačných podmienok slovenským poľnohospodárom a potravinárom v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ a dosiahnutie maximálnej podpory z rozpočtu SR pri zachovaní rozpočtovej zodpovednosti.

Vláda SR považuje pôdu za národné bohatstvo, ktorého šetrné a udržateľné využívanie je nielen základným predpokladom každej ekonomickej činnosti, ale je predovšetkým obmedzeným a ľahko zničiteľným zdrojom nenahraditeľného významu pre samotnú ľudskú existenciu.

Vláda SR sa zaväzuje prijať legislatívu SR v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva a zosúladiť ju s legislatívou EÚ s cieľom zjednotiť podmienky spoločného trhu EÚ.

Lesy sú rozhodujúcim, životodárnym a krajnotvorným prvkom. Lesy nie sú bankou pre štátny rozpočet, lesy sú poisťovňou pre zdravú krajinu. Vláda sa zaväzuje ku stabilizácii lesov a zabezpečeniu ich funkcií prostredníctvom prírody blízkeho hospodárenia a reálneho ocenenia ich ekologických funkcií.

Vláda sa zaväzuje plniť opatrenia identifikované Revíziou výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka. Za hlavné opatrenia považuje predovšetkým zvýšenie podielu zdrojov na podporu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka v II. pilieri, zefektívnenie fungovania Programu rozvoja vidieka, zastropovanie, redistributívnu platbu, zníženie priamych platieb v I. pilieri Spoločnej poľnohospodárskej politiky a zároveň na zvýšenie podpory produkcie. Pre vyššie spolufinancovanie v II. pilieri je kľúčové, aby bolo možné z PRV financovať opatrenia

prioritné pre Slovensko. Tými sú predovšetkým scel'ovanie vlastníctva pôdy, nástroje na riadenie rizík pre poľnohospodárov, obnova hydromeliorizačných zariadení, podpora mladých poľnohospodárov, environmentálnych cieľov a ekologického hospodárstva.

Vláda SR v súlade so závermi revízie výdavkov zefektívni fungovanie podriadených organizácií a štátnych podnikov MPRV SR, najmä optimalizáciou a digitalizáciou Pôdohospodárskej platobnej agentúry a vykonaním hĺbkového auditu štátneho podniku Lesy SR. Zverejníme všetky plány starostlivosti o les v prehľadnej a dostupnej forme, čo zvýši transparentnosť a verejnú kontrolu.

POLNOHOSPODÁRSTVO A POTRAVINÁRSTVO

Vláda SR prepracuje doterajšiu právnu úpravu vlastníckych a užívacích vzťahov k pôde v súlade s Ústavou Slovenskej republiky s cieľom vyvážiť postavenie vlastníkov pôdy voči jej užívateľom. Predloží ústavnoprávne riešenie vlastníckych vzťahov k pôde, čím zabráni predaju pôdy na špekulatívne účely. Zabezpečí tým, aby rozhodujúci vplyv na stratégiu a smerovanie hospodárenia na pôde zostal v rukách SR.

Zabezpečí ukončenie reštitučných konaní, vysporiadanie pozemkov v záhradkárskych osadách, ukončenie konaní o zostavení registrov obnovennej evidencie pozemkov (ROEP) a nápravu zrejmych krívd spôsobených v týchto konaniach.

V spolupráci so samosprávou zavedie osobitné konania na identifikáciu vlastníctva k pozemkom nezistených vlastníkov s cieľom dôslednej identifikácie pôvodných vlastníkov a ich dedičov s využitím všetkých dostupných údajov (katastrálne operáty, archívy, listiny, svedkovia, pozemkové spoločenstvá a iné).

Zavedie transparentný systém prenájmu pôdy v správe Slovenského pozemkového fondu aktívnym poľnohospodárom, ktorí by mali mať potenciál najvyššieho prínosu pre rast potravinovej sebestačnosti Slovenska.

Vláda SR sa zaväzuje čo najskôr vytvoriť legislatívne podmienky pre zrýchlenie a zefektívnenie konaní o vyčleňovaní pozemkov pre malých, mladých, rodinných a začínajúcich poľnohospodárov s cieľom uľahčiť im prístup k pôde.

Vláda SR sa bude detailne zaoberať a aktívne riešiť problematiku pozemkových úprav a zabráni drobeniu vlastníctva pôdy po pozemkových úpravách. Na základe analýzy pripraví návrh a následne zrealizuje vybudovanie špecializovanej pozemkovej štátnej správy v gescii rezortu.

Pripraví opatrenia proti ďalšiemu zaberaniu kvalitnej poľnohospodárskej pôdy vrátane podpory prednostnej výstavby na brownfieldoch alebo povinnosti rekultivačnej náhrady poľnohospodárskej pôdy, s výnimkou výstavby štátnych nájomných bytov a štátnej infraštruktúry.

Zadefinuje a zavedie do praxe kľúčové ukazovatele kvality pôdy, vody a ovzdušia, ako aj biodiverzity. Zvýši zamestnanosť v agrosektore, ako aj atraktivnosť života na vidieku. Využije všetky dostupné prostriedky

k pozitívnej motivácii na dobrovoľné plnenie ekosystémových služieb, ekologizáciu poľnohospodárstva, na vodozádržné projekty, protipovodňové opatrenia, biopásky, opatrenia proti zhutňovaniu pôdy a erózii pôdy, s reguláciou GMO. Vláda SR vytvorí podmienky pre väčšiu diverzifikáciu poľnohospodárskych plodín, pričom výmera honov bude limitovaná.

Prijme riešenia závlah poľnohospodárskej pôdy a podporí obnovu závlahových systémov.

V rámci sebestačnosti budeme venovať osobitnú pozornosť plodinám typickým pre naše pôdne a klimatické podmienky.

Osobitnú pozornosť bude Vláda SR venovať zavedeniu účinných protikorupčných opatrení v rozhodovacích procesoch v celom rezorte. Základom rozdeľovania verejných zdrojov bude nulová tolerancia ku korupcii, objektívnosť kritérií, transparentnosť a zameranie sa na dosiahnutie skutočných a merateľných výsledkov. Všetky informácie, výška podpory, rozhodnutia, ale aj metodiky na ich schvaľovanie, budú transparentne zverejňované a prístupné verejnosti.

Vyplácanie podpôr Vláda SR podmieni preukázaním právneho titulu k pôde. Zároveň Vláda SR zavedie stropovanie priamych platieb a redistributívnu platbu tak, aby výrazne podporila malých, mladých, rodinných a začínajúcich poľnohospodárov, zároveň pokryla výdavky kľúčové pre udržateľné hospodárenie na pôde, ako aj výdavky súvisiace so zmenou klímy, životným prostredím, pôdou, životnými podmienkami zvierat a zabezpečením potravinovej sebestačnosti, ako aj rozvoja vidieka.

Vláda SR vyvinie snahu o zachovanie minimálnej doterajšej výšky finančnej obálky SPP pre SR, vrátane minimalizácie dopadov Brexitu na finančnú obálku SPP pre SR.

Vláda SR vyvinie úsilie o zabezpečenie spravodlivého fungovania jednotného trhu EÚ, čo znamená porovnateľnú úroveň dotácií naprieč všetkými krajinami EÚ pre poľnohospodárov a potravinárov, vrátane zjednotenia platieb zo štátnych rozpočtov jednotlivých krajín EÚ tak, aby nedochádzalo k nekalej obchodnej súťaži prostredníctvom národných rozpočtov medzi členskými štátmi EÚ.

Cieľom Vlády SR bude aj odstránenie diskriminácie v oblasti priamych platieb naprieč EÚ a dosiahnutie konvergencie priamych platieb do konca roka 2027.

Presunom prostriedkov z I. do II. piliera sa zabezpečí podpora pre sektory, ktoré sú potenciálnymi zdrojmi zamestnanosti a pridanej hodnoty, ako sú živočíšna výroba, špeciálna rastlinná výroba, ovocinárstvo, zeleninárstvo, vinohradníctvo, včelárstvo a iné, osobitne aj pre potravinársky priemysel a hydromeliorácie. S týmto cieľom zabezpečí, aby žiadateľom o podpory zo SPP mohol byť spracovateľský podnik s cieľom maximalizácie spracovania surovín z domácej produkcie.

Zlepší podmienky chovu hospodárskych, domácich a spoločenských zvierat a včelu medonosnú vyhlásime za chránený živočíšny druh, pričom zavedieme podpory na medonosné plochy, ktoré sú spôsobilé na dlhodobé pasenie včelstiev.

Podporí finančné nástroje, ako napríklad bonifikácia úrokov, prevzatie zábezpeky alebo odpustenie časti istiny za vopred stanovených podmienok pri úveroch z komerčných bánk alebo poistného v poisťovniach. Obdobne zavedie systém mikropôžičiek pre malých, mladých, rodinných a začínajúcich poľnohospodárov.

Vypracuje nové definície v legislatíve s prihliadnutím na podporu jednoduchého zamestnávania a rodinných foriem podnikania.

Podporí obnovu a zachovanie tradičných systémov hospodárenia na lazoch, kopaniciach, štáloch. Podporí rozvoj agroturistiky, rybníctva a zároveň podporí zachovanie pôvodného slovenského genofondu v poľnohospodárskej výrobe.

Zriadi systém riadenia rizík v poľnohospodárstve a rizikový fond pre ťažko poistiteľné riziká. Budú systematicky napomáhať napríklad riešiť dôsledky škôd spôsobených nepredvídateľnými prírodnými katastrofami v poľnohospodárstve, klimatickými zmenami, ako aj škody spôsobené zverou.

Podporí zakladanie produkčných, spracovateľských a odbytových združení pre poľnohospodárov a potravinárov v súlade s legislatívou EÚ.

Pri projektových podporách odstránime subjektívne kritériá hodnotenia. Naopak, jasne sa definujú jednotkové náklady pri základných typoch investícií. Vopred bude stanovený a každoročne aktualizovaný harmonogram výziev na celé programovacie obdobie.

Pomocou investícií do potravinárstva z európskych a národných zdrojov zabezpečí prednostné spracovanie na Slovensku vyprodukovaných poľnohospodárskych surovín na potraviny. Budú prijaté a notifikované schémy štátnej pomoci pre potravinárov. Podporou moderných, automatizovaných a vysoko efektívnych výrobných postupov tak zabezpečí udržanie a ďalšie zvýšenie konkurencieschopnosti domáceho potravinárskeho priemyslu.

Zjednoduší a zosúladí potravinové právo SR s právom EÚ vrátane odstránenia gold-platingu, čím odstráni zbytočnú byrokraciu a zjednoduší podnikateľské prostredie podliehajúce týmto reguláciám.

Prehodnotí legislatívu týkajúcu sa odberateľsko-dodávateľských vzťahov v súlade s legislatívou Európskej únie a za predpokladu účinných opatrení na zvýšenie podielu slovenských potravín na pulloch predajní.

Zabezpečí zákonný, predvídateľný a jednotný postup pri výkonoch úradnej kontroly zjednotením úradnej kontroly potravín a zefektívnením jej riadenia. Zabezpečí, aby orgány dozoru plnili úlohu najvyššieho odborného garanta a partnera pre všetkých prevádzkovateľov potravinových podnikov tak, aby plnil funkciu poradnú a nielen kontrolnú a represívnu. Zároveň podporí účinný model ochrany života a zdravia spotrebiteľa a vnútorného trhu pri riešení potravinových káuz a podvodov.

Odstráni zbytočnú byrokraciu, zjednoduší podmienky predaja z dvora tak, aby nebola dotknutá bezpečnosť potravín, ochrana spotrebiteľa ani rovnosť príležitostí účastníkov na trhu. Zavedie systém dosledovateľnosti

zloženia a pôvodu potravín so zvážením jeho dobrovoľnosti a tak, aby nebola dotknutá bezpečnosť potravín a ochrana spotrebiteľa.

Podporí rozvoj systému krátkych vertikálnych dodávateľských reťazcov na regionálnej úrovni. Podporí dodávanie a spracovanie kvalitných čerstvých potravín lokálnych producentov pri dodržaní legislatívnych a hygienických pravidiel v školských jedálňach a iných stravovacích zariadeniach v pôsobnosti verejnej správy.

Vytvorí manažérsku skupinu na transfer vedomostí a technológií k poľnohospodárom a potravinárom a na podporu inovácií v poľnohospodárstve a potravinárstve. Zreformuje Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum a Národné lesnícke centrum s cieľom poskytovania lepších služieb pre prax.

Zlepší financovanie výskumu v sektore a podmieni ho zefektívnením organizačnej štruktúry výskumných ústavov v gescii ministerstva, diverzifikáciou financovania a relevantnou publikačnou činnosťou.

Prepojí výsledky vedecko-výskumnej práce s oblasťami výživy obyvateľstva so zreteľom na výživovú hodnotu potravín a zdravie obyvateľstva.

Prehodnotí zameranie študijných odborov na stredných a vysokých školách so zameraním na poľnohospodárstvo a potravinárstvo s ohľadom na potreby trhu práce.

Zabezpečí reálne fungovanie poradenského systému pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo formou úplne alebo čiastočne kompenzovaného poradenstva.

Vyčlení zdroje na vzdelávanie spotrebiteľov o potravinách a výžive so zameraním na zdravý životný štýl, rozvoj regiónov a zlepšovanie nákupného patriotizmu spotrebiteľov. Podporí zvyšovanie zručností a vedomostí detí a mládeže potrebných pre výrobu, prípravu zdravých a kvalitných jedál. Vytvorí účinný mechanizmus na podporu udržania kvalifikovaných zamestnancov v poľnohospodárstve a potravinárstve a zabezpečí funkčný spôsob ďalšieho vzdelávania zamestnancov

LESNÍCTVO

Lesy sú rozhodujúcim krajinotvorným prvkom. Ich stav je vplyvom klimatických zmien zlý a v dôsledku nedocenenia ich významu sa naďalej zhoršuje. Odpoveďou na tento alarmujúci stav je otvorené, adaptívne lesníctvo, stavajúce na využívaní moderných vedeckých poznatkov a uplatňovaní osvedčených tradícií. Lesníctvo, ktoré uznáva význam uvedomelej lesníckej činnosti a zároveň priznáva, že nie všetko sa v minulosti v lese dialo správne a čestne. Lesníctvo, ktoré je aktívnou súčasťou transformácie na obehové hospodárstvo a nízkouhlíkovú bioekonomiku. Lesníctvo, ktoré súčasný spoločenský konflikt nevyrieši v prospech lesníkov, ochranárov či drevárov, ale jedine na prospech lesa a spoločnosti. Lesníctvo, ktoré nielenže peniaze vracia do lesa, ale do ktorého podpory vloží štát ďalšie primerané zdroje, potrebné na zmenu ich obhospodarovania a zlepšenie ich stavu. Pretože lesy nie sú bankou pre štátny rozpočet, lesy sú poisťovňou pre zdravú krajinu a do poisťovne sa platí. Suma poistného sa bude postupne znižovať, a to zásluhou rýchleho zavádzania moderného obhospodarovania.

Základným nástrojom, ktorý použijeme na stabilizovanie lesov a zabezpečenie ich funkcií, je prírode blízke hospodárenie v lese (PBHL). Po stáročiach holorubov a desaťročiach využívania podrastového hospodárskeho spôsobu je dnes PBHL základnou odpoveďou na klimatické zmeny a spoločenské požiadavky. V súčasnosti sa takto hospodári na 2 % výmery slovenských lesov. Našou stratégiou je prebudovanie hospodárenia vo väčšine lesov na PBHL, v tomto volebnom období zvýšime ich podiel. Nástrojom prebudovy budú hospodárske zásahy a postupy v súlade s koncepciou Pro Silva. Výsledkom budú lesy stabilné s vyváženým ekologickým, enviromentálnym, ekonomickým a sociálnym aspektom. Prebudovanie slovenského lesníctva na PBHL bude dlhodobý proces, ktorý je však nevyhnutný a nemožno ho ďalej odkladať bez devastačného dopadu. Preto sa PBHL stáva základnou stratégiou štátu pri správe lesa.

Prebudovou na PBHL účinne podporíme ekologické funkcie lesov. Zvýšime ich adaptáciu na klimatické zmeny a podiel na sekvestracii atmosférického uhlíka, odolnosť proti kalamitám, druhovú, vekovú a biotopickú pestrosť, upevníme ich protierózne, vodozádržné a pôdotvorné funkcie a v súlade s výsledkami epidemiologických štúdií o priaznivom vplyve lesov na posilňovanie imunity aj - dnes osobitne aktuálnu – ich zdravotno-hygienickú funkciu. V trvalo udržateľnej miere zachováme aj dôležitú drevoprodukčnú funkciu lesov, kde navýšime podiel kvalitných sortimentov.

Na podporu PBHL a ekologických funkcií ustanovíme štátny lesný ekofond a pripravíme rámce pre vznik pilotných trhov s vybranými ekosystémovými službami lesov. Toto umožní zvýšiť výkonnosť lesníckych činností, najmä robotníckych profesií, ktorých ponuka a kvalita je kriticky nízka. Fondom podporíme aj zavádzanie modernej techniky, ako aj budovanie lesných ciest spĺňajúcich prísne environmentálne kritériá, ktoré sú nevyhnutnou podmienkou PBHL.

Dlhodobý spor lesníkov s ochranármi vyriešime v prospech lesa. Základom bude vypracovanie jednotného zákona o lesoch a ochrane prírody, ktorý odstráni súčasné rozpory. V spolupráci s ochranárskou obcou vykonáme revíziu chránených území. V územiach s najvyšším stupňom ochrany budeme rešpektovať bezzásahový režim. Hospodárenie v národných parkoch bude prírode blízke, zamerané výhradne na podporu ich cieľov. Všetky sporné otázky sa budú posudzovať spoločným expertnými skupinami lesníkov, ochranárov, krajínárov i ekonómov. Majitelia súkromných lesov budú za majetkovú ujmu z titulu ochrany prírody vždy riadne a včas odškodnení.

Odstránime súčasnú anomáliu, keď lesomajitelia si sami platia odborných lesných hospodárov (OLH) na svojich majetkoch. Platy OLH bude uhrádzať štát, čím sa zvýši ich zodpovednosť za stav lesa. Zvýšime podiel OLH s vysokoškolským lesníckym vzdelaním.

Súčasný nevýkonný kontrolný systém v lesníctve nahradíme jednotnou apolitickou nezávislou lesnou kontrolou.

Hospodárskej úprave lesov bude prinavrátená profesionálna vážnosť a rozhodujúci význam pre správu lesov. Jej plným prechodom pod štát sa zabezpečí dôsledný zber kvalitných dát a ich využívanie pre variantné lesnícke plánovanie s využitím prístupov precízneho lesníctva a najprogressívnejších algoritmov. Prvoradou úlohou pri

tvorbe plánov starostlivosti o lesy bude prispôsobenie správy lesov meniacim sa klimatickým podmienkam a akcentovanie uplatňovania princípov PBHL.

Zásadným spôsobom zmeníme užívanie poľovných revírov. Prednosť pri výkone práva poľovníctva budú mať v prípade súkromných lesov majitelia lesných pozemkov, v prípade štátnych pozemkov odborný lesný personál. Tým znížime súčasné obrovské škody zverou na lesných porastoch. Zo skutočného rozsahu týchto škôd bude odvodzovaný plán lovu. Škody, spôsobené zverou na porastoch, sa budú objektívne stanovovať a dôsledne vymáhať. Pri prenájme revírov sa zohľadní aj domovská príslušnosť poľovníka k danej lokalite.

Verejné obstarávanie lesníckych činností zameriame na priamych dodávateľov prác tak, aby peniaze za práce v lese neodčerpávali parazitujúce medzičlánky. Účastníci súťaží budú musieť preukázať reálnu schopnosť výkonu doloženú potrebnými kapacitami.

V boji proti korupcii bude účinným systémovým nástrojom nový zákon o štátnych lesných podnikoch. Týmto bude zavedená osobná hmotná zodpovednosť vedenia podniku za svoje rozhodnutia, transparentné vytváranie orgánov podniku a účasť verejnosti na jeho riadení a kontrole. Morálne a odborne zdatní a vysokovýkonní ľudia, ktorí dokážu otvorene poukazovať na nedostatky v správe lesníctva a hľadať nápravu, budú tvoriť personálnu kostru rezortu. Osoby, ktoré takéto danosti v minulosti už osvedčili, budú etalónom rezortnej profesionality. Pre lesný personál zavedieme na všetkých úrovniach systém kariérneho postupu.

Vyjadrením ocenenia mimoriadneho významu drobných majiteľov lesov pri správe krajiny bude ich rovnocenné postavenie so štátnymi lesnými podnikmi. Ponúkne im aktívnu účasť v riadiacich a kontrolných orgánoch, ich členovia budú súčasťou poradných orgánov ministra.

Podporíme domácich spracovateľov dreva, primárne tých, ktorí produkujú sofistikované výrobky s najvyššou pridanou hodnotou. Osobitný dôraz dáme na výrobu drevostavieb, čo prispeje k dosiahnutiu vyrovnanej uhlíkovej bilancie.

Posilíme zameranie lesníckej vedy a výskumu na podporu PBHL a zabezpečíme rýchly prenos poznatkov a inovácií do praxe. V školstve sa upriamime na podporu talentovaných študentov. Oživíme absentujúce učňovské lesnícke školstvo, ktoré sa musí stať zdrojom vysokokvalifikovanej robotníckej pracovnej sily.

Podporíme aktívne hospodárske využívanie podhorskej a horskej krajiny s osobitným zameraním na laznícke oblasti. Podporíme agrolesníctvo - symbiózu lesnej a poľnohospodárskej produkcie. Nekvalitnú poľnohospodársku pôdu využijeme na pestovanie energetických porastov. Oživíme hradenie bystrín.

Verejnosti budeme tvorivo pripomínať historický krajínovotvorný kultúrny a spoločenský rozmer významu lesov a služby lesníkov preň.

SPOĽAHLIVÝ A ZODPOVEDNÝ PARTNER V EURÓPSKÝCH A MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOCH

Svet prechádza dôležitými geopolitickými zmenami. Multilaterálne rámce svetového poriadku sú oslabované a sme svedkami konfrontácie veľmocí uprednostňujúcich jednostranné riešenia. Individuálny vplyv Slovenska na tieto zásadné pohyby je výrazne limitovaný, a preto potvrdzuje význam členstva v Európskej únii (EÚ) a Severoatlantickej Aliancii (NATO) ako najlepšej alternatívy na presadzovanie našich zahraničnopolitických záujmov. Nepredvídateľnosť vývoja výrazným spôsobom prehĺbila kríza vyvolaná pandémiou COVID-19. Jej dôsledky a čas potrebný na obnovu v súčasnosti nie je možné predvídať, s istotou však vieme, že dopady budú zásadné ako na Slovensko, tak aj v globálnom rozsahu.

MIESTO SLOVENSKA VO SVETE

Dnešné miesto Slovenska vo svete je našou slobodnou voľbou z roku 1989. Rozhodli o ňom a opakovane ho potvrdili naši občania. Slovensko je súčasťou strednej Európy. Naša euroatlantická orientácia je zároveň vyjadrením toho, že napriek chybám a nedostatkom, neexistuje lepšia alternatíva, ktorá by pri rešpektovaní a ochrane individuálnych ľudských práv a základných slobôd ponúkala pre svojich občanov vyššiu mieru prosperity, bezpečnosti a spoločnej ochrany zdieľaných hodnôt. Aj po našej integrácii do európskych a transatlantických štruktúr zostávame suverénnym štátom. V 21. storočí je však suverenita každého štátu, bez ohľadu na jeho veľkosť, konfrontovaná s novými neštátnymi aktérmi, preto rastie potreba aktívne sa vysporiadať s novými fenoménmi doby, akými sú napr. šírenie dezinformácií či klimatické zmeny. Toto zásadným spôsobom zmení podobu EÚ, ako ju poznáme dnes, na čo sa musíme pripraviť. Na tieto globálne výzvy neexistujú izolované národné odpovede. Predstavujú veľké príležitosti, ale aj riziká. Postavenie Slovenska v európskom a transatlantickom priestore bude závisieť aj od toho, ako tieto výzvy zvládne.

Hlavné zásady a princípy pri presadzovaní cieľov zahraničnej politiky SR

- Obnovíme zahraničnopolitický konsenzus. Rozdielne názory sú súčasťou demokracie, komunikovať s verejnosťou a partnermi však budeme tak, aby nevznikali pochybnosti o našom smerovaní.
- Slovensko bude zodpovedným a predvídateľným partnerom.
- Členstvo v EÚ a NATO je založené, okrem iného, aj na princípe solidarity. Hlásime sa k nej spolu s dodržiavaním pravidiel a zodpovednosti všetkých členov.
- Aktualizujeme Bezpečnostnú stratégiu ako základný dokument, kde pomenujeme životné záujmy, spojencov a partnerov, s ktorými ich budeme presadzovať.
- Slovensko bude obhajovať dodržiavanie medzinárodného práva a podporovať rozvoj efektívneho multilateralizmu s kľúčovým postavením OSN, nevyklučujúc spoluprácu s ďalšími partnermi a zoskupeniami všade tam, kde je to v súlade s našimi hodnotami, záujmami a zahraničnopolitickou orientáciou.
- Ochrana ľudských práv a základných slobôd, ako aj presadzovanie princípov právneho štátu bude kľúčovým kritériom pri presadzovaní zahraničnopolitických záujmov SR.

- Budeme dbať na dodržiavanie princípu subsidiarity a rešpektovanie našich národných záujmov, a to vrátane kultúrno-etických otázok.

ZÁKLADNÉ PRIORITY ZAHRANIČNEJ A BEZPEČNOSTNEJ POLITIKY

Prioritou našej zahraničnej politiky bude rozvoj bilaterálnych vzťahov s krajinami, s ktorými nás spájajú prieniky priorít a záujmov v Európe a vo svete. Máme osobitne nadštandardné vzťahy s Českom, osvedčenú spoluprácu s Poľskom, Maďarskom, Rakúskom a s tradičnými partnermi v rámci EÚ, ako aj so Spojenými štátmi americkými. Budeme aktívne podporovať transformáciu a európsku perspektívu Ukrajiny a neakceptujeme narušenie jej teritoriálnej integrity.

Za dôležitú formu regionálnej spolupráce považujeme V4, a preto zostane Slovensko jej aktívnym členom. Hlavným kritériom nášho pôsobenia sa však stane podpora presadzovania záujmov SR a to, aby V4 prispievala k spoločným riešeniam v rámci EÚ. Budeme zároveň usilovať o rozvoj partnerstiev s ďalšími štátmi a regionálnymi zoskupeniami. Podporíme ambiciózny prístup k pripravovanému programu rozvoja spolupráce EÚ s krajinami Východného partnerstva po roku 2020.

Spolupráca s krajinami západného Balkánu zostane dôležitou oblasťou našej zahraničnej politiky. Slovensko podporí ich úsilie naplniť stanované kritériá na členstvo v EÚ, nakoľko rozširovanie EÚ je dôležitým nástrojom stability a presadzovania našich záujmov v tomto regióne.

Nespochybniteľným pilierom našej bezpečnosti a obrany zostáva členstvo v NATO a silná transatlantická väzba. Slovensko bude aktívne presadzovať vybudovanie strategických a vzájomne výhodných vzťahov medzi EÚ a USA. Podporíme budovanie vojenských spôsobilostí v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ. Bez nich nemôže Únia naplniť svoju ambíciu byť rešpektovaným globálnym aktérom v medzinárodných vzťahoch a naďalej bude klesať jej vplyv v bezprostrednom susedstve. Silnejúce hybridné ohrozenia si vyžadujú posilnenie kapacít na celoštátnej úrovni a aktívnu účasť SR na medzinárodnom úsilí pri odvracaní týchto hrozieb.

Vláda SR si uvedomuje rastúcu závažnosť problému porušovania slobody myslenia, svedomia a náboženstva vo svete. Preto aktívne podporí participáciu na aktivitách medzinárodného spoločenstva prostredníctvom Medzinárodnej aliancie pre podporu náboženskej slobody. Vláda vytvorí post vládneho splnomocnenca na ochranu slobody náboženstva alebo viery pod Úradom vlády SR, aby naplnila príslušnú deklaráciu NR SR.

V centre pozornosti vlády SR je pomoc občanom SR a ochrana ich práv v zahraničí. Na základe skúseností, ktoré so sebou priniesla globálna pandémia COVID-19, uskutočníme audit kapacít a procesov na zvládanie krízových situácií v podmienkach MZVEZ SR a prijmeme potrebné opatrenia.

Náležitú miesto pri komunikácii cieľov slovenskej zahraničnej politiky bude mať strategická komunikácia posilnená verejnou diplomaciou a partnerstvami s mimovládny sektorom. Rezort bude aktívne spolupracovať s Ministerstvom obrany a Ministerstvom školstva vedy výskumu a športu SR v oblasti zvyšovania povedomia o EÚ, NATO a dôležitosti rozvojovej spolupráce, humanitárnej pomoci a podpory ľudských práv a slobôd

vo svete, nástrahách dezinformácií a kybernetickej kriminality, ako aj o medzinárodnom rozvoji vedy, výskumu a inovácií a tiež športu. V spolupráci s Ministerstvom kultúry SR postupne povýšime, v rámci finančných možností, prezentáciu slovenského umenia a kultúry v zahraničí na významný nástroj budovania obrazu SR vo svete.

EURÓPSKA POLITIKA

Európska únia prechádza najzložitejším obdobím od svojho vzniku. Desaťročie kríz, Brexit a dlhodobé odkladanie potrebných reforiem vyústili do klesajúcej dôvery voči EÚ, poklesu jej vplyvu vo svete, ako aj do vnútorných napätí. Únia sa ocitá pred nevyhnutnosťou dobudovať projekty, ktoré sú základom európskej integrácie, osobitne jednotný trh, ekonomickú a hospodársku úniu a paralelne reagovať na dlhodobé výzvy, akými sú zmena klímy, digitalizácia, automatizácia, migračné tlaky či demografické zmeny.

Súčasný vývoj spôsobený globálnou pandémiou bude ďalším testom pre EÚ, a to nielen jej schopnosti vysporiadať sa s ekonomickými dôsledkami. Je viac ako pravdepodobné, že pod tlakom okolností bude v EÚ snaha o. i. oslabiť základný inštitucionálny rámec fungovania vnútorného trhu a v mnohých oblastiach hľadať izolované národné riešenia. Slovensko ako krajina s jednou z najotvorenejších ekonomík v rámci EÚ, má životný záujem, aby súčasné opatrenia a obmedzenia mali len nevyhnutný a dočasný charakter. Tak ako členské štáty, ani EÚ nemá imunitu na kritiku za svoje nedostatky – nesmie sa však stať, že touto krízou bude EÚ ešte viac oslabená, pretože tým by najviac utrpeli naši občania. Naopak, táto situácia dáva členským štátom príležitosť diskutovať o možnostiach, ako zlepšiť fungovanie EÚ.

Vláda SR preto víta plánovanú Konferenciu o budúcnosti EÚ ako príležitosť zadefinovať náš pohľad na EÚ, identifikovať potrebné zmeny a zabrániť vnútornej erózii Únie. V tejto súvislosti pripraví Vláda SR v spolupráci s politickými stranami stanovisko, ktoré bude slúžiť ako mandát pre súvisiace rokovania na európskej pôde a prerokuje ho s Výborom NR SR pre európske záležitosti. Neodmietame pritom ani alternatívu otvorenia primárneho práva. To však len za predpokladu, že bude jasne a adresne zadefinované, aké zlepšenie fungovania EÚ prípadné zmeny prinesú. V tomto procese zapojíme do diskusie širokú občiansku verejnosť v podobe pokračujúcich aktivít Národného konventu o EÚ.

V európskej politike bude Vláda SR sledovať nasledujúce ciele a vychádzať z o. i. nasledujúcich princípov:

- Posilniť vnímanie európskej agendy ako súčasť domácej politiky a v tejto súvislosti posilniť aj rozmer strategickej komunikácie o EÚ.
- Plné obnovenie, sfunkčnenie a ďalšie dobudovanie vnútorného trhu EÚ, eliminácia diskriminačných bariér vo všetkých oblastiach.
- Dôraz na kvalitnú európsku legislatívu, prinášajúcu hmatateľnú pridanú hodnotu pre občanov EÚ, ktorej predpokladom je dôsledné dodržiavanie princípov subsidiarity a proporcionality. V tejto súvislosti bude dôležité posilniť koordináciu a spoluprácu medzi vládou, poslancami NR SR a poslancami Európskeho parlamentu.
- Budeme dohliadať, aby európske inštitúcie a členské štáty konali striktnie v súlade s literou a duchom primárneho práva EÚ a rozhodnutia sa prijímali na základe komunitárnej metódy.

- Akékoľvek prípadné zmeny primárneho práva bude vláda v súčinnosti s parlamentom posudzovať cez prizmu zásady subsidiarity.
- Presadzovať dodržiavanie pravidiel, ktoré musia platiť pre všetkých, t. j. ako pre členské štáty, tak aj pre európske inštitúcie.
- V nadväznosti na audit systému transpozície európskej legislatívy do slovenského právneho poriadku budeme usilovať o zamedzenie kumulácie administratívnej a regulačnej záťaže pre naše firmy s cieľom vytvárať dostatok priestoru na podnikanie.
- Zasadíme sa, aby európske inštitúcie fungovali efektívnejšie. Vláda bude otvorená diskusii o ich zoštíhľovaní, vrátane podpory pre zavedenie jedného sídla Európskeho parlamentu.
- Budeme dôsledne dbať na zachovanie inštitucionálnej rovnováhy medzi členskými štátmi, Európskym parlamentom a Európskou komisiou, odmietame koncept tzv. vedúcich kandidátov na funkciu predsedu Európskej komisie.
- MZVEZ bude intenzívne a konštruktívne spolupracovať s Výborom pre európske záležitosti NR SR a podporovať spoluprácu rezortov s ďalšími výbormi NR SR s cieľom zvýšiť legitimitu prijímanej legislatívy v sektorových oblastiach.
- Váhu nášho hlasu v EÚ budeme zvyšovať aj prostredníctvom vytvárania tzv. tematických koalícií členských štátov v špecifických otázkach európskych politík.
- Vláda SR je v súčinnosti s NR SR odhodlaná zlepšiť fungovanie právneho štátu u nás doma a podporí úsilie členských štátov posilniť rámce na ochranu právneho štátu na úrovni EÚ za predpokladu zachovania princípu subsidiarity.

Vzhľadom na špecifický charakter európskej politiky, ktorá je do výraznej miery domácou agendou s priamym dopadom na našich občanov, vláda posilní tzv. vlastníctvo európskych tém na jednotlivých ministerstvách. Bude trvať na tom, aby všetky rezorty aktívne pristupovali k európskej agende, dobudovali a posilnili svoje interné štruktúry, viedli intenzívnu komunikáciu s európskymi inštitúciami, partnermi v členských krajinách a dotknutými subjektami v SR vrátane NR SR. Zavedie sa systém strategického riadenia európskych politík na vrcholnej politickej úrovni exekutívy tak, že o kľúčových európskych témach bude Vláda SR pravidelne rokovať už pred zasadnutím Európskej rady a dohody dosiahnuté na úrovni lídrov budú následne adekvátne rozpracované na národnej úrovni. MZVEZ zároveň posilní medzirezortnú koordináciu európskych záležitostí na politickej úrovni.

Medzi prvé konkrétne úlohy týkajúce sa európskych záležitostí patria rokovania o európskom rozpočte po roku 2020. Celkové nastavenie rozpočtu bude musieť odrážať nielen naše národné, ale aj dlhodobé priority EÚ a reagovať na potrebu ekonomickej obnovy EÚ po COVID-19 kríze. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ vnímame ako negatívny jav, urobíme však maximum pre nastavenie úzkych a komplexných vzťahov s touto krajinou. V migračnej politike bude vláda presadzovať riešenia založené na efektívnej ochrane vonkajších hraníc EÚ, uplatňovaní návratovej politiky a riešení príčin migrácie v krajinách pôvodu. Odmietame politiku povinných relokácií a rozhodovanie o udelení azylu musí zostať v kompetencii členského štátu. Zároveň sme pripravení adresne uplatniť princíp solidarity tam, kde to prinesie udržateľné riešenia problému nelegálnej migrácie, ako napr. v oblasti spoločnej ochrany vonkajšej hranice EÚ. Medzi ďalšie politicky významné otázky patria klimatická politika, digitalizácia, dobudovanie hospodárskej a menovej únie a jednotný trh. V zmysle

princípu posilňovania európskych tém na jednotlivých ministerstvách budú postoje vlády zadefinované na úrovni rezortov.

EKONOMICKÁ DIPLOMACIA A ROZVOJOVÁ POMOC.

Integrálnou súčasťou zahraničnej politiky je ekonomická diplomacia zameraná na podporu exportu, hľadanie nových investičných príležitostí, spolupráce v oblasti inovácií, informačných technológií a podpory slovenských firiem usilujúcich o prienik na medzinárodné trhy. MZVEZ ako koordinátor spolupráce relevantných aktérov ekonomickej diplomacie pri zachovaní jednotného výkonu zahraničnej služby zavedie do praxe inovatívne nástroje prezentácie potenciálu SR. Zefektívňime nastavenie koordinačných mechanizmov vytvorených zo zástupcov štátnej správy, privátneho sektora a akademickej komunity.

Vláda SR bude pokračovať v úzkom dialógu s mimovládny sektorom ako kľúčovým partnerom a presadzovať adresné nastavenie nástrojov rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci. Bude usilovať o zrýchlenie navyšovania finančných zdrojov na bilaterálne aktivity rozvojovej spolupráce, a to v súlade s našimi záväzkami voči Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD). Pri napĺňaní tohto cieľa sa pokúsi aj o mobilizáciu zdrojov zo súkromného sektora prostredníctvom zapojenia sa do spolupráce s významnými donormi a medzinárodnými organizáciami, najmä s EÚ.

DIPLOMATICKÁ SLUŽBA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Diplomatická služba presadzuje štátne záujmy SR a ciele definované programovým vyhlásením Vlády SR. Je postavená na profesionalite jej príslušníkov, ktorú budeme priebežne vyhodnocovať a ďalej rozvíjať pri uplatnení princípu nadstraníckosti a dôsledného dodržiavania požiadavky na bezúhonnosť a bezpečnostnú spoľahlivosť.

MZVEZ dlhodobo pracuje v podmienkach nedostatočných finančných prostriedkov potrebných na aktívnu diplomaciu. Zefektívňime preto vynakladanie disponibilných zdrojov zavedením systému finančno-politického plánovania, ktoré bude prepájať priority zahraničnej politiky s ľudskými a rozpočtovými zdrojmi. Súčasťou toho bude aj vyhodnotenie súčasnej siete zastúpenia SR vo svete.

Kvalita ľudských zdrojov v zahraničnej službe rozhoduje o našej schopnosti uspieť v náročnom medzinárodnom prostredí. S týmto cieľom skvalitníme a zmodernizujeme súčasný systém diplomatického vzdelávania, riadenia ľudských zdrojov a hodnotenia výkonu zahraničnej služby.

SLOVENSKO A SLOVÁCI ŽIJÚCI V ZAHRANIČÍ

Vláda SR postupne navýši finančnú podporu slovenskému zahraničiu až na úroveň, v akej ročne podporuje národnostné menšiny žijúce na Slovensku.

V kontexte prípravy Koncepcie krajanskej štátnej politiky na roky 2021 - 2025 Vláda SR prehodnotí fungovanie a kompetencie Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ÚSŽZ), zmodernizuje koncepciu štátnej politiky

starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí a prijme nový zákon o Slovákoch žijúcich v zahraničí. Zároveň vyhodnotí a upraví aj proces doterajšieho udeľovania dotácií, vrátane zjednodušenia udeľovania tzv. minigrantov.

Podporíme možnosť zapájania komunity Slovákov do spolupráce pri presadzovaní cieľov zahraničnej politiky SR.

Vo vybranej svetovej metropole spustíme projekt spolupráce s tzv. novou diaspórou a komunitou slovenských profesionálov, ktorých potenciál sa využije na realizáciu spoločných cieľov v danom teritóriu.

ŽIVOTASCHOPNÁ A SEBAVEDOMÁ KULTÚRA, KTORÁ NAPOMÁHA ROZVOJU KREATÍVNEHO A EKONOMICKÉHO POTENCIÁLU SLOVENSKA

Vláda SR si uvedomuje celospoločenskú potrebu životaschopnej, sebavedomej a nezávislej kultúry. Kultúry, ktorá je inkluzívna a reflektuje súčasné potreby občianskej spoločnosti, a preto je postavená tak na rešpekte ku kultúrnemu dedičstvu, ako aj na umení a živej kultúre vo všetkých ich prejavoch.

Dlhodobou víziou Vlády SR je podpora a rozvoj takejto kultúry, založenej na hodnotách humanity, poznania, empatie a estetiky, vytváranie podmienok a priestoru na realizáciu ústavou garantovaného práva na slobodu tvorby a vytváranie prostredia, v ktorom sa môže naplno rozvinúť kreatívny i ekonomický potenciál kultúry. Kultúru Slovenskej republiky vytvárajú popri sebe na rôznych úrovniach spoločnosti tak verejnou mocou nezriaďované, ako aj zriaďované subjekty. Vláda SR rešpektuje, že kultúra, ktorej vonkajšie prejavy sú prirodzene rozmanité, tvorí jedinečný celok. Preto podpora a rozvoj nezriaďovanej (neštátnej) kultúry sú rovnako dôležité ako podpora a rozvoj kultúry reprezentovanej inštitúciami zriaďovanými na rôznych úrovniach samosprávy či na celoštátnej úrovni.

Kreativita, rozmanitosť a sloboda prejavu sú kľúčovou súčasťou rozvoja kultúry v spoločnosti. Rozvinutá kultúra je priamo úmerná kvalite demokracie a miere dôvery v spoločnosť.

Vláda SR chápe kultúru ako unikátny komplex duchovných a materiálnych hodnôt, ktorý pomáha reflektovať súčasné, ale aj uchovávať tradície, prekračuje hranice, buduje hodnotový systém, rozvíja kreativitu, podporuje komunikáciu a kritické myslenie, pestuje toleranciu, empatiu a cit pre krásu. Služi ako prevencia negatívnych sociálnych javov, populizmu i extrémizmu, kultivuje verejný priestor a v konečnom dôsledku prispieva k duchovnému a hospodárskemu rastu spoločnosti.

Vláda SR preto vytvorí podmienky na postupnú inštitucionálnu, obsahovú, legislatívnu a ekonomickú reformu v snahe zlepšiť postavenie kultúry v spoločnosti.

Vytvorí pre kultúru kvalitné a transparentné podmienky fungovania, predovšetkým zabezpečí efektívne legislatívne prostredie a dôstojné ekonomické postavenie s možnosťou viacročného a viaczdrojového financovania.

Vláda SR tiež vytvorí nástroje na efektívnu spoluprácu rezortu kultúry s regionálnou a miestnou samosprávou v oblasti legislatívy, financovania kultúry a podporných grantových systémov, ako aj v oblasti personálnej politiky.

Vláda SR zároveň zabezpečí, aby sa napĺňalo Ústavou SR zaručené právo prístupu ku kultúrnemu bohatstvu pre každého občana Slovenskej republiky. Zavedie preto účinné nástroje na sprístupnenie kultúry všetkým skupinám občanov s cieľom zvýšiť vzdelanosť, kultúrnu gramotnosť a kritické myslenie obyvateľstva, ako aj participáciu na kultúre pre všetky skupiny obyvateľstva vrátane národnostných menšín a iných znevýhodnených skupín.

Taktiež zvýši dostupnosť kultúry a umenia aj pre osoby so zdravotným postihnutím, napríklad prostredníctvom jasnej tlače, titulkov, audiokomentárov pre nevidiacich, dotykových modelov, Braillovho písma či programu debarierizácie kultúrnych objektov.

Vláda SR, uvedomujúc si význam a dôležitosť národných kultúrnych inštitúcií, bude podporovať ich činnosť. V záujme posilnenia a rozvoja ich nezastupiteľnej úlohy vypracuje plán rozvoja a stanoví ciele ich činnosti do roku 2030.

Pre plnohodnotné naplnenie ich poslania sú nevyhnutné transparentné procesy výberu riadiacich pracovníkov, ale aj skutočné viacdrojové financovanie, efektívny sponzoring v živej kultúre, kreatívnom priemysle či pri obnove kultúrneho dedičstva.

Vláda SR, uvedomujúc si rovnako význam a dôležitosť neštátnej (nezriadovanej) kultúry a kultúrnych inštitúcií zriadených samosprávami, bude naďalej presadzovať ich rozvoj osobitne prostredníctvom verejných fondov na podporu kultúry. Podporné fondy Vláda SR považuje za nenahraditeľný systém politicky nezávislej podpory neštátnej kultúry a kreatívneho priemyslu, preto posilní ich finančné zdroje.

Kultúrny a kreatívny priemysel je dôležitou súčasťou slovenskej ekonomiky. Vláda SR počíta s jeho podporou a s dlhodobou udržateľnými prirodzene vznikajúcimi kreatívnymi centrami, ktoré by sa mali stať platformami a sprostredkovateľmi podpory, rozvoja kultúry, kreativity, podnikania, inovácií a tvorby pracovných miest.

Vláda SR, považujúc kultúrny a kreatívny priemysel za prierezové kultúrno-hospodárske odvetvie s výrazným ekonomickým a rastovým potenciálom, prijme preto opatrenia na jeho stimuláciu a predovšetkým vytvorí podmienky pre najefektívnejšie čerpanie zdrojov z európskych fondov určených pre túto oblasť.

Vláda SR bude venovať zvýšenú pozornosť využitiu kultúrneho dedičstva a významných kultúrnych podujatí na účely popularizácie kultúry na školách, zabezpečí aktuálnu, kvalitnú, elektronicky jednoducho dostupnú databázu výnimočných kultúrnych pamiatok, lokalít a podujatí s cieľom posilniť kultúrny a kreatívny priemysel i cestovný ruch.

Vláda SR tiež zvýši dôraz na využitie technických pamiatok a pamiatok industriálnej architektúry na kultúrne a edukačné účely.

Vláda SR vytvorí podmienky na zabezpečenie systémovej prezentácie kultúry a umenia v zahraničí ako nástroja prispievajúceho k pozitívnej propagácii krajiny, rozvoju diplomacie, cestovného ruchu a hospodárstva.

V oblasti on-line prezentácie kultúry bude vláda SR podporovať projekty digitalizácie najmä s ohľadom na ich prierezový, vzdelávací, popularizačný alebo inovatívny potenciál. Projekty digitalizácie (či on-line kultúrnych služieb) bez praktického využitia vláda SR nebude podporovať.

FINANCOVANIE KULTÚRY A ŠTÁTOM ZRIADENÉ KULTÚRNE INŠTITÚCIE

Vláda SR si uvedomuje, že výdavky štátneho rozpočtu, ako aj súkromného sektora, na podporu kultúry a umenia sú pri prepočte na obyvateľa pod priemerom EÚ.

Vláda SR bude preto hľadať rezervy v súčasnom systéme financovania a podporovať zvyšovanie efektivity využitia prostriedkov štátneho rozpočtu na podporu kultúry. Na dosiahnutie tohto cieľa vytvorí systém strategického plánovania v horizonte desiatich rokov.

Nevyhnutnou podmienkou zvýšenia efektivity využívania výdavkov v rezorte kultúry je prehodnotenie existujúcej siete štátnych kultúrnych inštitúcií s cieľom najmä zvýšiť efektívnosť procesov a kultúrnych funkcií jednotlivých štátnych, vrátane zákonom zriadených, kultúrnych inštitúcií a obmedziť ich duplicitné funkcie, ktoré nie sú vyvolané odlišnosťou cieľovej skupiny a jej kultúrными potrebami, prípadne územnou, druhovou či žánrovou odlišnosťou inštitúcie. Vláda SR preto vykoná hĺbkový audit inštitúcií zriadených ministerstvom kultúry a prehodnotí ich činnosť. Vláda SR zväzi systémovú zmenu najmä financovania Matice slovenskej.

Súčasťou reorganizácie štátnej kultúrnej infraštruktúry bude posilnenie umeleckej nezávislosti štátnych (vrátane zákonom zriadených) kultúrnych inštitúcií, s ktorou súvisí aj štandard časovo obmedzených funkčných období ich štatutárnych zástupcov.

Na základe pasportizácie nehnuteľného majetku v oblasti kultúry vznikne dlhodobý strategický národný investičný plán v oblasti kultúry s výhľadom do roku 2030. Jeho súčasťou bude dlhodobý investičný plán pre nové priestory (vrátane výstavby nových budov) pre prezentáciu kultúrnych aktivít, ale aj dlhodobý program systematickej obnovy národných kultúrnych pamiatok do roku 2030, a to na základe odbornej diskusie, dôkladnej analýzy kultúrnych potrieb krajiny a posúdenia Útvary hodnoty za peniaze.

Vláda SR podporí rozvoj ľudských zdrojov a odborných kapacít v oblasti kultúry a vytvorí podmienky na posilnenie vzdelávacej funkcie kultúry:

- zintenzívni spoluprácu s MŠVVaŠ SR, SAV a akademickým sektorom vytvorením stáleho výboru v rámci Rady vlády SR pre kultúru,
- posilní neformálne vzdelávanie v rezorte prostredníctvom činnosti organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR.

Vláda SR zároveň vytvorí legislatívne podmienky umožňujúce súkromnému sektoru zvýšiť svoju angažovanosť na podpore kultúry, napríklad efektívnym nastavením sponzoringu v kultúre. Cieľom Vlády SR je zvýšiť participáciu súkromných finančných zdrojov na kultúre, vrátane obnovy kultúrnych pamiatok.

Zachovaný ostane systém podpory neštátnej kultúry a kultúrneho priemyslu prostredníctvom verejnoprávnych fondov na podporu kultúry (AVF, FPÚ, KULTMINOR) s mandatórnym a predvídateľným príspevkom štátu.

Existujúci systém verejnoprávnych umeleckých fondov (zriadených podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 13/1993 Z.z. o umeleckých fondoch v znení neskorších predpisov) v rezorte ministerstva kultúry,

ako aj ich financovanie z prostriedkov umeleckých profesií, prejde procesom evaluácie a následne na základe dlhodobých potrieb kultúrnej obce Vláda SR prehodnotí ich ďalšie fungovanie v súčasnej podobe, prípadne ich reorganizáciu.

KULTÚRNE DEDIČSTVO A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

Vláda SR zabezpečí efektívnejšie a intenzívnejšie využívanie národných kultúrnych pamiatok a historických lokalít s dôrazom na popularizáciu tradícií a histórie s prepojením na prezentáciu súčasného umenia a kultúry s cieľom posilniť ich edukatívny potenciál, cestovný ruch, zatriktívniť regióny a zvýšiť všeobecný záujem o kultúru a umenie.

Vláda SR bude pokračovať v procesoch digitalizácie a zverejňovania kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky, no na základe jasne merateľných ukazovateľov a najmä v prospech širokej verejnosti. Dôraz bude kladený práve na širšie sprístupňovanie kultúrneho dedičstva verejnosti, pridanú hodnotu vo vzťahu k vzdelávaniu a kreatívnemu priemyslu, podporu rozvoja miestnej a regionálnej kultúry a kultúry národnostných menšín.

Vláda SR bude venovať náležitú pozornosť aj ochrane a udržateľnému rozvoju nehmotného kultúrneho dedičstva/živého dedičstva a tradičnej ľudovej kultúry. Zároveň vytvorí podmienky na ich uplatnenie v procese rozvoja miestnej a regionálnej kultúry a v ďalších oblastiach, najmä v spolupráci s územnou samosprávou a občianskou spoločnosťou, predovšetkým prostredníctvom

- revízie a implementácie koncepčných materiálov,
- transformácie, integrácie a zefektívnenia inštitucionálneho systému starostlivosti o nehmotné kultúrne dedičstvo/živé dedičstvo a tradičnú ľudovú kultúru,
- zmenou Centra pre tradičnú ľudovú kultúru rozšírením o oblasť folklorizmu so špecializáciou na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva/živého dedičstva a tradičnej ľudovej kultúry,
- vytvorením primeraných podmienok a zázemia pre ÚĽUV a US Lúčnica v priestoroch Hurbanových kasární v Bratislave,
- zabezpečenia trvalej udržateľnosti zmysluplných digitalizačných projektov, ich odbornej evaluácie a vytvorenia podmienok, najmä na ich využívanie vo vzdelávacom procese a kreatívnom priemysle.

Vláda maximálne zefektívni spoluprácu s územnou samosprávou a občianskou spoločnosťou a vytvorí podmienky na rozvoj miestnej a regionálnej kultúry a kultúrno-osvetovej činnosti.

Vláda legislatívne zabezpečí transformáciu Národného osvetového centra na modernú a etablovanú celoslovenskú výskumnú kultúrno-kreatívnu inštitúciu.

MÚZEÁ A GALÉRIE BUDÚ VIAC VZDELÁVAŤ

Vláda SR pripraví nový zákon o múzeách a galériách reagujúci na súčasné výzvy v oblasti múzejníctva.

Vláda SR podporí rozvoj nástrojov a prostredia pre štandardizáciu, katalogizáciu, digitalizáciu a ochranu zbierkových predmetov na národnej úrovni. Na tento účel sa zavedú jednotné štandardy pre múzeá a galérie.

Vláda SR si dáva za cieľ postupne zvýšiť návštevnosť múzeí a galérií aspoň na priemer EÚ, čo znamená zvýšenie návštevnosti oproti roku 2019 o 50 percent. Tento cieľ Vláda SR plánuje dosiahnuť aj lepšou koordináciou rezortu kultúry s rezortom školstva a samosprávami.

Vláda SR vytvorí podmienky pre zriadenie Múzea 20. storočia, ktoré by malo slúžiť najmä na edukatívne účely.

KNIŽNICA AKO CENTRUM VZDELANIA

Vláda SR si aj v kontexte podpriemerných slovenských výsledkov celosvetového testovania žiackej čitateľskej gramotnosti (PISA – OECD) uvedomuje význam knižníc pre lepšie vzdelávanie slovenskej populácie.

Zároveň si však vláda SR uvedomuje aj meniace sa spoločenské prostredie vplyvom výpočtovej techniky, napríklad aj dostupnosťou elektronických kníh, že knižnice sa nevyhnutne musia orientovať aj na iné služby pre verejnosť ako len výpožičku knižných titulov.

Vláda SR preto podporí rozvoj knižníc ako miest poskytujúcich vzdelávanie a informačné zázemie, najmä v oblasti IKT zručností, služieb eGovernment, verejného zdravia, ekológie a sprístupňovania digitálnych informačných zdrojov širokej verejnosti.

V oblasti politiky podpory knižníc sa Vláda SR zaväzuje:

- zvýšiť podiel občanov SR, ktorí sú registrovaní ako používatelia knižníc,
- zvýšiť počet výpožičiek v slovenských knižniciach.

Vláda SR vytvorí podmienky pre vybudovanie integrovaného knižničného informačného systému na národnej úrovni. Vláda SR tiež posilní nástroje štátneho odborného dohľadu v oblasti knižníc.

Vláda SR vytvorí národný program na podporu čítania detí a mládeže a pripraví Stratégiu rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2022 - 2030.

Zvýši sa predovšetkým alokácia finančných prostriedkov na nákup nových kníh pre knižnice, a tak nepriamo dôjde aj k podpore domácich vydavateľov literatúry.

Vláda SR taktiež vytvorí legislatívne podmienky na zlepšenie elektronických knižnično-informačných služieb.

OBNOVA PAMIATOK BUDE RÝCHLEJŠIA

Slovenská republika je mimoriadne bohatá na národné kultúrne pamiatky (cca 17 000 NKP), no takmer 63 percent z nich nemá dobrý stavebno-technický stav.

V prípade národných kultúrnych pamiatok Vláda SR eviduje kumulatívny dlh na ich obnovu vo výške približne 5,5 miliardy eur. Preto sa Vláda SR zaväzuje v rámci možností rozpočtu verejnej správy či iných foriem financovania znížiť tento pamiatkový dlh.

Vláda SR si zároveň uvedomuje významný potenciál NKP pre rozvoj regiónov, kultúry, ale aj cestovného ruchu a s tým spojeným ekonomickým rozvojom.

Pre systematickú obnovu fondu kultúrneho dedičstva je preto nutné strategické plánovanie s výhľadom na minimálne desať rokov. Preto Vláda SR pripraví dlhodobý plán obnovy nehnuteľného kultúrneho dedičstva do roku 2030.

Súčasťou plánu obnovy bude klasifikovaný zoznam národných kultúrnych pamiatok určených na rekonštrukciu, resp. obnovu podľa vopred definovaných kritérií, ako napríklad význam pamiatky, výška investície, ale aj jej (aspoň čiastočná) návratnosť z hľadiska využitia pamiatky pre verejnosť.

Plán bude obsahovať nielen NKP v majetku (správe) Slovenskej republiky (10 %), ale aj tie v správe samospráv (27 %), cirkví (26 %) či súkromné nehnuteľné pamiatky (35 %).

Zároveň sa Vláda SR zaväzuje:

- pripraviť klasifikáciu národných kultúrnych pamiatok (NKP) podľa ich dôležitosti a významu,
- vyriešiť problematiku vlastníctva a prevodov pozemkov ležiacich pod ruinami hradov,
- zabezpečiť realizáciu projektu rekonštrukcie najvýznamnejších kultúrnych pamiatok,
- navýšiť objem finančných prostriedkov v dotačnom programe MK SR „Obnovme si svoj dom“,
- vytvoriť samostatnú prioritnú os na obnovu nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok v rámci nastavovania nového obdobia implementácie štrukturálnych fondov EÚ,
- pripraviť nové formy financovania obnovy nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok,
- znížiť podiel pamiatkového fondu v narušenom alebo dezolátnom stavebno-technickom stave,
- do roku 2024 zvýšiť počet jednotlivých rekonštrukcií pamiatok,
- prehodnotiť legislatívne návrhy a zmeny v oblasti ochrany kultúrnych pamiatok z roku 2019 na základe analýzy ich reálnych dopadov.

Vláda SR tiež zvýši starostlivosť o hmotné kultúrne dedičstvo prostredníctvom odborných kapacít a organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR.

KULTÚRA BEZ BARIÉR

Vláda SR vytvorí podmienky pre ochranu, podporu a rozvoj kultúrnych práv ľudí so zdravotným postihnutím a inak znevýhodnených skupín obyvateľstva, vrátane ľudí ohrozených chudobou, sociálnym vylúčením a inou diskrimináciou prostredníctvom

- vyčíslenia debarierizačného dlhu vo verejnom sektore, vytvorenia plánov debarierizácie a spustenie postupnej systematickej fyzickej a informačnej debarierizácie vo všetkých organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR,
- implementácie prijatých opatrení na zabezpečenie a zlepšenie prístupu ku kultúre pre osoby so zdravotným postihnutím (fyzická a informačná debarierizácia),
- vytvorenia inštitucionálneho zázemia pre slovenskú autoritu pre Braillovo písmo,

- štandardizácie slovenského posunkového jazyka,
- vzniku špecializovaných podporných programov pre znevýhodnené skupiny.

KULTÚRA MENŠÍN, KULTÚRA PRE VŠETKÝCH

V rámci kultúry má osobitné postavenie rôznorodá kultúra národnostných menšín. Jej podporou sa zvyšuje kultúrna diverzita regiónov.

Vláda SR bude implementovať pripravovanú Stratégiu rozvoja miestnej a regionálnej kultúry a kultúry národnostných menšín.

Vláda SR vytvorí legislatívny rámec na zabezpečenie rozvoja kultúry príslušníkov národnostných menšín a tiež tzv. nových menšín na území Slovenska.

Vláda SR zreformuje inštitucionálne zabezpečenie, legislatívne prostredie, ale aj finančné mechanizmy podpory rozvoja kultúry príslušníkov národnostných menšín na Slovensku v súlade s Ústavou SR a medzinárodnými záväzkami.

Za základný nástroj finančnej podpory neštátnej kultúry národnostných menšín Vláda SR naďalej považuje Fond na podporu kultúry národnostných menšín (KULTMINOR).

Vláda SR sa ďalej zaväzuje:

- zabezpečiť v rámci možností rozpočtu verejnej správy fungovanie profesionálnych divadiel, hudobných inštitúcií a umeleckých telies národnostných menšín a podľa rozpočtových možností podporiť vznik nových profesionálnych kultúrnych inštitúcií, v spolupráci s miestnou a územnou samosprávou,
- rozvíjať verejnoprávne národnostné vysielanie RTVS a stimulovať regionálne a lokálne vysielanie aj iných vysielateľov pre príslušníkov národnostných menšín,
- podporovať rozvoj nezriaďovanej a nezávislej scény kultúry národnostných menšín v samosprávnych krajoch, mestách a obciach,
- prispievať ku kultúrnej a sociálnej inklúzii nielen národnostných menšín s dôrazom na systematické udržiavanie a rozvoj akejkoľvek menšinovej identity podstatnej pre kultúrnu diverzitu;
- vytvárať aktívnu spoluprácu medzi rezortmi kultúry a školstva v oblasti vzdelávania.

Vláda SR si uvedomuje mimoriadny význam slovenského jazyka, najmä ako hlavného komunikačného prostriedku medzi obyvateľmi Slovenskej republiky. Slovenský jazyk patrí zároveň medzi jeden zo základných spoločných identifikátorov občanov krajiny. Vláda SR si je zároveň vedomá, že ako v každom inom, tak aj v slovenskom jazyku prebiehajú neustále vývojové zmeny.

Vláda SR preto na úrovni ochrany štátneho jazyka bude podporovať iniciatívy na zvyšovanie jazykového povedomia a jazykovej kultúry odbornej i širokej verejnosti či používania spisovnej slovenčiny. No taktiež bude Vláda SR citlivo zohľadňovať koexistenciu štátneho jazyka s inými úradnými jazykmi EÚ a jazykmi národnostných menšín pri ich používaní.

Vláda SR sa zároveň zaväzuje vyhodnotiť a pripraviť novelu zákona NR SR č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov tak, aby sa zamedzilo neodôvodneným zásahom do slobody prejavu a práva na šírenie informácií pod zámienkou ochrany štátneho jazyka.

PROFESIONÁLNE UMENIE

Vláda SR chápe mimoriadnu spoločenskú dôležitosť profesionálneho umenia, ktoré vníma vo všetkých jeho prejavoch, jednak ako súčasť kreatívneho priemyslu, ale tiež ako základ existencie živej súčasnej kultúry.

V rámci možností rozpočtu verejnej správy bude preto Vláda SR podporovať inštitúcie zastrešujúce profesionálne umenie v neštátnej i štátnej sfére tak, aby mali vhodné podmienky na tvorbu a jej prezentáciu, na umeleckú sebarealizáciu autorov, výkonných umelcov, tvorivé tímy, súbory, telesá.

Podpora profesionálneho umenia v zriaďovaných inštitúciách bude smerovaná tak, aby výsledky ich činností, pokiaľ je to z ich povahy možné, boli prístupné aj mimo ich sídiel širokej verejnosti, bez ohľadu na sociálny status, vek, zdravotné alebo iné znevýhodnenie.

V oblasti finančnej podpory neštátneho profesionálneho umenia ostáva prioritným Fond na podporu umenia (FPÚ).

Vláda SR bude cielene podporovať edukačné umelecké projekty štátnych i neštátnych subjektov v záujme rozvoja komunikačných schopností, tvorivosti a vytvárania hodnotových systémov, bude vytvárať podmienky pre rozvoj aktivít detí a mládeže a tiež podporovať alternatívne formy umenia a vzdelávania – výchovu k umeniu a umením.

Vláda SR zjednoduší systém finančnej podpory, ktorý bude založený na otvorenosti, odbornosti, spravodlivosti a účelnosti podpory.

Projekty nielen umeleckých organizácií v priamej pôsobnosti MK SR budú musieť mať definované jednoznačné merateľné ukazovatele a ciele. Jednotlivé kontrakty pre zriadené divadlá, hudobné či hudobno-tanečné telesá budú mať nastavené ukazovatele aj na úrovni návštevnosti, obsadenosti či tržieb zo vstupného.

Vláda SR zároveň vyhodnotí súčasný stav nehnuteľností slúžiacich osobitne na prezentáciu umenia, vzhľadom na jeho jednotlivé druhy a prejavy, a pripraví dlhodobú stratégiu obnovy a rozvoja kultúrnej infraštruktúry.

AUDIOVIZUÁLNY PRIEMYSEL

Vláda SR vníma potenciál audiovizuálneho priemyslu, ktorý na seba viaže významný počet tvorivých aj technických profesií a ktorý má významný cezhraničný presah. Naďalej tak bude podporovať snahy o zvýšenie atraktivity Slovenska ako konkurencieschopnej filmovej krajiny s vhodnými podmienkami pre audiovizuálnu produkciu, vrátane stimulačných opatrení a cezhraničné filmové koprodukcie.

Vláda SR tiež chápe, že s ohľadom na veľkosť trhu Slovenskej republiky sú televízni vysielatelia (verejnoprávny i súkromní) prirodzenými koproducentmi audiovizuálnych diel na Slovensku, preto bude naďalej podporovať koprodukcie kinematografických diel nezávislých producentov s vysielateľmi.

Audiovizuálne dedičstvo ako súčasť kultúrneho dedičstva predstavuje reflexiu spoločnosti a bohatý zdroj poznania o nej. Vláda SR preto bude pokračovať v projekte systematickej obnovy audiovizuálneho dedičstva Slovenskej republiky, ktorý realizuje Slovenský filmový ústav.

Vláda SR tiež podporí nové, inovatívne alebo komplexné stratégie distribúcie slovenských audiovizuálnych diel, ďalší výskum a sprístupňovanie obsahov audiovizuálneho dedičstva, ako aj systematické mimoškolské formy audiovizuálnej výchovy detí a mládeže.

Kiná spolu s knižnicami a multikultúrnymi centrami patria často k jedinej kultúrnej infraštruktúre v menších mestách a obciach. Vláda SR bude preto venovať zvýšenú pozornosť zachovaniu tejto kultúrnej infraštruktúry.

MEDIÁLNA POLITIKA

Vláda SR rešpektuje nezastupiteľnú úlohu médií a novinárov pri kontrole verejnej moci a správe vecí verejných. Vláda SR preto pripraví zásadnú rekonštrukciu mediálneho práva tak, aby sa v súlade s hodnotami občianskej spoločnosti zabezpečil fungujúci pluralitný mediálny trh so slobodnými, nezávislými, transparentnými a konkurencieschopnými médiami vrátane zásadných garancií pre nezávislý výkon novinárskeho povolania.

V nadväznosti na aktuálny vývoj práva Európskej únie v danej oblasti Vláda SR predloží legislatívnu úpravu nového regulačného rámca pre audiovizuálne mediálne služby a elektronické médiá, zahŕňajúc aj úpravu transparentnosti vlastníckych vzťahov v médiách, mechanizmov pre mediálnu pluralitu a koregulácie prostredníctvom samoregulačných vzťahov a procesov v rámci ochrany maloletých a ochrany spotrebiteľa.

V oblasti rozhlasového vysielania Vláda SR zároveň prehodnotí legislatívne obmedzenie jednej programovej služby pre jedného držiteľa licencie. Vláda SR tiež považuje za potrebné prehodnotiť zavedené kvóty slovenskej hudby v rádiách, predovšetkým vyhodnotiť ich dopad na hudobný priemysel, autorov, interpretov hudby, ako aj na súkromné rozhlasové vysielanie, jeho rôznorodosť a mediálnu pluralitu.

Vláda SR lepšou koordináciou rezortu kultúry s rezortom školstva a samosprávami vytvorí podmienky pre rozvoj vzdelávania a iných aktivít v oblasti mediálnej a digitálnej gramotnosti, predovšetkým vytvorí predpoklady na zvýšenie úrovne mediálnej výchovy na školách.

Vláda SR totiž so znepokojením sleduje nárast dezinformácií v médiách a najmä na sociálnych sieťach, ktoré účelovo vyvolávajú strach a nedôveru v štátne zriadenie a liberálnu demokraciu. Vláda SR preto podporí iniciatívy bojujúce proti hoaxom, falošným správam a iným dezinformáciám a vytvorí mechanizmy na boj proti hoaxom, falošným správam a iným dezinformáciám.

Aj preto si viac ako inokedy Vláda SR uvedomuje význam a potrebu existencie kvalitných nezávislých verejnoprávnych médií, ktoré sú nevyhnutné pre zdravý demokratický vývoj spoločnosti.

Vláda SR považuje Rozhlas a televíziu Slovenska (RTVS) za garantovaný zdroj poskytujúci široký prístup verejnosti k overeným informáciám, kultúre a vzdelávaniu, ktorý je však v dlhodobom horizonte a najmä v európskom kontexte finančne poddimenzovaný.

Vláda SR preto prijme také legislatívne opatrenia, ktoré poskytnú RTVS priestor pre stabilizáciu plnenia jej zákonných úloh vrátane možností rozvoja infraštruktúry, výroby vlastných obsahov, zvyšovania kvality programov či prieniku do oblasti nových mediálnych služieb.

Vláda zväži zavedenie nového finančného modelu financovania RTVS za súčasného zachovania verejnoprávnosti a nezávislosti RTVS.

Vláda SR zároveň prehodnotí a prípadne navrhne nový mechanizmus voľby generálneho riaditeľa RTVS do budúcnosti tak, aby bol proces jeho výberu v čo najširšom možnom zábere apolitický.

CIRKVI

Vláda SR rešpektuje spoločenský význam cirkví a náboženských spoločností. Podporuje ich angažovanosť vo veciach verejného záujmu. Cirkvi a náboženské spoločnosti sú významnými spolutvorcami kultúry a prispievajú k tvorbe demokratických hodnôt založených na slobode a dôstojnosti jednotlivca.

Vláda SR zabezpečí otvorený a vecný dialóg o postavení cirkví a ich financovaní s cieľom nájsť efektívnu podobu spolupráce s cirkvami a ich financovania. Taktiež prehĺbi spoluprácu s cirkvami v oblasti efektívnejšieho využívania historických budov v majetku cirkví a zvýšenia ich návštevnosti zo strany verejnosti s cieľom popularizácie kultúrneho dedičstva a duchovnej kultúry Slovenska.